בסיעתא דשמיא

לחיות עם הזמן

שבוע פרשת יתרו

לזכות מו"ר הרב יצחק פייוויש בן בריינה מלכה שליט"א

יום ראשון י״א שבט

חומש - ראשון פרשת יתרו

פרק י"ח: **א** וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹהֵן מִדְיָן חֹתֵן מֹשֶׁה אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי־הוֹצִיא יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ. מַה שְׁמוּעָה שָׁמַע וּבָא? קְרִיעַת יַם סוּף וּמִלְחֶמֶת עֲמָלֵק: **יִתְרוֹ.** שֶׁבַע שֵׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ: רְעוּאֵל, יֶתֶר, יִתְרוֹ, חוֹבָב, חֶבֶר, קֵינִי, פּוּטִיאֵל; יֶתֶר, עַל שֵׁם שֶׁיִּתֵּר פָּרָשָׁה אַחַת בַּתּוֹרָה "וְאַתָּה תֶּחֱזֶה"; יִתְרוֹ, לְכְשֶׁנִּתְגַּיֵּר וְקֵרַב הַמִּצְוֹות, הוֹסִיפוֹ לוֹ אוֹת אַחַת עַל שְׁמוֹ; חוֹבָב, שֶׁחִבֵּב אֶת הַתּוֹרָה; חוֹבָב הוּא יִתְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "מִבְּנֵי חוֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה" (שופטים ד'), וְיֵשׁ אוֹמְרִים רְעוּאֵל אָבִיו שֶׁל יִתְרוֹ, וּמַהוּ אוֹמֵר "וַתָּבֹאנָה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן"? שֶׁהַתִּינוֹקוֹת קוֹרִין לַאֲבִי אֲבִיהֶן אַבָּא. בְּסִפְרֵי: **חֹתֵן מֹשֶׁה.** כָּאן הָיָה יִתְרוֹ מִתְכַּבֵּד בְּמֹשֶׁה – אֲנִי חוֹתֵן הַמֶּלֶךְ, וּלְשֶׁעָבַר הָיָה מֹשֶׁה תּוֹלֶה הַגְּדֻלָּה בְּחָמִיו, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיֵּשֶׁב אֶל יֶתֶר חוֹתְנוֹ" (שמות ד'): **לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל.** שֶׁקּוֹל מֹשֶׁה כְּנֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל (מכילתא): **אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה.** לָהֶם בִּירִידַת הַמָּן וּבַבְּאֵר וּבַעֲמָלֵק: **כִּי־הוֹצִיא ה' וגו'.** זוֹ גְּדוֹלָה עַל כֻּלָּם (שם):

ב וַיִּקַּח יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה אֶת־צִפֹּרָה אֵשֶׁת מֹשֶׁה אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ:

אַחַר שִׁלּוּחֶיהָ. כְּשֶׁאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמִדְיָן לֵךְ שֻׁב מִצְרַיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו וגו' וַיָּצָא אַהֲרֹן לִקְרָאתוֹ וַיִּפְגְּשֻׁהוּ בְּהַר הָאֱלֹהִים (שמות ד'), אָמַר לוֹ מִי הֵם הַלָּלוּ? אָמַר לוֹ זוֹ הִיא אִשְׁתִּי שֶׁנָּשָׂאתִי בְּמִדְיָן וְאֵלּוּ בָנַי, אָמַר לוֹ וְהֵיכָן אַתָּה מוֹלִיכָן? אָמַר לוֹ לְמִצְרַיִם, אָמַר לוֹ עַל הָרִאשׁוֹנִים אָנוּ מִצְטַעֲרִים וְאַתָּה בָּא לְהוֹסִיף עֲלֵיהֶם אָמַר לָהּ לְכִי לְבֵית אָבִיךְ, נָטְלָה שְׁנֵי בָנֶיהָ וְהָלְכָה לָהּ (מכילתא):

ג וְאֵת שְׁנֵי בָנֶיהָ אֲשֶׁר שֵׁם הָאֶחָד גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה:

ד וְשֵׁם הָאֶחָד אֱלִיעֶזֶר כִּי־אֱלֹהֵי אָבִי בְּעֶזְרִי וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה:

וַיַּצִּלֵנִי מֵחֶרֶב פַּרְעֹה. כְּשֶׁגִּלּוּ דָּתָן וַאֲבִירָם עַל דְּבַר הַמְּצָרִי וּבִקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת מֹשֶׁה נַעֲשָׂה צַוָּארוֹ כְּעַמּוּד שֶׁל שַׁיִשׁ (שם):

ה וַיָּבֹא יִתְרוֹ חֹתֵן מֹשֶׁה וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ אֶל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּדְבָּר אֲשֶׁר־הוּא חֹנֶה שָׁם הַר הָאֱלֹהִים:

אֶל־הַמִּדְבָּר. אַף אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁבַּמִּדְבָּר הָיוּ אֶלָּא בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל יִתְרוֹ דִּבֵּר הַכָּתוּב, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בִּכְבוֹדוֹ שֶׁל עוֹלָם וּנְדָבוֹ לִבּוֹ לָצֵאת אֶל הַמִּדְבָּר, מְקוֹם תּוֹרָה לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תוֹרָה (שם):

ו וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה אֲנִי חֹתָנְךָ יִתְרוֹ בָּא אֵלֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּשְׁנֵי בָנֶיהָ עִמָּהּ:

וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה. עַל יְדֵי שְׁלִיחַ (שם): **אֲנִי חֹתָנְךָ יִתְרוֹ וגו'.** אִם אֵין אַתָּה יוֹצֵא בְּגִינִי, צֵא בְּגִין אִשְׁתְּךָ, וְאִם אֵין אַתָּה יוֹצֵא בְּגִין אִשְׁתְּךָ, צֵא בְּגִין שְׁנֵי בָנֶיהָ (שם):

ז וַיֵּצֵא מֹשֶׁה לִקְרַאת חֹתְנוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק־לוֹ וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ־לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם וַיָּבֹאוּ הָאֹהֱלָה:

וַיֵּצֵא מֹשֶׁה. כָּבוֹד גָּדוֹל נִתְכַּבֵּד יִתְרוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, כֵּיוָן שֶׁיָּצָא מֹשֶׁה, יָצָא אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא, וּמִי הוּא שֶׁרָאָה אֶת אֵלּוּ יוֹצְאִין וְלֹא יֵצֵא? (תנחומא): **וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּשַּׁק־לוֹ.** אֵינִי יוֹדֵעַ מִי הִשְׁתַּחֲוָה לְמִי, כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר אִישׁ לְרֵעֵהוּ, מִי הַקָּרוּי "אִישׁ" – מֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה" (במדבר י"ב):

ח וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְפַרְעֹה וּלְמִצְרַיִם עַל אוֹדֹת יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל־הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצָאָתַם בַּדֶּרֶךְ וַיַּצִּלֵם יְהוָה:

וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה לְחֹתְנוֹ. לְמֹשֵׁךְ אֶת לִבּוֹ לְקָרְבוֹ לַתּוֹרָה (מכילתא): **אֵת כָּל־הַתְּלָאָה.** שֶׁעַל הַיָּם וְשֶׁל עֲמָלֵק: **הַתְּלָאָה.** לְמַ"ד אָלֶ"ף מִן הַיְסוֹד שֶׁל תֵּבָה, וְהַתָּי"ו הוּא תִּקּוּן וְיסוֹד הַנּוֹפֵל מִמֶּנּוּ לִפְרָקִים; וְכֵן תִּרוּמָה, תְּנוּפָה, תְּקוּמָה, תְּנוּאָה:

ט וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ עַל כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִיַּד מִצְרָיִם:

וַיִּחַדְּ יִתְרוֹ. וַיִּשְׂמַח יִתְרוֹ, זֶהוּ פִּשׁוּטוֹ. וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה נַעֲשָׂה בָּשָׂר חִדּוּדִין חִדּוּדִין, מֵצֵר עַל אִבּוּד מִצְרַיִם, הֵינוּ דְּאָמְרֵי אִינָשֵׁי "גִּיּוֹרָא עַד עֲשָׂרָה דָּרֵי לָא תְּבַזֵּי אֲרַמָּאָה בְּאַפֵּיהּ": **עַל כָּל־הַטּוֹבָה.** טוֹבַת הַמָּן וְהַבְּאֵר וְהַתּוֹרָה, וְעַל כֻּלָּן אשר הצילו מיד מצרים; עַד עַכְשָׁו לֹא הָיָה עֶבֶד יָכוֹל לִבְרֹחַ מִמִּצְרַיִם, שֶׁהָיְתָה הָאָרֶץ מְסֻגֶּרֶת, וְאֵלּוּ יָצְאוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא (מכילתא):

י וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בָּרוּךְ יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פַּרְעֹה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הָעָם מִתַּחַת יַד־מִצְרָיִם:

אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם. אֻמָּה קָשָׁה: **וּמִיַּד פַּרְעֹה.** מֶלֶךְ קָשֶׁה: **מִתַּחַת יַד־מִצְרַיִם.** כְּתַרְגּוּמוֹ – לְשׁוֹן רִדּוּי וּמָרוּת; הַיָּד שֶׁהָיוּ מַכְבִּידִים עֲלֵיהֶם הִיא הָעֲבוֹדָה:

יא עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה מִכָּל־הָאֱלֹהִים כִּי בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם:

עַתָּה יָדַעְתִּי. מַכִּירוֹ הָיִיתִי לְשֶׁעָבַר וְעַכְשָׁו בְּיוֹתֵר: **מִכָּל־הָאֱלֹהִים.** מִלְּמֵד שֶׁהָיָה מַכִּיר בְּכָל עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלֹּא עָבָדָהּ (מכילתא): **כִּי־בַדָּבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם.** כְּתַרְגּוּמוֹ – בַּמַּיִם דְּמוּ לְאַבְּדָם וְהֵם נֶאֶבְדוּ בַּמַּיִם: **אֲשֶׁר זָדוּ.** אֲשֶׁר הִרְשִׁיעוּ. וְרַבּוֹתֵינוּ דָּרְשׁוּהוּ לְשׁוֹן וַיָּזֵד יַעֲקֹב נָזִיד, בְּקֻדָּרָה אֲשֶׁר בִּשְּׁלוּ בָהּ נִתְבַּשְּׁלוּ (סוטה י"א):

יב וַיַּקְרֵ֤ב יִתְרוֹ֙ חֹתֵ֣ן מֹשֶׁ֔ה עֹלָ֖ה וּזְבָחִ֣ים לֵֽאלֹהִ֑ים וַיָּבֹ֣א אַהֲרֹ֗ן וְכֹל֙ | זִקְנֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל לֶאֱכָל־לֶ֥חֶם עִם־חֹתֵ֖ן מֹשֶׁ֥ה לִפְנֵ֖י הָאֱלֹהִֽים׃

עֹלָה. כְּמַשְׁמָעָהּ, שֶׁהִיא כֻּלָּהּ כְּלִיל: **וּזְבָחִים.** שְׁלָמִים: **וַיָּבֹא אַהֲרֹן וגו׳.** ומֹשֶׁה הֵיכָן הָלַךְ? וַהֲלֹא הוּא שָׁיָצָא לִקְרָאתוֹ וְגָרַם לוֹ אֶת כָּל הַכָּבוֹד? אֶלָּא שֶׁהָיָה עוֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵיהֶם (מכילתא): **לִפְנֵי הָאֱלֹהִים.** מִכָּאן שֶׁהַנֶּהֱנֶה מִסְּעוּדָּה שֶׁתַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְסֻבִּין בָּהּ, כְּאִלּוּ נֶהֱנֶה מִזִּיו הַשְּׁכִינָה (ברכות ס"ד):

תהלים - פרקים ס׳-ס״ה

פרק ס: א לַמְנַצֵּחַ עַל־שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד: ב בְּהַצּוֹתוֹ אֶת אֲרַם נַהֲרַיִם וְאֶת־אֲרַם צוֹבָה וַיָּשָׁב יוֹאָב וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא־מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף: ג אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פָּרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ תְּשׁוֹבֵב לָנוּ: ד הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ פְּצַמְתָּהּ רְפָה שִׁבָרֶיהָ כִּי־מָטָה: ה הָרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן תַּרְעֵלָה: ו נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה: ז לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ (וְעַנֵּנִי) [וַעֲנֵנוּ:] ח אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אָעֱלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד: ט לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: י מוֹאָב סִיר רַחְצִי עַל־אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי עָלַי פְּלֶשֶׁת הִתְרוֹעָעִי: יא מִי יוֹבִילֵנִי עִיר מָצוֹר מִי נָחָנִי עַד־אֱדוֹם: יב הֲלֹא־אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ וְלֹא־תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצִבְאוֹתֵינוּ: יג הָבָה־ לָנוּ עֶזְרַת מִצָּר וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם: יד בֵּאלֹהִים נַעֲשֶׂה־חָיִל וְהוּא יָבוּס צָרֵינוּ:

פרק סא: א לַמְנַצֵּחַ עַל־נְגִינַת לְדָוִד: ב שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְשִׁיבָה תְּפִלָּתִי: ג מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר־יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי: ד כִּי־הָיִיתָ מַחְסֶה לִי מִגְדַּל־עֹז מִפְּנֵי אוֹיֵב: ה אָגוּרָה בְאָהָלְךָ עוֹלָמִים אֶחֱסֶה בְסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה: ו כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לִנְדָרָי נָתַתָּ יְרֻשַּׁת יִרְאֵי שְׁמֶךָ: ז יָמִים עַל־יְמֵי־מֶלֶךְ תּוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־דֹר וָדֹר: ח יֵשֵׁב עוֹלָם לִפְנֵי אֱלֹהִים חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יְנַצְּרֵהוּ: ט כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לָעַד לְשַׁלֵּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם:

פרק סב: א לַמְנַצֵּחַ עַל־יְדוּתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אַךְ אֶל־אֱלֹהִים דּוֹמִיָּה נַפְשִׁי מִמֶּנּוּ יְשׁוּעָתִי: ג אַךְ־הוּא צוּרִי וְיִשׁוּעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא־אֶמּוֹט רַבָּה: ד עַד־אָנָה תְּהוֹתְתוּ עַל־אִישׁ תְּרָצְחוּ כֻלְּכֶם כְּקִיר נָטוּי גָּדֵר הַדָּחוּיָה: ה אַךְ מִשְּׂאֵתוֹ יָעֻצוּ לְהַדִּיחַ יִרְצוּ כָזָב בְּפִיו יְבָרֵכוּ וּבְקִרְבָּם יְקַלְלוּ־סֶלָה: ו אַךְ לֵאלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי כִּי־מִמֶּנּוּ תִקְוָתִי: ז אַךְ־הוּא צוּרִי וְיִשׁוּעָתִי מִשְׂגַּבִּי לֹא אֶמּוֹט: ח עַל־אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי צוּר־עֻזִּי מַחְסִי בֵּאלֹהִים: ט בִּטְחוּ־בוֹ בְכָל־עֵת עָם שִׁפְכוּ לְפָנָיו לְבַבְכֶם אֱלֹהִים מַחֲסֶה־לָנוּ סֶלָה: י אַךְ הֶבֶל בְּנֵי־אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד: יא אַל־תִּבְטְחוּ בָעֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלוּ חַיִל כִּי־יָנוּב אַל־תָּשִׁיתוּ לֵב: יב אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם־זוּ שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז לֵאלֹהִים: יג וְלְךָ־אֲדֹנָי חָסֶד כִּי־אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ:

פרק סג: א מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה: ב אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ־צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי־מָיִם: ג כֵּן בַּקodֶשׁ חֲזִיתִךָ לִרְאוֹת עֻזְּךָ וּכְבוֹדֶךָ: ד כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנָךְ: ה כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כַפָּי: ו כְּמוֹ חֵלֶב וָדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי רְנָנוֹת יְהַלֶּל־פִּי: ז אִם־זְכַרְתִּיךָ עַל־יְצוּעָי בְּאַשְׁמֻרוֹת אֶהְגֶּה־בָּךְ: ח כִּי־ הָיִיתָ עֶזְרָתָה לִי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן: ט דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תָמְכָה יְמִינֶךָ: י וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי יָבֹאוּ בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ: יא יַגִּירֻהוּ עַל־יְדֵי־חָרֶב מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ: יב וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל־הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי־שָׁקֶר:

פרק סד: א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּי: ג תַּסְתִּירֵנִי מִסּוֹד מְרֵעִים מֵרִגְשַׁת פֹּעֲלֵי אָוֶן: ד אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כַחֶרֶב לְשׁוֹנָם דָּרְכוּ חִצָּם דָּבָר מָר: ה לִירֹת בַּמִּסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יֹרֶהוּ וְלֹא יִירָאוּ: ו יְחַזְּקוּ־לָמוֹ דָּבָר רָע יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה־לָּמוֹ: ז יַחְפְּשׂוּ עוֹלֹת תַּמְנוּ חֵפֶשׂ מְחֻפָּשׂ וְקֶרֶב אִישׁ וְלֵב עָמֹק: ח וַיֹּרֵם אֱלֹהִים חֵץ פִּתְאוֹם הָיוּ מַכּוֹתָם: ט וַיַּכְשִׁילֻהוּ עָלֵימוֹ לְשׁוֹנָם יִתְנוֹדְדוּ כָּל־רֹאֵה בָם: י וַיִּירְאוּ כָּל־ אָדָם וַיַּגִּידוּ פֹּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂהוּ הִשְׂכִּילוּ: יא יִשְׂמַח צַדִּיק בַּי־הוָ֗ה וְחָסָה בוֹ וְיִתְהַלְלוּ כָּל־ יִשְׁרֵי־לֵב:

פרק סה: א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד שִׁיר: ב לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וּלְךָ יְשֻׁלַּם־נֶדֶר: ג שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה עָדֶיךָ כָּל־בָּשָׂר יָבֹאוּ: ד דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֵנִּי פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם: ה אַשְׁרֵי תִּבְחַר וּתְקָרֵב יִשְׁכֹּן חֲצֵרֶיךָ נִשְׂבְּעָה בְּטוּב בֵּיתֶךָ קְדֹשׁ הֵיכָלֶךָ: ו נוֹרָאוֹת בְּצֶדֶק תַּעֲנֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ מִבְטָח כָּל־קַצְוֵי־אֶרֶץ וְיָם רְחֹקִים: ז מֵכִין הָרִים בְּכֹחוֹ נֶאְזָר בִּגְבוּרָה: ח מַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גַּלֵּיהֶם וַהֲמוֹן לְאֻמִּים: ט וַיִּירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ מוֹצָאֵי־בֹקֶר וְעֶרֶב תַּרְנִין: י פָּקַדְתָּ הָאָרֶץ וַתְּשֹׁקְקֶיהָ רַבַּת תַּעְשְׁרֶנָּה פֶּלֶג אֱלֹהִים מָלֵא מָיִם תָּכִין דְּגָנָם כִּי־כֵן תְּכִינֶהָ: יא תְּלָמֶיהָ רַוֵּה נַחֵת גְּדוּדֶיהָ בִּרְבִיבִים תְּמֹגְגֶנָּה צַמְחָהּ תְּבָרֵךְ: יב עִטַּרְתָּ שְׁנַת טוּבֶךָ וּמַעְגָּלֶיךָ יִרְעֲפוּ דָשֶׁן: יג יִרְעֲפוּ נְאוֹת מִדְבָּר וְגִיל גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרְנָה: יד לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן וַעֲמָקִים יַעַטְפוּ־בָר יָתְרוֹעֲעוּ אַף־יָשִׁירוּ:

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ג

פרק כג: ועם כל הנ"ל יובן ויבואר היטב בתוספ' ביאור מה שאמרו בזהר דאוריית' וקב"ה כולא חד ובתיקוני' פירשו דרמ"ח פיקודין אינון רמ"ח אברין דמלכא לפי שהמצות הן פנימיות רצון העליון וחפצו האמיתי המלובש בכל העולמו' העליוני' ותחתוני' להחיותם כי כל חיותם ושפעם תלוי במעשה המצות של התחתוני' כנודע. ונמצא שמעשה המצות וקיומן הוא לבוש הפנימי לפנימית רצון העליון שממעשה זה נמשך אור וחיות רצון העליון להתלבש בעולמות ולכן נקרא' אברי דמלכא ד"מ כמו שאברי גוף האדם הם לבוש לנפשו ובטלים לגמרי אליה מכל וכל כי מיד שעולה ברצונו של אדם לפשוט ידו או רגלו הן נשמעות לרצונו תכף ומיד בלי שום צווי ואמירה להן ובלי שום שהייה כלל אלא כרגע ממש כשעלה ברצונו. כך ד"מ החיות של מעשה המצות וקיומן הוא בטל לגמרי לגבי רצון העליון המלובש בו ונעשה לו ממש כגוף לנשמה. וכן הלבוש החיצון של נפש האלהית שבאדם המקיים ועושה המצוה שהוא כח ובחי' המעשה שלה הוא מתלבש בחיות של מעשה המצוה ונעשה ג"כ כגוף לנשמה לרצון העליון ובטל אליו לגמרי ועל כן גם אברי גוף האדם המקיימים המצוה שכח ובחי' המעשה של נפש האלהית מלובש בהם בשעת מעשה וקיום המצוה הם נעשו מרכבה ממש לרצון העליון כגון היד המחלקת צדקה לעניים או עושה מצוה אחרת. ורגלים המהלכות לדבר מצוה וכן הפה ולשון שמדברי' דברי תורה והמוח שמהרהר בד"ת וי"ש ובגדולת ה' ב"ה. וזהו שארז"ל האבות הן הן המרכבה שכל אבריהם כולם היו קדושים ומובדלים מענייני עוה"ז ולא נעשו מרכבה רק לרצון העליון לבדו כל ימיהם:

היום-יום - י"א שבט

סדר היום מתחיל ב"מודה אני", ואומרים זאת קודם לנטילת ידים, אפילו בידים טמאות - מפני שכל הטומאות שבעולם אין בכוחם לטמא ה"מודה אני" של יהודי, אפשר שחסר בזה או בזה, אך ה"מודה אני" נשאר בשלמותו.

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור ש"כ

מצות לא תעשה מצוה שטו הזהירנו מלקלל הדיין. והוא אמרו אלהים לא תקלל. והעובר על לאו זה לוקה. (ואלה המשפטים, הלכות סנהדרין פרק כ"ו):

מצות לא תעשה מצוה רפא הזהיר השופט שלא לשמוע אחד מבעלי הדין שלא בפני בעל דינו. והוא אמרו לא תשא שמע שוא, שברוב יהיו בעלי דין שלא בפני בעל דינם והזהיר השופט משמוע אותם הדברים, כדי שלא תכנס לנפשו צורת הדברים אין יושר להם ולא אמתות. ולשון מכילתא לא תשא שמע שוא אזהרה לדיין שלא ישמע מבעל דין עד שיהיה בעל דינו בפניו ואזהרה לבעל דין שלא ישמיע דבריו לדיין עד שיהיה חבירו עמו, ולהזהיר מזה הענין אמר מדבר שקר תרחק כמו שנתבאר ברביעי משבועות (דף ל"א). ובכלל לאו זה גם כן אמרו אזהרה למספר לשון הרע והמקבלו ומעיד עדות שקר כמו שהתבאר במכות (דף כ"ג). (ואלה המשפטים, הלכות סנהדרין פכ"א):

מצות לא תעשה מצוה שטז הזהירנו מלקלל הנשיא. והוא אמרו ונשיא בעמך לא תאור, וזה השם רוצה לומר נשיא ישימהו הכתוב על המלך אשר לו הממשלה אמר אשר נשיא יחטא, וחכמים ישימוהו במוחלט על ראש הישיבה של שבעים זקנים, ובכל התלמוד ובמשנה יאמרו נשיאים ואבות בית דין, ובלשונם (סנהדרין י"ט:) נשיא שמחל על כבודו כבודו מחול והמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. ודע שזה הלאו הוא כולל גם כן הנשיא עם המלך, כי ענין לאו זה שהוא מזהיר שלא לקלל כל מי שיש לו ממשלה לצוות והוא במעלה העליונה בין שהיתה שלטונית או תוריית והוא ראש הישיבה וזה המובן מדין מצוה זו, והעובר על לאו זה לוקה. (שם, שם):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק ז'

א וּכְכַלּוֹת שְׁלֹמֹה, לְהִתְפַּלֵּל, וְהָאֵשׁ יָרְדָה מֵהַשָּׁמַיִם, וַתֹּאכַל הָעֹלָה וְהַזְּבָחִים; וּכְבוֹד יְהוָה, מָלֵא אֶת-הַבָּיִת. ב וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים, לָבוֹא אֶל-בֵּית יְהוָה: כִּי-מָלֵא כְּבוֹד-יְהוָה, אֶת-בֵּית יְהוָה. ג וְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, רֹאִים בְּרֶדֶת

הָאֵשׁ, וּכְבוֹד יְהוָה, עַל-הַבָּיִת; וַיִּכְרְעוּ אַפַּיִם אַרְצָה עַל-הָרִצְפָּה, וַיִּשְׁתַּחֲווּ, וְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ. ד וְהַמֶּלֶךְ, וְכָל-הָעָם, זֹבְחִים זֶבַח, לִפְנֵי יְהוָה. {ס} ה וַיִּזְבַּח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, אֶת-זֶבַח הַבָּקָר, עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף, וְצֹאן מֵאָה וְעֶשְׂרִים אָלֶף; וַיַּחְנְכוּ אֶת-בֵּית הָאֱלֹהִים, הַמֶּלֶךְ וְכָל-הָעָם. ו וְהַכֹּהֲנִים עַל-מִשְׁמְרוֹתָם עֹמְדִים, וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי-שִׁיר יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְהוֹדוֹת לַיהוָה כִּי-לְעוֹלָם חַסְדּוֹ, בְּהַלֵּל דָּוִיד, בְּיָדָם; וְהַכֹּהֲנִים מחצצרים (מַחְצְרִים) נֶגְדָּם, וְכָל-יִשְׂרָאֵל עֹמְדִים. {ס} ז וַיְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֹה, אֶת-תּוֹךְ הֶחָצֵר אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵּית-יְהוָה, כִּי-עָשָׂה שָׁם הָעֹלוֹת, וְאֵת חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים: כִּי-מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת, אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה, לֹא יָכוֹל לְהָכִיל אֶת-הָעֹלָה וְאֶת-הַמִּנְחָה, וְאֶת-הַחֲלָבִים. ח וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת-הֶחָג בָּעֵת הַהִיא שִׁבְעַת יָמִים, וְכָל-יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ--קָהָל, גָּדוֹל מְאֹד: מִלְּבוֹא חֲמָת, עַד-נַחַל מִצְרָיִם. ט וַיַּעֲשׂוּ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, עֲצָרֶת: כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ, עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים, וְהֶחָג, שִׁבְעַת יָמִים. י וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, שִׁלַּח אֶת-הָעָם לְאָהֳלֵיהֶם--שְׂמֵחִים, וְטוֹבֵי לֵב, עַל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה לְדָוִיד וְלִשְׁלֹמֹה, וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. יא וַיְכַל שְׁלֹמֹה אֶת-בֵּית יְהוָה, וְאֶת-בֵּית הַמֶּלֶךְ; וְאֵת כָּל-הַבָּא עַל-לֵב שְׁלֹמֹה, לַעֲשׂוֹת בְּבֵית-יְהוָה וּבְבֵיתוֹ--הִצְלִיחַ. {פ} יב וַיֵּרָא יְהוָה אֶל-שְׁלֹמֹה, בַּלָּיְלָה; וַיֹּאמֶר לוֹ, שָׁמַעְתִּי אֶת-תְּפִלָּתֶךָ, וּבָחַרְתִּי בַּמָּקוֹם הַזֶּה לִי, לְבֵית זָבַח. יג הֵן אֶעֱצֹר הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר, וְהֵן-אֶצַוֶּה עַל-חָגָב לֶאֱכוֹל הָאָרֶץ; וְאִם-אֶשַׁלַּח דֶּבֶר, בְּעַמִּי. יד וְיִכָּנְעוּ עַמִּי אֲשֶׁר נִקְרָא-שְׁמִי עֲלֵיהֶם, וְיִתְפַּלְלוּ וִיבַקְשׁוּ פָנַי, וְיָשֻׁבוּ, מִדַּרְכֵיהֶם הָרָעִים--וַאֲנִי, אֶשְׁמַע מִן-הַשָּׁמַיִם, וְאֶסְלַח לְחַטָּאתָם, וְאֶרְפָּא אֶת-אַרְצָם. טו עַתָּה, עֵינַי יִהְיוּ פְתֻחוֹת, וְאָזְנַי, קַשֻּׁבוֹת--לִתְפִלַּת, הַמָּקוֹם הַזֶּה. טז וְעַתָּה, בָּחַרְתִּי וְהִקְדַּשְׁתִּי אֶת-הַבַּיִת הַזֶּה, לִהְיוֹת-שְׁמִי שָׁם, עַד-עוֹלָם; וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם, כָּל-הַיָּמִים. יז וְאַתָּה אִם-תֵּלֵךְ לְפָנַי, כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אָבִיךָ, וְלַעֲשׂוֹת, כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ; וְחֻקַּי וּמִשְׁפָּטַי, תִּשְׁמוֹר. יח וַהֲקִימוֹתִי, אֶת כִּסֵּא מַלְכוּתֶךָ: כַּאֲשֶׁר כָּרַתִּי, לְדָוִיד אָבִיךָ לֵאמֹר, לֹא-יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ, מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל. יט וְאִם-תְּשׁוּבוּ אַתֶּם--וַעֲזַבְתֶּם חֻקּוֹתַי וּמִצְוֹתַי, אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם; וַהֲלַכְתֶּם, וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם, לָהֶם. כ וּנְתַשְׁתִּים, מֵעַל אַדְמָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם, וְאֶת-הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי לִשְׁמִי, אַשְׁלִיךְ מֵעַל פָּנָי; וְאֶתְּנֶנּוּ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה, בְּכָל-הָעַמִּים. כא וְהַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה עֶלְיוֹן, לְכָל-עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם; וְאָמַר, בַּמֶּה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה, לָאָרֶץ הַזֹּאת, וְלַבַּיִת הַזֶּה. כב וְאָמְרוּ, עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיַּחֲזִיקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וַיַּעַבְדוּם; עַל-כֵּן הֵבִיא עֲלֵיהֶם, אֵת כָּל-הָרָעָה הַזֹּאת. {פ}

יום שני י״ב שבט

חומש - שני פרשת יתרו

יג וַיְהִי֙ מִמָּחֳרָ֔ת וַיֵּ֖שֶׁב מֹשֶׁ֣ה לִשְׁפֹּ֑ט אֶת־הָעָ֗ם וַיַּעֲמֹ֤ד הָעָם֙ עַל־מֹשֶׁ֔ה מִן־הַבֹּ֖קֶר עַד־הָעָֽרֶב׃

וַיְהִי מִמָּחֳרָת. מוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים הָיָה, כָּךְ שָׁנִינוּ בְּסִפְרֵי וּמַהוּ מִמָּחֳרָת? לְמָחֳרַת רִדְתּוֹ מִן הָהָר; וְעַל כָּרְחֵךְ אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלָּא מִמָּחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהֲרֵי קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר "וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי וְגוֹ'", וּמִשֶּׁנִּתְּנָה תּוֹרָה עַד יה"כ לֹא יָשַׁב מֹשֶׁה לִשְׁפֹּט אֶת הָעָם, שֶׁהֲרֵי בְּי"ז בְּתַמּוּז יָרַד וְשָׁבַר אֶת הַלֻּחוֹת וּלְמָחָר עָלָה בְּהַשְׁכָּמָה וְשָׁהָה שְׁמוֹנִים יוֹם וְיָרַד בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים; וְאֵין פָּרָשָׁה זוֹ כְּתוּבָה כְּסֵדֶר, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר וַיְהִי מִמָּחֳרָת עַד שָׁנָה שְׁנִיָּה – אַף לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר יִתְּרוֹ קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה בָּא, שֹׁלּוּחוֹ אֶל אַרְצוֹ לֹא הָיָה אֶלָּא עַד שָׁנָה שְׁנִיָּה – שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר כָּאן וַיֹּשַׁח מֹשֶׁה אֶת חוֹתְנוֹ, וּמְצִינוּ בְּמַסַּע הַדְּגָלִים שֶׁאָמַר לוֹ מֹשֶׁה "נוֹסְעִים אֲנַחְנוּ אֶל הַמָּקוֹם וְגוֹ'"(במדבר י כט), אַל נָא תַּעֲזֹב אֹתָנוּ" (שם לא), וְאִם זוֹ קֹדֶם מַתַּן תּוֹרָה, מִשֶּׁשִׁלְּחוֹ וְהָלַךְ הֵיכָן מָצִינוּ שֶׁחָזַר? וְאִם תֹּאמַר, שָׁם לֹא נֶאֱמַר יִתְּרוֹ אֶלָּא חוֹבָב, וּבְנוֹ שֶׁל יִתְּרוֹ הָיָה, הוּא חוֹבָב הוּא יִתְּרוֹ, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב "מִבְּנֵי חֹבָב חֹתֵן מֹשֶׁה" (שופטים ד'): **וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה וגו' וַיַּעֲמֹד הָעָם.** יוֹשֵׁב כְּמֶלֶךְ וְכֻלָּן עוֹמְדִים, וְהַקְשָׁה הַדָּבָר לְיִתְּרוֹ שֶׁהָיָה מְזַלְזֵל בְּכְבוֹדָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהוֹכִיחוֹ עַל כָּךְ, שֶׁנֶּאֱמַר (פסוק יד) מַדּוּעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבַדֶּךָ וְכָל הָעָם נִצָּבִים: **מִן־הַבֹּקֶר עַד־עָרֶב.** אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן? אֶלָּא כָּל דַּיָּן שֶׁדָּן דִּין אֱמֶת לַאֲמִתּוֹ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה כָּל הַיּוֹם וּכְאִלּוּ נַעֲשָׂה שֻׁתָּף לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיְהִי עֶרֶב וְגוֹ' (שבת י'):

יד וַיַּרְא֙ חֹתֵ֣ן מֹשֶׁ֔ה אֵ֥ת כָּל־אֲשֶׁר־הֽוּא עֹשֶׂ֖ה לָעָ֑ם וַיֹּ֗אמֶר מָֽה־הַדָּבָ֤ר הַזֶּה֙ אֲשֶׁ֣ר אַתָּ֔ה עֹשֶׂ֖ה לָעָ֑ם מַדּ֣וּעַ אַתָּ֗ה יוֹשֵׁב֙ לְבַדֶּ֔ךָ וְכָל־הָעָ֛ם נִצָּ֥ב עָלֶ֖יךָ מִן־בֹּ֥קֶר עַד־עָֽרֶב׃

טו וַיֹּ֤אמֶר מֹשֶׁה֙ לְחֹתְנ֔וֹ כִּֽי־יָבֹ֥א אֵלַ֛י הָעָ֖ם לִדְרֹ֣שׁ אֱלֹהִֽים׃

כִּי־יָבֹא. כְּמוֹ כִּי בָא, לְשׁוֹן הֹוֶה: **לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים.** כְּתַרְגּוּמוֹ "לְמִתְבַּע אֻלְפָּן" – לִשְׁאֹל תַּלְמוּד מִפִּי הַגְּבוּרָה:

טז כִּֽי־יִהְיֶ֥ה לָהֶ֛ם דָּבָ֖ר בָּ֣א אֵלַ֑י וְשָׁפַטְתִּ֣י בֵּין־אִ֔ישׁ וּבֵ֥ין רֵעֵ֖הוּ וְהוֹדַעְתִּ֣י אֶת־חֻקֵּ֣י הָאֱלֹהִ֔ים וְאֶת־תּוֹרֹתָֽיו׃

כִּי־יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא. מִי שֶׁהָיָה לוֹ הַדָּבָר – בָּא אֵלַי:

יז וַיֹּ֥אמֶר חֹתֵ֖ן מֹשֶׁ֑ה לֹא־טוֹב֙ הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁר־אַתָּ֔ה עֹשֶׂ֖ה׃

וַיֹּאמֶר חֹתֵן מֹשֶׁה. דֶּרֶךְ כְּבוֹד קוֹרְאוֹ הַכָּתוּב חוֹתְנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ:

יח נָבֹ֥ל תִּבֹּ֛ל גַּם־אַתָּ֖ה גַּם־הָעָ֣ם הַזֶּ֑ה אֲשֶׁ֣ר עִמָּ֔ךְ כִּֽי־כָבֵ֥ד מִמְּךָ֖ הַדָּבָ֑ר לֹא־תוּכַ֥ל עֲשֹׂת֖וֹ לְבַדֶּֽךָ׃

נָבֹל תִּבֹּל. כְּתַרְגּוּמוֹ, וּלְשׁוֹנוֹ לְשׁוֹן כְּמִישָׁה, פלייש"טרא בְּלַעַז, כְּמוֹ "וְהָעֲלֶה נָבֵל" (ירמיהו ח'), "כִּנְבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן" (ישעיהו ל"ד), שֶׁהוּא כָּמוּשׁ עַל יְדֵי חַמָּה וְעַל יְדֵי קֶרַח וְכֹחוֹ תָּשׁ וְנִלְאֶה: **גַּם־אַתָּה.** לְרַבּוֹת אַהֲרֹן וְחוּר וְשִׁבְעִים זְקֵנִים: **כִּי־כָבֵד מִמְּךָ.** כָּבְדוֹ רַב יוֹתֵר מִכֹּחֲךָ:

יט עַתָּ֥ה שְׁמַ֖ע בְּקֹלִ֑י אִיעָצְךָ֙ וְיִהְיֶ֣ה אֱלֹהִ֔ים עִמָּ֑ךְ הֱיֵ֤ה אַתָּה֙ לָעָ֣ם מ֔וּל הָאֱלֹהִ֖ים וְהֵבֵאתָ֥ אַתָּ֖ה אֶת־הַדְּבָרִ֑ים אֶל־הָאֱלֹהִֽים׃

אִיעָצְךָ וְיִהְיֶ אֱלֹהִים עִמָּךְ. בָּעֵצָה; אָמַר לוֹ צֵא הַמֶּלֶךְ בַּגְּבוּרָה (מכילתא): **הֱיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים.** שָׁלִיחַ וּמֵלִיץ בֵּינוֹתָם לַמָּקוֹם וְשׁוֹאֵל מִשְׁפָּטִים מֵאִתּוֹ: **אֶת־הַדְּבָרִים.** דִּבְרֵי רִיבוֹתָם:

כ וְהִזְהַרְתָּ֣ה אֶתְהֶ֔ם אֶת־הַחֻקִּ֖ים וְאֶת־הַתּוֹרֹ֑ת וְהוֹדַעְתָּ֤ לָהֶם֙ אֶת־הַדֶּ֣רֶךְ֔ יֵלְכ֥וּ בָ֖הּ וְאֶת־הַמַּעֲשֶׂ֥ה אֲשֶׁר־יַעֲשֽׂוּן׃

כא וְאַתָּ֣ה תֶחֱזֶ֗ה מִכָּל־הָעָם֙ אַנְשֵׁי־חַ֣יִל יִרְאֵ֔י אֱלֹהִ֖ים אַנְשֵׁ֣י אֱמֶ֑ת שֹׂנְאֵ֥י בָ֙צַע֙ וְשַׂמְתָּ֣ עֲלֵהֶ֔ם שָׂרֵ֥י אֲלָפִ֖ים שָׂרֵ֣י מֵא֑וֹת שָׂרֵ֥י חֲמִשִּׁ֖ים וְשָׂרֵ֥י עֲשָׂרֹֽת׃

וְאַתָּה תֶחֱזֶה. בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעָלֶיךָ: **אַנְשֵׁי־חַיִל.** עֲשִׁירִים, שֶׁאֵין צְרִיכִין לְהַחֲנִיף וּלְהַכִּיר פָּנִים (שם): **אַנְשֵׁי־אֱמֶת.** אֵלּוּ בַּעֲלֵי הַבְּטָחָה, שֶׁהֵם כְּדַאי לִסְמֹךְ עַל דִּבְרֵיהֶם, שֶׁעַל יְדֵי כֵן יִהְיוּ דִּבְרֵיהֶם נִשְׁמָעִין: **שֹׂנְאֵי בָצַע.** שֶׁשּׁוֹנְאִין אֶת מָמוֹנָם בַּדִּין, כְּהַהִיא דְּאָמְרִינַן: כָּל דַּיָּנָא דְּמַפְקִין מָמוֹנָא מִינֵּיהּ בְּדִינָא לָאו דַּיָּנָא הוּא (בבא בתרא נ"ח): **שָׂרֵי אֲלָפִים.** הֵם הָיוּ שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׂרִים לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף: **שָׂרֵי מֵאוֹת.** שֵׁשׁ אֲלָפִים הָיוּ: **שָׂרֵי חֲמִשִּׁים.** י"ב אֶלֶף: **שָׂרֵי עֲשָׂרֹת.** שִׁשִּׁים אֶלֶף:

כב וְשָׁפְט֣וּ אֶת־הָעָם֮ בְּכָל־עֵת֒ וְהָיָ֗ה כָּל־הַדָּבָר֙ הַגָּדֹ֣ל יָבִיאוּ֮ אֵלֶ֣יךָ וְכָל־הַדָּבָר֒ הַקָּטֹ֣ן יִשְׁפְּט֣וּ־הֵ֔ם וְהָקֵ֥ל מֵעָלֶ֖יךָ וְנָשְׂא֥וּ אִתָּֽךְ׃

וְשָׁפְטוּ. וִידוּנוּ, לְשׁוֹן צִוּוּי: **וְהָקֵל מֵעָלֶיךָ.** דָּבָר זֶה לְהָקֵל מֵעָלֶיךָ, וְהָקֵל כְּמוֹ "וְהַכְבֵּד אֶת לִבּוֹ" (שמות ח'), "וְהַכּוֹת אֶת מוֹאָב" (מלכים ב ג'), לְשׁוֹן הֹוֶה:

כג אִם־אֶת־הַדָּבָ֤ר הַזֶּה֙ תַּעֲשֶׂ֔ה וְצִוְּךָ֖ אֱלֹהִ֑ים וְיָכָלְתָּ֣ עֲמֹ֔ד וְגַם֙ כָּל־הָעָ֣ם הַזֶּ֔ה עַל־מְקֹמ֖וֹ יָבֹ֥א בְשָׁלֽוֹם׃

וְצִוְּךָ אֱלֹהִים וְיָכָלְתָּ עֲמֹד. הַמֶּלֶךְ בַּגְּבוּרָה, אִם מְצַוֶּה אוֹתְךָ לַעֲשׂוֹת כֵּן, תּוּכַל עֲמֹד, וְאִם יַעֲכֵּב עַל יָדְךָ לֹא תוּכַל לַעֲמֹד (מכילתא): **וְגַם כָּל־הָעָם הַזֶּה.** אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים זְקֵנִים הַנִּלְוִים עַתָּה עִמְּךָ (שם):

תהלים - פרקים ס"ו-ס"ח

פרק סו: א לַמְנַצֵּחַ שִׁיר מִזְמוֹר הָרִיעוּ לֵאלֹהִים כָּל־הָאָרֶץ׃ ב זַמְּרוּ כְּבוֹד־שְׁמוֹ שִׂימוּ כָבוֹד תְּהִלָּתוֹ׃ ג אִמְרוּ לֵאלֹהִים מַה־נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ בְּרֹב עֻזְּךָ יְכַחֲשׁוּ־לְךָ אֹיְבֶיךָ׃ ד כָּל־הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ וִיזַמְּרוּ־לָךְ יְזַמְּרוּ שְׁמֶךָ סֶלָה׃ ה לְכוּ וּרְאוּ מִפְעֲלוֹת אֱלֹהִים נוֹרָא עֲלִילָה עַל־בְּנֵי אָדָם׃ ו הָפַךְ יָם לְיַבָּשָׁה בַּנָּהָר יַעַבְרוּ בְרָגֶל שָׁם נִשְׂמְחָה־בּוֹ׃ ז מֹשֵׁל בִּגְבוּרָתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בַּגּוֹיִם תְּצֻפֶּינָה הַסּוֹרְרִים אַל־ (יָרוֹמּוּ) [יָרִימוּ] לָמוֹ סֶלָה׃ ח בָּרֲכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁמִיעוּ קוֹל תְּהִלָּתוֹ׃ ט הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ׃ י כִּי־בָחַנְתָּנוּ אֱלֹהִים צְרַפְתָּנוּ כִּצְרֻף־כָּסֶף׃ יא הֲבֵאתָנוּ בַמְּצוּדָה שַׂמְתָּ מוּעָקָה בְּמָתְנֵינוּ׃ יב הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ לְרֹאשֵׁנוּ בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמָּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה׃ יג אָבוֹא בֵיתְךָ בְעוֹלוֹת אֲשַׁלֵּם לְךָ נְדָרָי׃ יד אֲשֶׁר־פָּצוּ שְׂפָתָי וְדִבֶּר־פִּי בַּצַּר־לִי׃ טו עֹלוֹת מֵיחִים אַעֲלֶה־לָּךְ עִם־קְטֹרֶת אֵילִים אֶעֱשֶׂה בָקָר עִם־עַתּוּדִים סֶלָה׃ טז לְכוּ שִׁמְעוּ וַאֲסַפְּרָה כָּל־יִרְאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשִׁי׃ יז אֵלָיו פִּי־קָרָאתִי וְרוֹמַם תַּחַת לְשׁוֹנִי׃ יח אָוֶן אִם־רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע אֲדֹנָי׃ יט אָכֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הִקְשִׁיב בְּקוֹל תְּפִלָּתִי׃ כ בָּרוּךְ אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־הֵסִיר תְּפִלָּתִי וְחַסְדּוֹ מֵאִתִּי׃

פרק סז: א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ ב אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃ ג לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ ד יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ ה יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים מִישֹׁר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃ ו יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ ז אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ ח יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

פרק סח: א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר׃ ב יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו׃ ג כְּהִנְדַּף עָשָׁן תִּנְדֹּף כְּהֵמֵס דּוֹנַג מִפְּנֵי־אֵשׁ יאבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃ ד וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ בְשִׂמְחָה׃ ה שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃ ו אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ׃ ז אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ־סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה׃ ח אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִּישִׁימוֹן סֶלָה׃ ט אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ י גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ׃ יא חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ תָּכִין בְּטוּבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים׃ יב אֲדֹנָי יִתֶּן־אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב׃ יג מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן וּנְוַת־בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל׃ יד אִם־תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפָתָיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ׃ טו בְּפָרֵשׂ שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן׃ טז הַר־אֱלֹהִים הַר־ בָּשָׁן הַר־גַּבְנֻנִּים הַר־בָּשָׁן׃ יז לָמָּה תְרַצְּדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף־ יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח׃ יח רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי בָּם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ׃ יט עָלִיתָ לַמָּרוֹם שָׁבִיתָ שֶּׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים׃ כ בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה׃ כא הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלַיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת׃ כב אַךְ־אֱלֹהִים יִמְחַץ ראשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו׃ כג אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצֹלוֹת יָם׃ כד לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ מֵאוֹיְבִים מִנֶּהוּ׃ כה רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ׃ כו קִדְּמוּ שָׁרִים אַחַר נגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תֻּפֹּפוֹת׃ כז בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל׃ כח שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוּן שָׂרֵי נַפְתָּלִי׃ כט צַוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזָּךְ אוּזָּה אֱלֹהִים זוּ פָּעַלְתָּ לָנוּ׃ ל מֵהֵיכָלְךָ עַל־יְרוּשָׁלַם לְךָ יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי׃ לא גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי־כָסֶף בִּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ׃ לב יֵאֲתָיוּ חַשְׁמַנִּים מִנִּי מִצְרָיִם כּוּשׁ תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים׃ לג מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה׃ לד לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם הֵן־יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל עֹז׃ לה תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃ לו נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ג

אך המחשבה וההרהור בד"ת שבמוח וכח הדבור בד"ת שבפה שהם לבושי' הפנימים של נפש האלהית וכ"ש נפש האלהית עצמה המלובשת בהם כולם מיוחדים ממש ביחוד גמור ברצון העליון ולא מרכבה לבד כי רצון העליון הוא הוא הדבר הלכה עצמה שמהרהר ומדבר בה שכל ההלכות הן פרטי המשכות פנימיות רצון העליון עצמו שכך עלה ברצונו ית' שדבר זה מותר או כשר או פטור או זכאי או להפך וכן כל צרופי אותיות תנ"ך הן המשכת רצונו וחכמתו המיוחדו' בא"ס ב"ה בתכלית היחוד שהוא היודע והוא המדע כו' וז"ש דאורייתא וקב"ה כולא חד ולא אברין דמלכא לחוד כפיקודין. ומאחר שרצון העליון המיוחד בא"ס ב"ה בתכלית היחוד הוא בגילוי לגמרי ולא בהסתר פנים כלל וכלל בנפש האלהית ולבושיה הפנימים שהם מחשבתה ודבורה באותה שעה שהאדם עוסק בדברי תורה הרי גם הנפש

ולבושיה אלו מיוחדים ממש בא"ס ב"ה באותה שעה בתכלית היחוד כיחוד דבורו ומחשבתו של הקב"ה במהותו ועצמותו כנ"ל כי אין שום דבר נפרד כי אם בהסתר פנים כנ"ל ולא עוד אלא שיחודם הוא ביתר שאת ויתר עז מיחוד אור א"ס ב"ה בעולמות עליונים מאחר שרצון העליון הוא בגילוי ממש בנפש ולבושיה העוסקים בתורה שהרי הוא הוא התורה עצמה וכל העולמות העליונים מקבלים חיותם מאור וחיות הנמשך מהתורה שהיא רצונו וחכמתו ית' כדכתיב כולם בחכמה עשית וא"כ החכמה שהיא התורה למעלה מכולם והיא היא רצונו ית' הנק' סובב כל עלמין שהיא בחי' מה שאינו יכול להתלבש בתוך עלמין רק מחיה ומאיר למעלה בבחי' מקיף והיא היא המתלבשת בנפש ולבושיה בבחי' גילוי ממש כשעוסקים בד"ת ואע"ג דאיהו לא חזי כו' [ומשו' הכי יכול לסבול משום דלא חזי משא"כ בעליונים].

היום יום - י"ב שבט

השכל וההתפעלות שני עולמות הם: עולם קר ומיושב, ועולם רותח ומבוהל. וזאת היא עבודת האדם, לחברם להיות לאחדים. ואז הבהלה נהפכת לשאיפה, והשכל - למורה דרך בחיים של עבודה ופועל.

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור שכ"א

מצות לא תעשה מצוה שיז הזהירנו מלקלל איש איזה שיהיה מישראל. והוא אמרו לא תקלל חרש, והבן ממני ענין זה החרש מהו, וזה כי כשהנפש כשהתנועעה לנקום מהמזיק לפי צורת ההיזק הקיימת בדמיון הנה לא תסור מהיות מתנועעת עד שתגמול למזיק לפי צורת ההיזק הרשומה בדמיון וכאשר שלמה לו גמול תנוח אותה התנועה ונעדרה מהתנועעה מן הדמיון, ופעמים ישלימנו גמול בקללה ובחרופין לבד ותנוח בדעתו בשיעור מה שהגיע למזיק היזק באותן המאמרים והחרוף, ופעמים יהיה הענין יותר קשה ולא תנוח אותה התנועה עד שתאבידהו ממונו אז תנוח בדעתו שיעור מה שהגיע לו מכאב לאבוד ממונו, ופעמים יהיה הענין יותר קשה ולא תנוח עד שתנקום ממנו בגופו ממיני ההכאות וחסרון האיברים, ופעמים יהיה הענין יותר קשה ולא תנוח התנועה עד שתקח נפש המזיק ואת חלקו מן המציאות וזה הוא התכלית, ופעמים תהיה תנועת הנפש קטנה לבקשת עונש המזיק וזה לקטנות עונש עד שתנוח התנועה בצעקות וגזמו עליו וקללו אע"פ שלא ישמע אותו אדם ולא יהיה במעמד ההוא, וזה מפורסם מפועל בעלי החמה וכעס שתנוח דעתם בזה השיעור מהחטאים הקלים ואף על פי שיהיה החוטא בלתי יודע בכעסם ולא ישמע בחרופיהם. ואולי יהיה בדעתנו כי בתכלית מה שנאסר לנו קללת איש מישראל כשיהיה שומע אותו למה שישיגהו מן הצער והכאב אבל קללת החרש אחר שלא ישמע ולא יכאב בו שלא יהיה בזה חטא, הנה הודיענו שהוא אסור והזהיר ממנו, כי התורה לא הקפידה בענין המקולל לבד אבל הקפידה גם כן בענין המקלל לבד כשהזהיר שלא יניע נפשו לנקימה ולא ירגיל לכעוס, וכן בעלי הקבלה הביאו ראיה על איסור קללת כל איש מישראל מאמרו לא תקלל חרש. ולשון ספרא אין לי אלא חרש מנין לרבות כל אדם תלמוד לומר ונשיא בעמך לא תאור אם כן למה נאמר חרש מה חרש מיוחד בחיים יצא המת שאינו בחיים. ובמכילתא לא תקלל חרש דבר הכתוב באומללין שבאדם. וכל מה שאמרנו בתנאי שיקלל בשם, וכן כשקלל עצמו לוקה. הנה כבר התבאר שמי שקלל חבירו בשם עובר בלאו אחד והוא לא תקלל חרש. ומי שקלל הדיין עובר בשני לאוין ולוקה שתים, ומי שקלל נשיא לוקה שלש. ולשון מכילתא כשהוא אומר ונשיא בעמך לא תאור אחד דיין ואחד נשיא במשמע ומה תלמוד לומר אלהים לא תקלל לחייב על זה בפני עצמו ועל זה בפני עצמו, מכאן אמרו יש מדבר דבר אחד וחייב עליו משום ארבעה דברים משום לא תקלל חרש ומשום האב ומשום דיין ומשום נשיא בעמך מכל מקום. הנה התבאר מה שזכרנוהו. והתבארו משפטי מצוה זו ברביעי משבועות. (קדושים, הלכות סנהדרין פכ"ו):

מצות עשה מצוה קעח היא שצונו להעיד בבית דין בכל מה שנדעהו בין מי שיהיה בו מיתה מי שהעדות עליו או הצלתו או הפסד ממונו או הריסתו אנחנו חייבין להעיד בכל זה ולהודיע הדייני מה שראינו או שמענו. והנה הביאו ראיה על חיוב הגדת העדות מאמרו יתברך והוא עד או ראה או ידע. והעובר על מצוה זו ויכבוש העדות ענשו גדול והוא אמרו אם לא יגיד ונשא עונו, וזה דבר כללי, ואם היתה העדות שכבש אותה עדות ממון וכחש בה ונשבע על שקר חייב קרבן עולה ויורד כמו שבאר הכתוב ובתנאים הנזכרים בשבועות. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בסנהדרין. (ויקרא, הלכות עדות פ"ט):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק ח'

א וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרִים שָׁנָה, אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת-בֵּית יְהוָה--וְאֶת-בֵּיתוֹ. ב וְהֶעָרִים, אֲשֶׁר נָתַן חוּרָם לִשְׁלֹמֹה-
-בָּנָה שְׁלֹמֹה, אֹתָם; וַיּוֹשֶׁב שָׁם, אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ג וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה חֲמָת צוֹבָה, וַיֶּחֱזַק עָלֶיהָ. ד וַיִּבֶן אֶת-תַּדְמֹר,
בַּמִּדְבָּר, וְאֵת כָּל-עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת, אֲשֶׁר בָּנָה בַּחֲמָת. ה וַיִּבֶן אֶת-בֵּית חוֹרוֹן, הָעֶלְיוֹן, וְאֶת-בֵּית חוֹרוֹן, הַתַּחְתּוֹן--
עָרֵי מָצוֹר, חוֹמוֹת דְּלָתַיִם וּבְרִיחַ. ו וְאֶת-בַּעֲלָת, וְאֵת כָּל-עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה, וְאֵת כָּל-עָרֵי
הָרֶכֶב, וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים; וְאֵת כָּל-חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה, אֲשֶׁר חָשַׁק לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַם וּבַלְּבָנוֹן, וּבְכֹל, אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ.
ז כָּל-הָעָם הַנּוֹתָר מִן-הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי, וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי, אֲשֶׁר לֹא מִיִּשְׂרָאֵל, הֵמָּה. ח מִן-בְּנֵיהֶם, אֲשֶׁר
נוֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ, אֲשֶׁר לֹא-כִלּוּם, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַס, עַד הַיּוֹם הַזֶּה. ט וּמִן-בְּנֵי, יִשְׂרָאֵל,
אֲשֶׁר לֹא-נָתַן שְׁלֹמֹה לַעֲבָדִים, לִמְלַאכְתּוֹ: כִּי-הֵמָּה אַנְשֵׁי מִלְחָמָה, וְשָׂרֵי שָׁלִישָׁיו, וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ, וּפָרָשָׁיו. {פ}
י וְאֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים (הַנְּצָבִים) אֲשֶׁר-לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם, הָרֹדִים, בָּעָם. יא וְאֶת-בַּת-פַּרְעֹה,
הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה מֵעִיר דָּוִיד, לַבַּיִת, אֲשֶׁר בָּנָה-לָהּ: כִּי אָמַר, לֹא-תֵשֵׁב אִשָּׁה לִי בְּבֵית דָּוִיד מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל--כִּי-קֹדֶשׁ
הֵמָּה, אֲשֶׁר-בָּאָה אֲלֵיהֶם אֲרוֹן יְהוָה. {פ} יב אָז הֶעֱלָה שְׁלֹמֹה עֹלוֹת, לַיהוָה, עַל מִזְבַּח יְהוָה, אֲשֶׁר בָּנָה לִפְנֵי
הָאוּלָם. יג וּבִדְבַר-יוֹם בְּיוֹם, לְהַעֲלוֹת כְּמִצְוַת מֹשֶׁה, לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים, וְלַמּוֹעֲדוֹת שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה--
בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת, וּבְחַג הַסֻּכּוֹת. יד וַיַּעֲמֵד כְּמִשְׁפַּט דָּוִיד-אָבִיו אֶת-מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים עַל-עֲבֹדָתָם,
וְהַלְוִיִּם עַל-מִשְׁמְרוֹתָם לְהַלֵּל וּלְשָׁרֵת נֶגֶד הַכֹּהֲנִים לִדְבַר-יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְהַשֹּׁעֲרִים בְּמַחְלְקוֹתָם, לְשַׁעַר וָשָׁעַר: כִּי
כֵן, מִצְוַת דָּוִיד אִישׁ-הָאֱלֹהִים. טו וְלֹא סָרוּ מִצְוַת הַמֶּלֶךְ עַל-הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם, לְכָל-דָּבָר--וְלָאֹצָרוֹת. טז וַתִּכֹּן
כָּל-מְלֶאכֶת שְׁלֹמֹה, עַד-הַיּוֹם מוּסַד בֵּית-יְהוָה וְעַד-כְּלֹתוֹ: שָׁלֵם, בֵּית יְהוָה. {ס} יז אָז הָלַךְ שְׁלֹמֹה
לְעֶצְיוֹן-גֶּבֶר וְאֶל-אֵילוֹת, עַל-שְׂפַת הַיָּם--בְּאֶרֶץ אֱדוֹם. יח וַיִּשְׁלַח-לוֹ חוּרָם בְּיַד-עֲבָדָיו אוניות (אֳנִיּוֹת), וַעֲבָדִים
יוֹדְעֵי יָם, וַיָּבֹאוּ עִם-עַבְדֵי שְׁלֹמֹה אוֹפִירָה, וַיִּקְחוּ מִשָּׁם אַרְבַּע-מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים כִּכַּר זָהָב; וַיָּבִיאוּ, אֶל-הַמֶּלֶךְ
שְׁלֹמֹה. {פ}

יום שלישי י״ג שבט

חומש - שלישי פרשת יתרו

כד וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה לְקוֹל חֹתְנוֹ וַיַּעַשׂ כֹּל אֲשֶׁר אָמָר׃

כה וַיִּבְחַר מֹשֶׁה אַנְשֵׁי־חַיִל מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן אֹתָם רָאשִׁים עַל־הָעָם שָׂרֵי אֲלָפִים שָׂרֵי מֵאוֹת שָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת׃

כו וְשָׁפְטוּ אֶת־הָעָם בְּכָל־עֵת אֶת־הַדָּבָר הַקָּשֶׁה יְבִיאוּן אֶל־מֹשֶׁה וְכָל־הַדָּבָר הַקָּטֹן יִשְׁפּוּטוּ הֵם׃

וְשָׁפְטוּ. וְדַיְנִין יָת עַמָּא׃ **יְבִיאוּן.** מֵיתַיְנִין׃ **יִשְׁפּוּטוּ הֵם.** כְּמוֹ יִשְׁפְּטוּ, וְכֵן "לֹא תַעֲבוֹרִי" (רות ב'), כְּמוֹ לֹא תַעֲבְרִי, וְתַרְגּוּמוֹ דָּיְנִין אִינּוּן; מִקְרָאוֹת הָעֶלְיוֹנִים הֵם לְשׁוֹן צַוּוּי, לְכָךְ מְתֻרְגָּמִין וִידוּנוּן, יֵיתוּן, יְדוּנוּן, וּמִקְרָאוֹת הַלָּלוּ לְשׁוֹן עֲשִׂיָה׃

כז וַיְשַׁלַּח מֹשֶׁה אֶת־חֹתְנוֹ וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־אַרְצוֹ׃

וַיֵּלֶךְ לוֹ אֶל־אַרְצוֹ. לְגִיר בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ (מכילתא)׃

תהלים - פרקים ס״ט-ע״א

פרק סט: א לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁושַׁנִּים לְדָוִד׃ ב הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד־נָפֶשׁ׃ ג טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי־מַיִם וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפָתְנִי׃ ד יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי כָּלוּ עֵינָי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃ ה רַבּוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שֹׂנְאַי חִנָּם עָצְמוּ מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא־גָזַלְתִּי אָז אָשִׁיב׃ ו אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי וְאַשְׁמוֹתַי מִמְּךָ לֹא־נִכְחָדוּ׃ ז אַל־יֵבֹשׁוּ בִי קוֶּיךָ אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת אַל־יִכָּלְמוּ בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ ח כִּי־עָלֶיךָ נָשָׂאתִי חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי׃ ט מוּזָר הָיִיתִי לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי׃ י כִּי־קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי וְחָרְפוֹת חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלָי׃ יא וָאֶבְכֶּה בַצּוֹם נַפְשִׁי וַתְּהִי לַחֲרָפוֹת לִי׃ יב וָאֶתְּנָה לְבוּשִׁי שָׂק וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃ יג יָשִׂיחוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת שׁוֹתֵי שֵׁכָר׃ יד וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ יְהוָה עֵת רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃ טו הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל־ אֶטְבָּעָה אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעֲמַקֵּי־מָיִם׃ טז אַל־תִּשְׁטְפֵנִי שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל־תִּבְלָעֵנִי מְצוּלָה וְאַל־תֶּאְטַר עָלַי בְּאֵר פִּיהָ׃ יז עֲנֵנִי יְהוָה כִּי־טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלָי׃ יח וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ כִּי־צַר־לִי מַהֵר עֲנֵנִי׃ יט קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי גְּאָלָהּ לְמַעַן אֹיְבַי פְּדֵנִי׃ כ אַתָּה יָדַעְתָּ חֶרְפָּתִי וּבָשְׁתִּי וּכְלִמָּתִי נֶגְדְּךָ כָּל־צוֹרְרָי׃ כא חֶרְפָּה שָׁבְרָה לִבִּי וָאָנוּשָׁה וָאֲקַוֶּה לָנוּד וָאַיִן וְלַמְנַחֲמִים וְלֹא מָצָאתִי׃ כב וַיִּתְּנוּ בְּבָרוּתִי רֹאשׁ וְלִצְמָאִי יַשְׁקוּנִי חֹמֶץ׃ כג יְהִי שֻׁלְחָנָם לְפָנֵיהֶם לְפָח וְלִשְׁלוֹמִים לְמוֹקֵשׁ׃ כד תֶּחְשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מֵרְאוֹת וּמָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד׃ כה שְׁפָךְ־עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יַשִּׂיגֵם׃ כו תְּהִי־ טִירָתָם נְשַׁמָּה בְּאָהֳלֵיהֶם אַל־יְהִי יֹשֵׁב׃ כז כִּי־אַתָּה אֲשֶׁר־הִכִּיתָ רָדָפוּ וְאֶל־מַכְאוֹב חֲלָלֶיךָ יְסַפֵּרוּ׃ כח תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם וְאַל־יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ׃ כט יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם־צַדִּיקִים אַל־יִכָּתֵבוּ׃ ל וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנִי׃ לא אֲהַלְלָה שֵׁם־אֱלֹהִים בְּשִׁיר וַאֲגַדְּלֶנּוּ בְתוֹדָה׃ לב וְתִיטַב לַי־הוָה מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס׃ לג רָאוּ עֲנָוִים יִשְׂמָחוּ דֹּרְשֵׁי אֱלֹהִים וִיחִי לְבַבְכֶם׃ לד כִּי־שֹׁמֵעַ אֶל־אֶבְיוֹנִים יְהוָה וְאֶת־אֲסִירָיו לֹא בָזָה׃ לה יְהַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יַמִּים וְכָל־רמֶשׂ בָּם׃ לו כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה וְיָשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ׃ לז וְזֶרַע־עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֹהֲבֵי שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ־בָהּ׃

פרק ע: א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃ ב אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה׃ ג יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי רָעָתִי׃ ד יָשׁוּבוּ עַל־עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים הֶאָח הֶאָח׃ ה יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ בְךָ כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֱלֹהִים אֹהֲבֵי יְשׁוּעָתֶךָ׃ ו וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אֱלֹהִים חוּשָׁה לִי עֶזְרִי וּמְפַלְטִי אָתָּה יְהוָה אַל־תְּאַחַר׃

פרק עא: א בְּךָ־יְהוָה חָסִיתִי אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם׃ ב בְּצִדְקָתְךָ תַּצִּילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה־אֵלַי אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי׃ ג הֱיֵה לִי לְצוּר מָעוֹן לָבוֹא תָּמִיד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי־סַלְעִי וּמְצוּדָתִי אָתָּה׃ ד אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד־רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ׃ ה כִּי־אַתָּה תִקְוָתִי אֲדֹנָי יֱהוִה מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי׃ ו עָלֶיךָ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה גּוֹזִי בְּךָ תְהִלָּתִי תָמִיד׃ ז כְּמוֹפֵת הָיִיתִי לָרַבִּים וְאַתָּה מַחֲסִי־עֹז׃ ח יִמָּלֵא פִי תְּהִלָּתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ ט אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחִי אַל־תַּעַזְבֵנִי׃ י כִּי־אָמְרוּ אוֹיְבַי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי נוֹעָצוּ יַחְדָּו׃ יא לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ

וְתִפְשׁוּהוּ כִּי־אֵין מַצִּיל: יב אֱלֹהִים אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי (חישָׁה) [חוּשָׁה]: יג יֵבֹשׁוּ יִכְלוּ שֹׂטְנֵי נַפְשִׁי יַעְטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה מְבַקְשֵׁי רָעָתִי: יד וַאֲנִי תָּמִיד אֲיַחֵל וְהוֹסַפְתִּי עַל־כָּל־תְּהִלָּתֶךָ: טו פִּי יְסַפֵּר צִדְקָתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תְּשׁוּעָתֶךָ כִּי לֹא יָדַעְתִּי סְפֹרוֹת: טז אָבוֹא בִּגְבֻרוֹת אֲדֹנָי יֱהוִה אַזְכִּיר צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ: יז אֱלֹהִים לִמַּדְתַּנִי מִנְּעוּרָי וְעַד־הֵנָּה אַגִּיד נִפְלְאוֹתֶיךָ: יח וְגַם עַד־זִקְנָה וְשֵׂיבָה אֱלֹהִים אַל־תַּעַזְבֵנִי עַד־אַגִּיד זְרוֹעֲךָ לְדוֹר לְכָל־יָבוֹא גְּבוּרָתֶךָ: יט וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד־מָרוֹם אֲשֶׁר־עָשִׂיתָ גְּדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: כ אֲשֶׁר (הִרְאִיתַנוּ) [הִרְאִיתַנִי] צָרוֹת רַבּוֹת וְרָעוֹת תָּשׁוּב (תְּחַיֵּינִי) [תְּחַיֵּינוּ] וּמִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי: כא תֶּרֶב גְּדֻלָּתִי וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי: כב גַּם־אֲנִי אוֹדְךָ בִכְלִי־נֵבֶל אֱמִתְּךָ אֱלֹהָי אֲזַמְּרָה לְךָ בְכִנּוֹר קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: כג תְּרַנֵּנָה שְׂפָתַי כִּי אֲזַמְּרָה־לָּךְ וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ: כד גַּם־לְשׁוֹנִי כָּל־הַיּוֹם תֶּהְגֶּה צִדְקָתֶךָ כִּי־בֹשׁוּ כִּי־חָפְרוּ מְבַקְשֵׁי רָעָתִי:

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ג

ובזה יובן למה גדלה מאד מעלת העסק בתורה יותר מכל המצות ואפי' מתפלה שהיא יחוד עולמות עליונים [והא דמי שאין תורתו אומנתו צריך להפסיק היינו מאחר דמפסיק ומבטל בלא"ה]. ומזה יוכל המשכיל להמשיך עליו יראה גדולה בעסקו בתורה כשיתבונן איך שנפשו ולבושיה שבמוחו ובפיו הם מיוחדי' ממש בתכלית היחוד ברצון העליון ואור א"ס ב"ה ממש המתגלה בהם מה שכל העולמות עליונים ותחתונים כלא חשיבי קמיה וכאין ואפס ממש עד שאינו מתלבש בתוכם ממש אלא סובב כל עלמין בבחי' מקיף להחיות' עיקר חיותם רק איזו הארה מתלבשת בתוכם מה שיכולים לסבול שלא יתבטלו במציאות לגמרי. וז"ש ויצונו ה' את כל החוקים האלה ליראה את ה' וגו' [ועל יראה גדולה זו אמרו אם אין חכמה אין יראה והתורה נקראת אצלה תרעא לדרתא כמ"ש בם"א] אלא דלאו כל מוחא סביל דא יראה כזו. אך גם מאן דלא סביל מוחו כלל יראה זו לא מינה ולא מקצתה מפני פחיתות ערך נפשו בשרשה ומקורה במדרגות תחתונים דעשר ספירות דעשיה אין יראה זו מעכבת בו למעשה כמ"ש לקמן:

היום יום - י"ג שבט

יא"צ [=יום השנה] - ביום המיתה אפילו בשנה ראשונה, ואפילו כשיום הקבורה רחוק מיום המיתה.
מענה ה"צמח צדק" לאאזמו"ר [מהר"ש] בהיותו כבן שבע: החסד ויתרון המעלה אשר האלוקים עשה את האדם ישר להיות הולך בקומה זקופה הוא, דהגם שהולך על הארץ, מכל מקום הוא רואה את השמים, לא כן בהולך על ארבע דאינו רואה אלא את הארץ.

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור שכ"ב

מצות עשה מצוה קעט היא שצונו לחקור עדות העד ולדרוש אותו היטב, ואחר כך נשפוט הדין ונחייב האמת, ושנפליג בזה בכל יכלתנו כדי שלא נפסוק הדין בתחלת דבור במהירות והמית הזכאי, והוא אמרו ודרשת וחקרת. וכבר התבארו משפטי מצוה זו ועניניה, ואיך תהיה החקירה והדרישה, ומה שראוי בזה בהפלגה, ואיך תתקיים העדות בזה או תבטל לפי אלו החקירות והדרישות במסכת סנהדרין. (ראה, הלכות עדות פ"א):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק ט'

א וּמַלְכַּת-שְׁבָא, שָׁמְעָה אֶת-שֵׁמַע שְׁלֹמֹה, וַתָּבוֹא לְנַסּוֹת אֶת-שְׁלֹמֹה בְּחִידוֹת בִּירוּשָׁלַם בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד וּגְמַלִּים נֹשְׂאִים בְּשָׂמִים וְזָהָב לָרֹב, וְאֶבֶן יְקָרָה; וַתָּבוֹא, אֶל-שְׁלֹמֹה, וַתְּדַבֵּר עִמּוֹ, אֵת כָּל-אֲשֶׁר הָיָה עִם-לְבָבָהּ. ב וַיֹּגֶד-לָהּ שְׁלֹמֹה, אֶת-כָּל-דְּבָרֶיהָ; וְלֹא-נֶעְלַם דָּבָר מִשְׁלֹמֹה, אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ. ג וַתֵּרֶא, מַלְכַּת-שְׁבָא, אֵת, חָכְמַת שְׁלֹמֹה--וְהַבַּיִת, אֲשֶׁר בָּנָה. ד וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב עֲבָדָיו וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם, וּמַשְׁקָיו וּמַלְבּוּשֵׁיהֶם, וַעֲלִיָּתוֹ, אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה; וְלֹא-הָיָה עוֹד בָּהּ רוּחַ. ה וַתֹּאמֶר, אֶל-הַמֶּלֶךְ, אֱמֶת הַדָּבָר, אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּאַרְצִי--עַל-דְּבָרֶיךָ, וְעַל-חָכְמָתֶךָ. ו וְלֹא-הֶאֱמַנְתִּי לִדְבָרִיהֶם, עַד אֲשֶׁר-בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינַי, וְהִנֵּה לֹא הֻגַּד-לִי, חֲצִי מַרְבִּית חָכְמָתֶךָ: יָסַפְתָּ, עַל-הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי. ז אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ, וְאַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה--הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ תָּמִיד, וְשֹׁמְעִים אֶת-חָכְמָתֶךָ. ח יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בָּרוּךְ, אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ עַל-כִּסְאוֹ לְמֶלֶךְ, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: בְּאַהֲבַת אֱלֹהֶיךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל, לְהַעֲמִידוֹ לְעוֹלָם, וַיִּתֶּנְךָ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט

וּצְדָקָה. ט וַתִּתֵּן לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב, וּבְשָׂמִים לָרֹב מְאֹד--וְאֶבֶן יְקָרָה; וְלֹא הָיָה כַּבֹּשֶׂם הַהוּא, אֲשֶׁר-נָתְנָה מַלְכַּת-שְׁבָא לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. י וְגַם-עַבְדֵי חִירָם (חוּרָם) וְעַבְדֵי שְׁלֹמֹה, אֲשֶׁר-הֵבִיאוּ זָהָב מֵאוֹפִיר--הֵבִיאוּ עֲצֵי אַלְגּוּמִּים, וְאֶבֶן יְקָרָה. יא וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת-עֲצֵי הָאַלְגּוּמִּים מְסִלּוֹת לְבֵית-יְהוָה, וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ, וְכִנֹּרוֹת וּנְבָלִים, לַשָּׁרִים; וְלֹא-נִרְאוּ כָהֵם לְפָנִים, בְּאֶרֶץ יְהוּדָה. יב וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמַלְכַּת-שְׁבָא, אֶת-כָּל-חֶפְצָהּ אֲשֶׁר שָׁאָלָה, מִלְּבַד, אֲשֶׁר-הֵבִיאָה אֶל-הַמֶּלֶךְ; וַתֵּהֲפֹךְ וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ, הִיא וַעֲבָדֶיהָ. {פ} יג וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב, אֲשֶׁר-בָּא לִשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אֶחָת--שֵׁשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ, כִּכְּרֵי זָהָב. יד לְבַד מֵאַנְשֵׁי הַתָּרִים וְהַסֹּחֲרִים, וּמִבִיאֵים; וְכָל-מַלְכֵי עֲרַב וּפַחוֹת הָאָרֶץ, מְבִיאִים זָהָב וָכֶסֶף לִשְׁלֹמֹה. טו וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מָאתַיִם צִנָּה, זָהָב שָׁחוּט: שֵׁשׁ מֵאוֹת זָהָב שָׁחוּט, יַעֲלֶה עַל-הַצִּנָּה הָאֶחָת. טז וּשְׁלֹשׁ-מֵאוֹת מָגִנִּים, זָהָב שָׁחוּט--שְׁלֹשׁ מֵאוֹת זָהָב, יַעֲלֶה עַל-הַמָּגֵן הָאֶחָת; וַיִּתְּנֵם הַמֶּלֶךְ, בְּבֵית יַעַר הַלְּבָנוֹן. יז וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּסֵּא-שֵׁן, גָּדוֹל; וַיְצַפֵּהוּ, זָהָב טָהוֹר. יח וְשֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא וְכֶבֶשׁ בַּזָּהָב לַכִּסֵּא, מָאֳחָזִים, וְיָדוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה, עַל-מְקוֹם הַשָּׁבֶת; וּשְׁנַיִם אֲרָיוֹת, עֹמְדִים אֵצֶל הַיָּדוֹת. יט וּשְׁנֵים עָשָׂר אֲרָיוֹת, עֹמְדִים שָׁם עַל-שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת--מִזֶּה וּמִזֶּה; לֹא-נַעֲשָׂה כֵן, לְכָל-מַמְלָכָה. כ וְכֹל כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, זָהָב, וְכֹל כְּלֵי בֵית-יַעַר הַלְּבָנוֹן, זָהָב סָגוּר: אֵין כֶּסֶף, נֶחְשָׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה--לִמְאוּמָה. כא כִּי-אֳנִיּוֹת לַמֶּלֶךְ הֹלְכוֹת תַּרְשִׁישׁ, עִם עַבְדֵי חוּרָם: אַחַת לְשָׁלוֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹאנָה אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ, נֹשְׂאוֹת זָהָב וָכֶסֶף, שֶׁנְהַבִּים וְקוֹפִים, וְתוּכִיִּים. {פ} כב וַיִּגְדַּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, מִכֹּל מַלְכֵי הָאָרֶץ--לְעֹשֶׁר, וְחָכְמָה. כג וְכֹל מַלְכֵי הָאָרֶץ, מְבַקְּשִׁים אֶת-פְּנֵי שְׁלֹמֹה--לִשְׁמֹעַ, אֶת-חָכְמָתוֹ, אֲשֶׁר-נָתַן הָאֱלֹהִים, בְּלִבּוֹ. כד וְהֵם מְבִיאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂלָמוֹת, נֶשֶׁק וּבְשָׂמִים, סוּסִים, וּפְרָדִים--דְּבַר-שָׁנָה, בְּשָׁנָה. {ס} כה וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אֲרִיוֹת סוּסִים, וּמַרְכָּבוֹת, וּשְׁנֵים-עָשָׂר אֶלֶף, פָּרָשִׁים; וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב, וְעִם-הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלָם. כו וַיְהִי מוֹשֵׁל, בְּכָל-הַמְּלָכִים--מִן-הַנָּהָר וְעַד-אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, וְעַד גְּבוּל מִצְרָיִם. כז וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת-הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם, כָּאֲבָנִים; וְאֶת הָאֲרָזִים, נָתַן כַּשִּׁקְמִים אֲשֶׁר-בַּשְּׁפֵלָה--לָרֹב. כח וּמוֹצִיאִים סוּסִים מִמִּצְרַיִם לִשְׁלֹמֹה, וּמִכָּל-הָאֲרָצוֹת. כט וּשְׁאָר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה, הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים--הֲלֹא-הֵם כְּתוּבִים, עַל-דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא, וְעַל-נְבוּאַת אֲחִיָּה הַשִּׁילוֹנִי וּבַחֲזוֹת יעדי (יֶעְדּוֹ) הַחוֹזֶה, עַל-יָרָבְעָם בֶּן-נְבָט. ל וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בִּירוּשָׁלַם עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל, אַרְבָּעִים שָׁנָה. לא וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה, עִם-אֲבֹתָיו, וַיִּקְבְּרֻהוּ, בְּעִיר דָּוִיד אָבִיו; וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ, תַּחְתָּיו. {פ}

יום רביעי י״ד שבט

חומש - רביעי פרשת יתרו

פרק י"ט: **א** בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינָי:

בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ; לֹא הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב אֶלָּא בַּיּוֹם הַהוּא, מַהוּ בַּיּוֹם הַזֶּה? שֶׁיִּהְיוּ דִּבְרֵי תוֹרָה חֲדָשִׁים עָלֶיךָ כְּאִלּוּ הַיּוֹם נִתָּנָם (ברכות ס"ג):

ב וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינַי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיִּחַן־שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר:

וַיִּסְעוּ מֵרְפִידִים. מַה תַּ"ל לַחֲזֹר וּלְפָרֵשׁ מֵהֵיכָן נָסְעוּ, וַהֲלֹא כְּבָר כָּתַב שֶׁבִּרְפִידִים הָיוּ חוֹנִים, בָּיְדוּעַ שֶׁמִּשָּׁם נָסְעוּ? אֶלָּא לְהַקִּישׁ נְסִיעָתָן מֵרְפִידִים לְבִיאָתָן לְמִדְבַּר סִינַי, מַה בִּיאָתָן לְמִדְבַּר סִינַי בִּתְשׁוּבָה, אַף נְסִיעָתָן מֵרְפִידִים בִּתְשׁוּבָה (מכילתא): **וַיִּחַן־שָׁם יִשְׂרָאֵל.** כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, אֲבָל שְׁאָר כָּל הַחֲנִיּוֹת בְּתַרְעוֹמוֹת וּבְמַחֲלֹקֶת: **נֶגֶד הָהָר.** לְמִזְרָחוֹ, וְכָל מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא נֶגֶד, פָּנִים לַמִּזְרָח (שם):

ג וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־הָהָר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

וּמֹשֶׁה עָלָה. בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי; וְכָל עֲלִיּוֹתָיו בְּהַשְׁכָּמָה הָיוּ, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַּבֹּקֶר" (שמות ל"ד): **כֹּה תֹאמַר.** בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה וְכַסֵּדֶר הַזֶּה: **לְבֵית יַעֲקֹב.** אֵלּוּ הַנָּשִׁים, תֹּאמַר לָהֶן בְּלָשׁוֹן רַכָּה (מכילתא): **וְתַגֵּיד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.** עֲנָשִׁין וְדַקְדּוּקִים פָּרֵשׁ לַזְּכָרִים, דְּבָרִים הַקָּשִׁין כְּגִידִין (שבת פ"ז):

ד אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי:

אַתֶּם רְאִיתֶם. לֹא מִסֹּרֶת הִיא בְּיָדֶכֶם, לֹא בְּדִבְרֵים אֲנִי מְשַׂגֵּר לָכֶם, לֹא בְעֵדִים אֲנִי מֵעִיד עֲלֵיכֶם, אֶלָּא אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, עַל כַּמָּה עֲבֵרוֹת הָיוּ חַיָּבִין לִי קֹדֶם שֶׁנִּזְדַּוְּגוּ לָכֶם וְלֹא נִפְרַעְתִּי מֵהֶם אֶלָּא עַל יְדֶכֶם (מכילתא): **וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם.** זֶה הַיּוֹם שֶׁבָּאוּ יִשְׂרָאֵל לְרַעְמְסֵס, שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְפֻזָּרִין בְּכָל אֶרֶץ גֹּשֶׁן, וּלְשָׁעָה קַלָּה כִּשֶּׁבָּאוּ לִסַּע וְלָצֵאת, נִקְבְּצוּ כֻּלָּם לְרַעְמְסֵס, וְאַנְקְלוֹס תִּרְגֵּם וְאֶשָּׂא כְּמוֹ וְאֶסְיַע אֶתְכֶם – "וְאַטְלִית יָתְכוֹן", תִּקֵּן אֶת הַדִּבּוּר דֶּרֶךְ כְּבוֹד לְמַעְלָה: **עַל־כַּנְפֵי נְשָׁרִים.** כַּנֶּשֶׁר הַנּוֹשֵׂא גּוֹזָלָיו עַל כְּנָפָיו, שֶׁכָּל שְׁאָר הָעוֹפוֹת נוֹתְנִים אֶת בְּנֵיהֶם בֵּין רַגְלֵיהֶם, לְפִי שֶׁמִּתְיָרְאִין מֵעוֹף אַחֵר שֶׁפּוֹרֵחַ עַל גַּבֵּיהֶם, אֲבָל הַנֶּשֶׁר הַזֶּה אֵינוֹ מִתְיָרֵא אֶלָּא מִן הָאָדָם שֶׁמָּא יְזָרֹק בּוֹ חֵץ, לְפִי שֶׁאֵין עוֹף פּוֹרֵחַ עַל גַּבָּיו, לְכָךְ נוֹתְנוֹ עַל כְּנָפָיו, אוֹמֵר מוֹטָב יִכָּנֵס הַחֵץ בִּי וְלֹא בִּבְנָי, אַף אֲנִי עָשִׂיתִי כֵן: "וַיִּסַּע מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים וְגוֹ', וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וְגוֹ'" (שמות י"ד), וְהֵיכָן מִצְרַיִם זוֹרְקִים חִצִּים וְאַבְנֵי בָּלִיסְטְרָאוֹת וְהֶעָנָן מְקַבְּלָם: **וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי.** כְּתַרְגּוּמוֹ:

ה וְעַתָּה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקֹלִי וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וִהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ:

וְעַתָּה. אִם עַתָּה תְּקַבְּלוּ עֲלֵיכֶם, יֶעֱרַב לָכֶם מִכָּאן וְאֵילָךְ, שֶׁכָּל הַתְּחָלוֹת קָשׁוֹת (מכילתא): **וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי.** שֶׁאֲכֹרֹת עִמָּכֶם עַל שְׁמִירַת הַתּוֹרָה: **סְגֻלָּה.** אוֹצָר חָבִיב, כְּמוֹ "וְסִגֻּלַּת מְלָכִים" (קהלת ב') – כְּלֵי יְקָר וַאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁהַמְּלָכִים גּוֹנְזִים אוֹתָם, כָּךְ אַתֶּם תִּהְיוּ לִי סְגֻלָּה מִשְּׁאָר אֻמּוֹת; וְלֹא תֹּאמְרוּ אַתֶּם לְבַדְּכֶם שֶׁלִּי וְאֵין לִי אֲחֵרִים עִמָּכֶם וּמַה יֵּשׁ לִי עוֹד שֶׁתְּהֵא חִבַּתְכֶם נִכֶּרֶת: **כִּי־לִי כָּל־הָאָרֶץ.** וְהֵם בְּעֵינַי וּלְפָנַי לְכִלּוּם:

ו וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים. שָׂרִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר "וּבְנֵי דָוִד כֹּהֲנִים" (שמואל ב ח'): **אֵלֶּה הַדְּבָרִים.** לֹא פָּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר (מכילתא):

תהלים - פרקים ע"ב-ע"ו

פרק עב: א לִשְׁלֹמֹה אֱלֹהִים מִשְׁפָּטֶיךָ לְמֶלֶךְ תֵּן וְצִדְקָתְךָ לְבֶן־מֶלֶךְ: ב יָדִין עַמְּךָ בְצֶדֶק וַעֲנִיֶּיךָ בְמִשְׁפָּט: ג יִשְׂאוּ הָרִים שָׁלוֹם לָעָם וּגְבָעוֹת בִּצְדָקָה: ד יִשְׁפֹּט עֲנִיֵּי־עָם יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי אֶבְיוֹן וִידַכֵּא עוֹשֵׁק: ה יִירָאוּךָ עִם־שָׁמֶשׁ וְלִפְנֵי יָרֵחַ דּוֹר דּוֹרִים: ו יֵרֵד כְּמָטָר עַל־גֵּז כִּרְבִיבִים זַרְזִיף אָרֶץ: ז יִפְרַח בְּיָמָיו צַדִּיק וְרֹב שָׁלוֹם עַד־בְּלִי יָרֵחַ: ח וְיֵרְדְּ מִיָּם עַד־יָם וּמִנָּהָר עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ: ט לְפָנָיו יִכְרְעוּ צִיִּים וְאֹיְבָיו עָפָר יְלַחֵכוּ: י מַלְכֵי תַרְשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְחָה יָשִׁיבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אֶשְׁכָּר יַקְרִיבוּ: יא וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־מְלָכִים כָּל־גּוֹיִם יַעַבְדוּהוּ: יב כִּי־יַצִּיל אֶבְיוֹן מְשַׁוַּע וְעָנִי וְאֵין־עֹזֵר לוֹ: יג יָחֹס עַל־דַּל וְאֶבְיוֹן וְנַפְשׁוֹת אֶבְיוֹנִים יוֹשִׁיעַ: יד מִתּוֹךְ וּמֵחָמָס יִגְאַל נַפְשָׁם וְיֵיקַר דָּמָם בְּעֵינָיו: טו וִיחִי וְיִתֶּן־לוֹ מִזְּהַב שְׁבָא וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ תָּמִיד כָּל־הַיּוֹם יְבָרְכֶנְהוּ: טז יְהִי פְסַת־בַּר בָּאָרֶץ בְּראשׁ הָרִים יִרְעַשׁ כַּלְּבָנוֹן פִּרְיוֹ וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ: יז יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לִפְנֵי שֶׁמֶשׁ (יִנּוֹן) [יִנּוֹן] שְׁמוֹ וְיִתְבָּרְכוּ בוֹ כָּל־גּוֹיִם יְאַשְּׁרֻהוּ: יח בָּרוּךְ יְ־הוָ־ה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: יט וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: כ כָּלוּ תְפִלּוֹת דָּוִד בֶּן־יִשָׁי:

פרק עג: א מִזְמוֹר לְאָסָף אַךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרֵי לֵבָב: ב וַאֲנִי כִּמְעַט (נָטוּ) [נָטָיוּ] רַגְלָי כְּאַיִן (שֻׁפְכָה) [שָׁפְכוּ] אֲשֻׁרָי: ג כִּי־קִנֵּאתִי בַהוֹלְלִים שְׁלוֹם רְשָׁעִים אֶרְאֶה: ד כִּי אֵין חַרְצֻבּוֹת לְמוֹתָם וּבָרִיא אוּלָם: ה בַּעֲמַל אֱנוֹשׁ אֵינָמוֹ וְעִם־אָדָם לֹא יְנֻגָּעוּ: ו לָכֵן עֲנָקַתְמוֹ גַּאֲוָה יַעֲטָף־שִׁית חָמָס לָמוֹ: ז יָצָא מֵחֵלֶב עֵינֵמוֹ עָבְרוּ מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב: ח יָמִיקוּ וידברו [וִידַבְּרוּ] בְּרָע עֹשֶׁק מִמָּרוֹם יְדַבֵּרוּ: ט שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ: י לָכֵן (יְשׁוּב) [יָשׁוּב] עַמּוֹ הֲלֹם וּמֵי מָלֵא יִמָּצוּ לָמוֹ: יא וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע־אֵל וְיֵשׁ דֵּעָה בְּעֶלְיוֹן: יב הִנֵּה־אֵלֶּה רְשָׁעִים וְשַׁלְוֵי עוֹלָם הִשְׂגּוּ־חָיִל: יג אַךְ־רִיק זִכִּיתִי לְבָבִי וָאֶרְחַץ בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי: יד וָאֱהִי נָגוּעַ כָּל־הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לַבְּקָרִים: טו אִם־אָמַרְתִּי אֲסַפְּרָה כְמוֹ הִנֵּה דוֹר בָּנֶיךָ בָּגָדְתִּי: טז וָאֲחַשְׁבָה לָדַעַת זֹאת עָמָל (הִיא) [הוּא] בְּעֵינָי: יז עַד־אָבוֹא אֶל־מִקְדְּשֵׁי־אֵל אָבִינָה לְאַחֲרִיתָם: יח אַךְ בַּחֲלָקוֹת תָּשִׁית לָמוֹ הִפַּלְתָּם לְמַשּׁוּאוֹת: יט אֵיךְ הָיוּ לְשַׁמָּה כְּרָגַע סָפוּ תַמּוּ מִן־בַּלָּהוֹת: כ כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ אֲדֹנָי בָּעִיר צַלְמָם תִּבְזֶה: כא כִּי־יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן: כב וַאֲנִי־ בַּעַר וְלֹא אֵדָע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ: כג וַאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אָחַזְתָּ בְּיַד יְמִינִי: כד בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי וְאַחַר כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי: כה מִי־לִי בַשָּׁמָיִם וְעִמְּךָ לֹא־חָפַצְתִּי בָאָרֶץ: כו כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי צוּר־לְבָבִי וְחֶלְקִי אֱלֹהִים לְעוֹלָם: כז כִּי־הִנֵּה רְחֲקֶיךָ יאבֵדוּ הִצְמַתָּה כָּל־זֹנֶה מִמֶּךָּ: כח וַאֲנִי קִרְבַת אֱלֹהִים לִי טוֹב שַׁתִּי בַאדֹנָי יֱהוִֹה מַחְסִי לְסַפֵּר כָּל־מַלְאֲכוֹתֶיךָ:

פרק עד: א מַשְׂכִּיל לְאָסָף לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: ב זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר־צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: ג הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֻּׁאוֹת נֶצַח כָּל־הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ: ד שָׁאֲגוּ צָרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שָׂמוּ אוֹתֹתָם אתות: ה יִוָּדַע כְּמֵבִיא לְמָעְלָה בִּסְבָךְ־עֵץ קַרְדֻּמּוֹת: ו (וְעַתָּה) [וְעַתָּה] פִּתּוּחֶיהָ יָחַד בְּכַשִּׁיל וְכִילַפּוֹת יַהֲלֹמוּן: ז שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן־שְׁמֶךָ: ח אָמְרוּ בְלִבָּם נִינָם יָחַד שָׁרְפוּ כָל־מוֹעֲדֵי־אֵל בָּאָרֶץ: ט אֹתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ אֵין־עוֹד נָבִיא וְלֹא־אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד־מָה: י עַד־מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֵף צָר יְנַאֵץ אוֹיֵב שִׁמְךָ לָנֶצַח: יא לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וימינך [וִימִינְךָ] מִקֶּרֶב (חֵיקְךָ) [חֻיקְךָ] כַּלֵּה: יב וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יג אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל־הַמָּיִם: יד אַתָּה רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל לְעָם לְצִיִּים: טו אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת אֵיתָן: טז לְךָ יוֹם אַף־לְךָ לָיְלָה אַתָּה הֵכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ: יז אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל־גְּבוּלוֹת אָרֶץ קַיִץ וְחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם: יח זְכָר־זֹאת אוֹיֵב חֵרֵף יְהוָֹה וְעַם־נָבָל נִאֲצוּ שְׁמֶךָ: יט אַל־תִּתֵּן לְחַיַּת נֶפֶשׁ תּוֹרֶךָ חַיַּת עֲנִיֶּיךָ אַל־ תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: כ הַבֵּט לַבְּרִית כִּי־מָלְאוּ מַחֲשַׁכֵּי־אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס: כא אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: כב קוּמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבֶךָ זְכֹר חֶרְפָּתְךָ מִנִּי־נָבָל כָּל־הַיּוֹם: כג אַל־תִּשְׁכַּח קוֹל צֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עֹלֶה תָמִיד:

פרק עה: א לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: ב הוֹדִינוּ לְךָ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקָרוֹב שְׁמֶךָ סִפְּרוּ נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג כִּי־אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט: ד נְמֹגִים־אֶרֶץ וְכָל־יֹשְׁבֶיהָ אָנֹכִי תִכַּנְתִּי עַמּוּדֶיהָ סֶלָה: ה אָמַרְתִּי לַהוֹלְלִים אַל־תָּהֹלּוּ וְלָרְשָׁעִים אַל־תָּרִימוּ קָרֶן: ו אַל־תָּרִימוּ לַמָּרוֹם קַרְנְכֶם תְּדַבְּרוּ בְצַוָּאר עָתָק: ז כִּי לֹא מִמּוֹצָא וּמִמַּעֲרָב וְלֹא מִמִּדְבַּר הָרִים: ח כִּי־ אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים: ט כִּי כוֹס בְּיַד־יְהוָֹה וְיַיִן חָמַר מָלֵא מֶסֶךְ וַיַּגֵּר מִזֶּה אַךְ־שְׁמָרֶיהָ יִמְצוּ יִשְׁתּוּ כֹּל רִשְׁעֵי־אָרֶץ: י וַאֲנִי אַגִּיד לְעֹלָם אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: יא וְכָל־קַרְנֵי רְשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמַמְנָה קַרְנוֹת צַדִּיק:

פרק עו: א לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר לְאָסָף שִׁיר: ב נוֹדָע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל שְׁמוֹ: ג וַיְהִי בְשָׁלֵם סוּכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ בְצִיּוֹן: ד שָׁמָּה שִׁבַּר רִשְׁפֵּי־קֶשֶׁת מָגֵן וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה סֶלָה: ה נָאוֹר אַתָּה אַדִּיר מֵהַרְרֵי־טָרֶף: ו אֶשְׁתּוֹלְלוּ אַבִּירֵי לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא־מָצְאוּ כָל־אַנְשֵׁי־חַיִל יְדֵיהֶם: ז מִגַּעֲרָתְךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וְרֶכֶב וְסוּס: ח אַתָּה נוֹרָא אַתָּה וּמִי־יַעֲמד לְפָנֶיךָ מֵאָז אַפֶּךָ: ט מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקָטָה: י בְּקוּם־לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל־ עַנְוֵי־אָרֶץ סֶלָה: יא כִּי־חֲמַת אָדָם תּוֹדֶךָ שְׁאֵרִית חֵמוֹת תַּחְגֹּר: יב נִדְרוּ וְשַׁלְּמוּ לַי־הוָֹה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־סְבִיבָיו יוֹבִילוּ שַׁי לַמּוֹרָא: יג יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי־אָרֶץ:

תניא -ליקוטי אמרים פרק כ"ד

פרק כד: וזה לעומת זה הן שס"ה מצות לא תעשה דאורייתא וכל איסורי דרבנן מאחר שהן נגד רצונו וחכמתו ית' והפכם ממש הם נפרדים מיחודו ואחדותו ית' בתכלית הפירוד ממש כמו הס"א והקליפה הנק' ע"ז ואלהים אחרים מחמת הסתר פנים של רצון העליון כנ"ל. וכן ג' לבושי הנפש שמקליפת נוגה שבישראל שהם מחשבה דבור ומעשה המלובשי' בשס"ה ל"ת דאורייתא ודרבנן וכן מהות הנפש עצמה המלובשת בלבושיה כולם מיוחדים ממש בס"א וקליפ' זו הנק' ע"ז ולא עוד אלא שבטלים וטפלים אליה וגרועים ופחותים ממנה מאד כי היא אינה מלובשת בגוף חומרי ויודעת את רבונה ואינה מורדת בו לפעול פעולתה במשלחת מלאכי רעים שלה שלא בשליחותו של מקום ב"ה ח"ו וכמאמר בלעם לא אוכל לעבור את פי ה' וגו' ואף שנקרא ע"ז הא קרו ליה אלהא דאלהיא ואינם יכולי' לעבור כלל על רצונו

ית' כי יודעי' ומשיגים שהוא חיותם וקיומם שיונקים מבחי' אחוריים דאחוריי' של רצון העליון ב"ה המקיף עליהם אלא שיניקתם וחיותם שבתוכם היא בבחי' גלות בתוכם להחשיב עצמן אלהות והרי זו כפירה באחדותו אבל מ"מ אינן כופרים וכחשו בה' לגמרי ולומר לא הוא אלא דקרו ליה אלהא דאלהיא דהיינו חיותם וקיומם הנמשך ויורד עליהם מרצונו ית' ולכן אינן עוברין רצונו ית' לעולם. וא"כ האדם העובר על רצונו ית' הוא גרוע ופחות הרבה מאד מהס"א וקליפה הנקראת ע"ז ואלהים אחרים והוא בתכלי' הפירוד מיחודו ואחדותו של הקב"ה יותר ממנה וכאלו כופר באחדותו יותר ממנה ח"ו. וכמ"ש בע"ח שער מ"ב סוף פ"ד שהרע שבעוה"ז החומרי הוא שמרי הקליפות הגסות כו' והוא תכלית הבירור וכו' ולכן כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו וכו':

היום יום - י"ד שבט

במנחה אין אומרים תחנון.

אצל כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים, הרי שמלבד הענין של התעוררות רחמים על המקושרים - היתה עבודה של הזכרת המקושרים בינו לבין עצמו, ולהתבונן בענין אהבתם והתקשרותם, כמים הפנים, שזה מעורר את כוחותיו הפנימיים של זה שמתבוננים אודותיו, כפי שרואים במוחש שכאשר מביטים בחזקה על אדם, נאלץ הוא להחזיר מבט, כי הבטה פנימית מעוררת עצם הנפש - וכך גם בכח המחשבה.

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור שכ"ג

מצות לא תעשה מצוה רצא שהזהיר העד מדבר בדין שהעיד עליו ואע"פ שהוא חכם ויודע הוא לא יהיה עד ודיין וטוען אבל יעיד במה שראה וישתוק והדיינין יעשו בעדותו לפי מה שיראה להם ובאה האזהרה שלא לדבר בדבר נוסף על העדות, וזה בדיני נפשות לבד, והוא אמרו יתעלה ועד אחד לא יענה בנפש למות. וכפל האזהרה בזה ואמר לא יומת על פי עד אחד כלומר לא יומת בטענת העדים. ובסנהדרין אמרו ועד אחד לא יענה בנפש בין לזכות בין לחובה, ובארו טעם זה משום דהוי כנוגע בעדותו, ובדיני נפשות לבד אסור ללמד לא זכות ולא חובה. (מסעי, הלכות עדות פ"ה):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק י'

א וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם, שְׁכֶמָה: כִּי שְׁכֶם בָּאוּ כָל-יִשְׂרָאֵל, לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ. ב וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם בֶּן-נְבָט, וְהוּא בְּמִצְרַיִם, אֲשֶׁר בָּרַח, מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ--וַיָּשָׁב יָרָבְעָם, מִמִּצְרָיִם. ג וַיִּשְׁלְחוּ, וַיִּקְרְאוּ-לוֹ, וַיָּבֹא יָרָבְעָם, וְכָל-יִשְׂרָאֵל; וַיְדַבְּרוּ, אֶל-רְחַבְעָם לֵאמֹר. ד אָבִיךָ, הִקְשָׁה אֶת-עֻלֵּנוּ; וְעַתָּה הָקֵל מֵעֲבוֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה, וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר-נָתַן עָלֵינוּ--וְנַעַבְדֶךָּ. ה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים--וְשׁוּבוּ אֵלָי; וַיֵּלֶךְ, הָעָם. {ס} ו וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, אֶת-הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר-הָיוּ עֹמְדִים לִפְנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו, בִּהְיֹתוֹ חַי, לֵאמֹר: אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים, לְהָשִׁיב לָעָם-הַזֶּה דָּבָר. ז וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר, אִם-תִּהְיֶה לְטוֹב לְהָעָם הַזֶּה וּרְצִיתָם, וְדִבַּרְתָּ אֲלֵהֶם, דְּבָרִים טוֹבִים--וְהָיוּ לְךָ עֲבָדִים, כָּל-הַיָּמִים. ח וַיַּעֲזֹב אֶת-עֲצַת הַזְּקֵנִים, אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ; וַיִּוָּעַץ, אֶת-הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ, הָעֹמְדִים, לְפָנָיו. ט וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, מָה אַתֶּם נוֹעָצִים, וְנָשִׁיב דָּבָר, אֶת-הָעָם הַזֶּה: אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי, לֵאמֹר, הָקֵל מִן-הָעֹל, אֲשֶׁר-נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ. י וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ, הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר, כֹּה-תֹאמַר לָעָם אֲשֶׁר-דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת-עֻלֵּנוּ, וְאַתָּה הָקֵל מֵעָלֵינוּ: כֹּה תֹאמַר אֲלֵהֶם, קָטְנִּי עָבָה מִמָּתְנֵי אָבִי. יא וְעַתָּה, אָבִי הֶעְמִיס עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד, וַאֲנִי, אֹסִיף עַל-עֻלְּכֶם: אָבִי, יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים, וַאֲנִי, בָּעַקְרַבִּים. {פ} יב וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל-הָעָם אֶל-רְחַבְעָם, בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר, שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי. יג וַיַּעֲנֵם הַמֶּלֶךְ, קָשָׁה; וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, אֵת עֲצַת הַזְּקֵנִים. יד וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם, כְּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר, אָבִי הִכְבִּיד אֶת-עֻלְּכֶם, וַאֲנִי אֹסִיף עָלָיו: אָבִי, יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים, וַאֲנִי, בָּעַקְרַבִּים. טו וְלֹא-שָׁמַע הַמֶּלֶךְ, אֶל-הָעָם: כִּי-הָיְתָה נְסִבָּה, מֵעִם הָאֱלֹהִים--לְמַעַן הָקִים יְהוָה אֶת-דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֲחִיָּהוּ הַשִּׁלוֹנִי, אֶל-יָרָבְעָם בֶּן-נְבָט. טז וְכָל-יִשְׂרָאֵל, כִּי לֹא-שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לָהֶם, וַיָּשִׁיבוּ הָעָם אֶת-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה-לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִיד וְלֹא-נַחֲלָה בְּבֶן-יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל, עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִיד; וַיֵּלֶךְ כָּל-יִשְׂרָאֵל, לְאָהָלָיו. {ס} יז וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה--וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם, רְחַבְעָם. יח וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, אֶת-הֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל-הַמַּס, וַיִּרְגְּמוּ-בוֹ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶבֶן, וַיָּמֹת; {ס} וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה, לָנוּס, יְרוּשָׁלָם. {ס} יט וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִיד, עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

יום חמישי ט״ו שבט

חומש - חמישי פרשת יתרו

ז וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי הָעָם וַיָּשֶׂם לִפְנֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה׃

ח וַיַּעֲנוּ כָל־הָעָם יַחְדָּו וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה׃

וַיָּשֶׁב מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם וגו׳. בְּיוֹם הַמָּחֳרָת, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי, שֶׁהֲרֵי בְּהַשְׁכָּמָה עָלָה; וְכִי צָרִיךְ הָיָה מֹשֶׁה לְהָשִׁיב? אֶלָּא בָּא הַכָּתוּב לְלַמֶּדְךָ דֶּרֶךְ אֶרֶץ מִמֹּשֶׁה, שֶׁלֹּא אָמַר הוֹאִיל וְיוֹדֵעַ מִי שֶׁשְּׁלָחַנִי אֵינִי צָרִיךְ לְהָשִׁיב (שבת פ״ז)׃

ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־בְּךָ יַאֲמִינוּ לְעוֹלָם וַיַּגֶּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה׃

בְּעַב הֶעָנָן. בְּמַעֲבֶה הֶעָנָן וְזֶהוּ עֲרָפֶל׃ **וְגַם־בְּךָ.** גַּם בַּנְּבִיאִים הַבָּאִים אַחֲרֶיךָ (מכילתא)׃ **וַיַּגֶּד מֹשֶׁה אֶת־דִּבְרֵי וגו׳.** בְּיוֹם הַמָּחֳרָת, שֶׁהוּא רְבִיעִי לַחֹדֶשׁ׃ **אֶת־דִּבְרֵי הָעָם וגו׳.** תְּשׁוּבָה עַל דָּבָר זֶה; שָׁמַעְתִּי מֵהֶם שֶׁרְצוֹנָם לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ, אֵינוֹ דּוֹמֶה הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי שָׁלִיחַ לַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי הַמֶּלֶךְ, רְצוֹנָנוּ לִרְאוֹת אֶת מַלְכֵּנוּ (מכילתא)׃

י וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵךְ אֶל־הָעָם וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר וְכִבְּסוּ שִׂמְלֹתָם׃

וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל־מֹשֶׁה. אם כן, שמזקיקין לדבר עמהם, לך אל העם׃ **וְקִדַּשְׁתָּם.** וְזַמַּנְתָּם, שֶׁיְּכִינוּ עַצְמָם הַיּוֹם וּמָחָר׃

יא וְהָיוּ נְכֹנִים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי | בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי יֵרֵד יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם עַל־הַר סִינָי׃

וְהָיוּ נְכֹנִים. מֻבְדָּלִים מֵאִשָּׁה (שבת פ״ז)׃ **לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי.** שֶׁהוּא שִׁשָּׁה בַּחֹדֶשׁ, וּבַחֲמִישִׁי בָּנָה מֹשֶׁה אֶת הַמִּזְבֵּחַ תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה – כָּל הָעִנְיָן הָאָמוּר בְּפָרָשַׁת וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים – וְאֵין מֻקְדָּם וּמְאֻחָר בַּתּוֹרָה׃ **לְעֵינֵי כָל־הָעָם.** מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה בָהֶם סוּמָא, שֶׁנִּתְרַפְּאוּ כֻּלָּם (מכילתא)׃

יב וְהִגְבַּלְתָּ אֶת־הָעָם סָבִיב לֵאמֹר הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ כֹּל־הַנֹּגֵעַ בָּהָר מוֹת יוּמָת׃

וְהִגְבַּלְתָּ. קְבַע לָהֶם תְּחוּמִין לְסִימָן, שֶׁלֹּא יִקְרְבוּ מִן הַגְּבוּל וָהָלְאָה׃ **לֵאמֹר.** הַגְּבוּל אוֹמֵר לָהֶם הִשָּׁמְרוּ מֵעֲלוֹת מִכָּאן וּלְהָלְאָה, וְאַתָּה הַזְהִירֵם עַל כָּךְ׃ **וּנְגֹעַ בְּקָצֵהוּ.** אֲפִלּוּ בְּקָצֵהוּ׃

יג לֹא־תִגַּע בּוֹ יָד כִּי־סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹ־יָרֹה יִיָּרֶה אִם־בְּהֵמָה אִם־אִישׁ לֹא יִחְיֶה בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהָר׃

יָרֹה יִיָּרֶה. מִכָּאן לַנִּסְקָלִין שֶׁהֵם נִדְחִין לְמַטָּה מִבֵּית הַסְּקִילָה שֶׁהָיָה גְּבוֹהַּ שְׁתֵּי קוֹמוֹת (סנהדרין מ״ה)׃ **יִיָּרֶה.** יִשָּׁלֵךְ לְמַטָּה לָאָרֶץ, כְּמוֹ "יָרָה בַיָּם"׃ **בִּמְשֹׁךְ הַיֹּבֵל.** כְּשֶׁיִּמְשֹׁךְ הַיּוֹבֵל קוֹל אָרֹךְ, הוּא סִימָן סִלּוּק שְׁכִינָה וְהַפְסָקַת הַקּוֹל, וְכֵיוָן שֶׁאֶסְתַּלֵּק, הֵם רַשָּׁאִין לַעֲלוֹת׃ **הַיֹּבֵל.** הוּא שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל, שֶׁכֵּן בַּעֲרַבְיָא קוֹרִין לְדִכְרָא יוּבְלָא, וְשׁוֹפָר שֶׁל אַיִל שֶׁל יִצְחָק הָיָה (פרקי דרבי אליעזר ל״א)׃

יד וַיֵּרֶד מֹשֶׁה מִן־הָהָר אֶל־הָעָם וַיְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וַיְכַבְּסוּ שִׂמְלֹתָם׃

מִן־הָהָר אֶל־הָעָם. מְלַמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה מֹשֶׁה פּוֹנֶה לַעֲסָקָיו, אֶלָּא מִן הָהָר – אֶל הָעָם (מכילתא)׃

טו וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם הֱיוּ נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים אַל־תִּגְּשׁוּ אֶל־אִשָּׁה׃

הֱיוּ נְכֹנִים לִשְׁלֹשֶׁת יָמִים. לְסוֹף ג׳ יָמִים, הוּא יוֹם רְבִיעִי, שֶׁהוֹסִיף מֹשֶׁה יוֹם אֶחָד מִדַּעְתּוֹ כְּדִבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי, וּלְדִבְרֵי הָאוֹמֵר בְּשִׁשָּׁה בַּחֹדֶשׁ נִתְּנוּ עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת, לֹא הוֹסִיף מֹשֶׁה כְּלוּם, וְלִשְׁלֹשֶׁת יָמִים כְּמוֹ לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃ **אַל־תִּגְּשׁוּ אֶל־אִשָּׁה.** כָּל ג׳ יָמִים הַלָּלוּ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ הַנָּשִׁים טוֹבְלוֹת לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְתִהְיֶינָה טְהוֹרוֹת לְקַבֵּל תּוֹרָה, שֶׁאִם יְשַׁמְּשׁוּ תּוֹךְ ג׳ יָמִים שָׁמָּא תִּפָּלֵט הָאִשָּׁה שִׁכְבַת זֶרַע לְאַחַר טְבִילָתָהּ וְתַחֲזֹר וְתִטַּמֵּא, אֲבָל מִשֶּׁשָּׁהֲתָה ג׳ יָמִים, כְּבָר הַזֶּרַע מַסְרִיחַ וְאֵינוֹ רָאוּי לְהַזְרִיעַ, וְטָהוֹר מִלְּטַמֵּא אֶת הַפּוֹלֶטֶת (שבת פ״ו)׃

טז וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃

בִּהְיֹת הַבֹּקֶר. מְלַמֵּד שֶׁהִקְדִּים עַל יָדָם, מַה שֶּׁאֵין דֶּרֶךְ בָּשָׂר וָדָם לַעֲשׂוֹת כֵּן – שֶׁיְּהֵא הָרַב מַמְתִּין לַתַּלְמִיד; וְכֵן מָצִינוּ "קוּם צֵא אֶל הַבִּקְעָה, וָאָקוּם וָאֵצֵא אֶל הַבִּקְעָה וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד ה׳ עוֹמֵד" (יחזקאל ג׳)׃

יז וַיּוֹצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לִקְרַאת הָאֱלֹהִים מִן־הַמַּחֲנֶה וַיִּתְיַצְּבוּ בְּתַחְתִּית הָהָר׃

לִקְרַאת הָאֱלֹהִים. מַגִּיד שֶׁהִשְׁכִּינָה יָצְאָה לִקְרָאתָם כְּחָתָן הַיּוֹצֵא לִקְרָאת כַּלָּה, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר "ה׳ מִסִּינַי בָּא" (דברים ל״ג), וְלֹא נֶאֱמַר "לְסִינַי בָּא" (מכילתא)׃ **בְּתַחְתִּית הָהָר.** לְפִי פְּשׁוּטוֹ בְּרַגְלֵי הָהָר; וּמִדְּרָשׁוֹ שֶׁנִּתְלַשׁ הָהָר מִמְּקוֹמוֹ וְנִכְפָּה עֲלֵיהֶם כְּגִיגִית (שבת פ״ח)׃

יח וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן וַיֶּחֱרַד כָּל־הָהָר מְאֹד׃

עָשַׁן כֻּלּוֹ. אֵין עָשַׁן זֶה שֵׁם דָּבָר, שֶׁהֲרֵי נָקוּד הַשִּׁי"ן פַּתָּח, אֶלָּא לְשׁוֹן פָּעַל כְּמוֹ אָמַר, שָׁמַר, שָׁמַע, לְכָךְ תַּרְגּוּמוֹ תְּנַן כֻּלֵּהּ, וְלֹא תִרְגֵּם תְּנָנָא, וְכָל עָשָׁן שֶׁבַּמִּקְרָא נָקוּדִים קָמָץ מִפְּנֵי שֶׁהֵם שֵׁם דָּבָר׃ **הַכִּבְשָׁן.** שֶׁל סִיד; יָכוֹל כְּכִבְשָׁן זֶה וְלֹא יוֹתֵר, תַּלְמוּד

לוֹמַר "בּוֹעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם" (דברים ד'), וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר כִּבְשָׁן? לְשַׁבֵּר אֶת הָאָזֶן מַה שֶּׁהִיא יְכוֹלָה לִשְׁמֹעַ – נוֹתֵן לַבְּרִיּוֹת סִימָן הַנִּכָּר לָהֶם; כַּיּוֹצֵא בּוֹ "כְּאַרְיֵה יִשְׁאָג" (הושע י"א), וְכִי מִי נָתַן כֹּחַ בָּאֲרִי אֶלָּא הוּא? וַהֲכָתוּב מוֹשְׁלוֹ כְּאַרְיֵה, אֶלָּא אֲנוּ מְכַנִּין וּמְדַמִּין אוֹתוֹ לִבְרִיּוֹתָיו כְּדֵי לְשַׁבֵּר אֶת הָאָזֶן מַה שֶּׁיְּכוֹלָה לִשְׁמֹעַ; כַּיּוֹצֵא בּוֹ "וְקוֹלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים" (יחזקאל מ"ג), וְכִי מִי נָתַן קוֹל לַמַּיִם אֶלָּא הוּא? וְאֶתָּה מְכַנֶּה אוֹתוֹ, לְדַמּוֹתוֹ לִבְרִיּוֹתָיו – כְּדֵי לְשַׁבֵּר אֶת הָאָזֶן (מכילתא):

יט וַיְהִי֙ קוֹל֙ הַשֹּׁפָ֔ר הוֹלֵ֥ךְ וְחָזֵ֖ק מְאֹ֑ד מֹשֶׁ֤ה יְדַבֵּר֙ וְהָאֱלֹהִ֣ים יַעֲנֶ֔נּוּ בְּקֽוֹל׃

הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד. מִנְהַג הֶדְיוֹט כָּל זְמַן שֶׁהוּא מַאֲרִיךְ לִתְקֹעַ קוֹלוֹ מַחֲלִישׁ וְכוֹהֶה, אֲבָל כָּאן הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד, וְלָמָּה כָּךְ מִתְחִלָּה? לְשַׁבֵּר אָזְנֵיהֶם מַה שֶּׁיְּכוֹלִין לִשְׁמֹעַ: **מֹשֶׁה יְדַבֵּר.** כְּשֶׁהָיָה מֹשֶׁה מְדַבֵּר וּמַשְׁמִיעַ הַדִּבְּרוֹת לְיִשְׂרָאֵל – שֶׁהֲרֵי לֹא שָׁמְעוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה אֶלָּא "אָנֹכִי" וְ"לֹא יִהְיֶה לְךָ" – וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְסַיְּעוֹ לָתֵת בּוֹ כֹּחַ לְהַיּוֹת קוֹלוֹ מַגְבִּיר וְנִשְׁמָע (שם): **יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל.** יַעֲנֶנּוּ עַל דְּבַר הַקּוֹל, כְּמוֹ "אֲשֶׁר יַעֲנֶה בָאֵשׁ" (מלכים א י"ח) – עַל דְּבַר הָאֵשׁ, לְהוֹרִידוֹ׃

תהלים - פרקים ע"ז-ע"ח

פרק עז: א לַמְנַצֵּחַ עַל־ (יְדוּתוּן) [יְדוּתוּן] לְאָסָף מִזְמוֹר׃ ב קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל־ אֱלֹהִים וְהַאֲזִין אֵלָי׃ ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי לַיְלָה נִגְּרָה וְלֹא תָפוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי׃ ד אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה׃ ה אָחַזְתָּ שְׁמֻרוֹת עֵינָי נְפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר׃ ו חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים׃ ז אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה עִם־ לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי׃ ח הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי וְלֹא־יֹסִיף לִרְצוֹת עוֹד׃ ט הֶאָפֵס לָנֶצַח חַסְדּוֹ גָּמַר אוֹמֶר לְדֹר וָדֹר׃ י הֲשָׁכַח חַנּוֹת אֵל אִם־קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה׃ יא וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן׃ יב (אֶזְכִּיר) [אֶזְכּוֹר] מַעַלְלֵי־יָהּ כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ׃ יג וְהָגִיתִי בְכָל־פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃ יד אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי־אֵל גָּדוֹל כֵּאלֹהִים׃ טו אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ׃ טז גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי־יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֶלָה׃ יז רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ תְהֹמוֹת׃ יח זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים אַף־חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ׃ יט קוֹל רַעַמְךָ בַּגַּלְגַּל הֵאִירוּ בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ׃ כ בַּיָּם דַּרְכֶּךָ (וּשְׁבִילְיךָ) [וּשְׁבִילְךָ] בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נוֹדָעוּ׃ כא נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן׃

פרק עח: א מַשְׂכִּיל לְאָסָף הַאֲזִינָה עַמִּי תּוֹרָתִי הַטּוּ אָזְנְכֶם לְאִמְרֵי־פִי׃ ב אֶפְתְּחָה בְמָשָׁל פִּי אַבִּיעָה חִידוֹת מִנִּי־קֶדֶם׃ ג אֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ וַנֵּדָעֵם וַאֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ׃ ד לֹא נְכַחֵד מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מְסַפְּרִים תְּהִלּוֹת יְ־הוָ־ה וְעֻזּוֹ וְנִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה׃ ה וַיָּקֶם עֵדוּת בְּיַעֲקֹב וְתוֹרָה שָׂם בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לִבְנֵיהֶם׃ ו לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקֻמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם׃ ז וְיָשִׂימוּ בֵאלֹהִים כִּסְלָם וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעַלְלֵי־ אֵל וּמִצְוֹתָיו יִנְצֹרוּ׃ ח וְלֹא יִהְיוּ כַּאֲבוֹתָם דּוֹר סוֹרֵר וּמוֹרֶה דּוֹר לֹא־הֵכִין לִבּוֹ וְלֹא־נֶאֱמָנָה אֶת־אֵל רוּחוֹ׃ ט בְּנֵי־אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי־קֶשֶׁת הָפְכוּ בְיוֹם קְרָב׃ י לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ מֵאֲנוּ לָלֶכֶת׃ יא וַיִּשְׁכְּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הֶרְאָם׃ יב נֶגֶד אֲבוֹתָם עָשָׂה פֶלֶא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה־צֹעַן׃ יג בָּקַע יָם וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצֶּב־מַיִם כְּמוֹ־נֵד׃ יד וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם וְכָל־הַלָּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ׃ טו יְבַקַּע צֻרִים בַּמִּדְבָּר וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת רַבָּה׃ טז וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם׃ יז וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא־לוֹ לַמְרוֹת עֶלְיוֹן בַּצִּיָּה׃ יח וַיְנַסּוּ־אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאֹל־אֹכֶל לְנַפְשָׁם׃ יט וַיְדַבְּרוּ בֵאלֹהִים אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר׃ כ הֵן הִכָּה־צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם וּנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הֲגַם־לֶחֶם יוּכַל תֵּת אִם־ יָכִין שְׁאֵר לְעַמּוֹ׃ כא לָכֵן שָׁמַע יְ־הוָ־ה וַיִּתְעַבָּר וְאֵשׁ נִשְּׁקָה בְיַעֲקֹב וְגַם־אַף עָלָה בְיִשְׂרָאֵל׃ כב כִּי לֹא הֶאֱמִינוּ בֵאלֹהִים וְלֹא בָטְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ׃ כג וַיְצַו שְׁחָקִים מִמָּעַל וְדַלְתֵי שָׁמַיִם פָּתָח׃ כד וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכֹל וּדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ׃ כה לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ צֵידָה שָׁלַח לָהֶם לָשָׂבַע׃ כו יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם וַיְנַהֵג בְּעָזּוֹ תֵימָן׃ כז וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כֶּעָפָר שְׁאֵר וּכְחוֹל יַמִּים עוֹף כָּנָף׃ כח וַיַּפֵּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו׃ כט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וְתַאֲוָתָם יָבָא לָהֶם׃ ל לֹא־זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם בְּפִיהֶם׃ לא וְאַף אֱלֹהִים עָלָה בָהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחוּרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ׃ לב בְּכָל־זֹאת חָטְאוּ־עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו׃ לג וַיְכַל־בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה׃ לד אִם־הָרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ־אֵל׃ לה וַיִּזְכְּרוּ כִּי־אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם׃ לו וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ׃ לז וְלִבָּם לֹא־נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ׃ לח וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ׃ לט וַיִּזְכֹּר כִּי־בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב׃ מ כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן׃ מא וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְּווּ׃ מב לֹא־זָכְרוּ אֶת־יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר־פָּדָם מִנִּי־צָר׃ מג אֲשֶׁר־שָׂם בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה־צֹעַן׃ מד וַיַּהֲפֹךְ לְדָם יְאֹרֵיהֶם וְנוֹזְלֵיהֶם בַּל־יִשְׁתּוּן׃ מה יְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וּצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם׃ מו וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וִיגִיעָם לָאַרְבֶּה׃ מז יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל׃ מח וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים׃ מט יְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מַלְאֲכֵי רָעִים׃ נ יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא־חָשַׂךְ מִמָּוֶת נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר׃ נא וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּמִצְרָיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאָהֳלֵי־חָם׃ נב וַיַּסַּע כַּצֹּאן עַמּוֹ וַיְנַהֲגֵם כָּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר׃ נג וַיַּנְחֵם לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת־אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם׃ נד וַיְבִיאֵם אֶל־גְּבוּל

קָדְשׁוֹ הַר־זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ: נה וַיְגָרֶשׁ מִפְּנֵיהֶם גּוֹיִם וַיַּפֵּל בְּחֶבֶל נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: נו וַיְנַסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת־אֱלֹהִים עֶלְיוֹן וְעֵדוֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ: נז וַיִּסֹגוּ וַיִּבְגְּדוּ כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה: נח וַיַּכְעִיסוּהוּ בָּבָמוֹתָם וּבְפִסְלֵיהֶם יַקְנִיאוּהוּ: נט שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר וַיִּמְאַס מְאד בְּיִשְׂרָאֵל: ס וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ אֹהֶל שִׁכֵּן בָּאָדָם: סא וַיִּתֵּן לַשִּׁבְי עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ בְּיַד־צָר: סב וַיִּסְגֹּר לַחֶרֶב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר: סג בַּחוּרָיו אָכְלָה־אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוּלָלוּ: סד כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו לֹא תִבְכֶּינָה: סה וַיִּקַץ כְּיָשֵׁן אֲדנָי כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן: סו וַיַּךְ צָרָיו אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ: סז וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר: סח וַיִּבְחַר אֶת־שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת־הַר־צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב: סט וַיִּבֶן כְּמוֹ־רָמִים מִקְדָּשׁוֹ כְּאֶרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם: ע וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאֹת צאן: עא מֵאַחַר עָלוֹת הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקב עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ: עב וַיִּרְעֵם כְּתֹם לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יַנְחֵם:

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ד

ולכן אמרו רז"ל על פסוק כי תשטה אשתו אין אדם עובר עבירה וכו' דאפי' אשה המנאפת שדעתה קלה היתה מושלת ברוח תאותה לולי רוח שטות שבה המכסה ומסתיר ומעלי' את האהבה מסותרת שבנפשה האלהית לדבקה באמונת ה' ויחודו ואחדותו ולא ליפרד ח"ו מאחדותו אפי' נוטלים את נפשה ממנה לעבוד ע"ז ח"ו ואפי' בהשתחואה לבדה בלי שום אמונה בלב כלל וכ"ש לכבוש היצר ותאות הניאוף שהם יסורים קלים ממיתה ה' ישמרנו וההפרש שאצלה בין איסור ניאוף לאיסור השתחואה לע"ז הוא ג"כ רוח שטות דקליפה המלבשת לנפש האלהית עד בחי' חכמה שבה ולא עד בכלל מפני אור ה' המלובש בחכמה כנ"ל. אבל באמת לאמיתו אפי' עבירה קלה הרי העוברה עובר על רצון העליון ב"ה והוא בתכלית הפירוד מיחודו ואחדותו ית' יותר מס"א וקליפה הנקרא' אלהים אחרי' וע"ז ממש ויותר מכל הדברים הנשפעים ממנה בעה"ז שהם בהמות טמאות וחיות ועופות טמאים ושקצים ורמשים וכמאמר יתוש קדמך פי' דאף יתוש שמכניס ואינו מוציא שהיא קליפ' היותר תחתונה ורחוקה מבחי' הקדושה המשפעת בתכלית הריחוק קודמת לאיש החוטא בהשתלשלות וירידת החיות מרצון העליון ב"ה וכ"ש שאר בעלי חיים הטמאים ואפי' חיות רעות שכולם אינם משנים תפקידם ופקודתו ית' שמרה רוחם ואע"ג דאיהו לא חזי כו'. וכמ"ש ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וכפי' רז"ל שאין חיה רעה מושלת באדם אא"כ נדמה לה כבהמה. והצדיקים שאין צלם אלהים מסתלק מעל פניהם כל חיות רעות אתכפיין קמייהו כמ"ש בזהר גבי דניאל בגוב אריות. וא"כ החוטא ועובר רצונו ית' אפי' בעבירה קלה בשעת מעשה הוא בתכלית הריחוק מקדושה העליונה שהיא יחודו ואחדותו ית' יותר מכל בעלי חיים הטמאי' ושקצי' ורמשים המושפעים מס"א וקליפת ע"ז

היום יום - ט"ו שבט

אין אומרים תחנון.

כשנגשו להדפיס חלק שני של ה"תורה אור" - כבר נודע להחסידים, אשר ישנם הגהות וביאורים מה"צמח צדק" על המאמרים. ויפצירו בהצ"צ אשר ידפיסם עם המאמרים, וימאן הצ"צ. ויחלום חלום אשר זקנו אדמו"ר הזקן בא לבקרו ומבקשו להדפיסם, מ"מ העלים הדבר, עד אשר גם שלשה מבניו חלמו החלום הזה ויספרו לאביהם, ואז הסכים להדפיס גם הגהותיו וביאוריו לחלק השני, ויקראו לו בשם "לקוטי תורה".

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור שכ"ד

מצות לא תעשה מצוה רפח הזהיר הדיין שלא לחתוך הנדרים או לחייב ממון בעדות עד אחד ואפילו היה בתכלית הכשרות. והוא אמרו לא יקום עד אחד באיש לכל עון, ואמרו (שבועות מ') לכל עון הוא דאינו קם אבל קם לשבועה. והתבארו משפטי מצוה זו בפ"ט מסנהדרין. (שופטים, שם פ"ה):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק י"א

א וַיָּבֹא רְחַבְעָם, יְרוּשָׁלַם, וַיַּקְהֵל אֶת-בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בָּחוּר, עֹשֵׂה מִלְחָמָה--לְהִלָּחֵם, עִם-יִשְׂרָאֵל, לְהָשִׁיב אֶת-הַמַּמְלָכָה, לִרְחַבְעָם. {פ} ב וַיְהִי, דְּבַר-יְהוָה, אֶל-שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ-הָאֱלֹהִים, לֵאמֹר.

ג אֱמֹר, אֶל-רְחַבְעָם בֶּן-שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה--וְאֶל, כָּל-יִשְׂרָאֵל, בִּיהוּדָה וּבְנָיָמִן, לֵאמֹר. ד כֹּה אָמַר יְהוָה
לֹא-תַעֲלוּ וְלֹא-תִלָּחֲמוּ עִם-אֲחֵיכֶם, שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ--כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה, הַדָּבָר הַזֶּה; וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-דִּבְרֵי יְהוָה,
וַיָּשֻׁבוּ מִלֶּכֶת אֶל-יָרָבְעָם. {פ} ה וַיֵּשֶׁב רְחַבְעָם, בִּירוּשָׁלִָם; וַיִּבֶן עָרִים לְמָצוֹר, בִּיהוּדָה. ו וַיִּבֶן אֶת-בֵּית-לֶחֶם
וְאֶת-עֵיטָם, וְאֶת-תְּקוֹעַ. ז וְאֶת-בֵּית-צוּר וְאֶת-שׂוֹכוֹ, וְאֶת-עֲדֻלָּם. ח וְאֶת-גַּת וְאֶת-מָרֵשָׁה, וְאֶת-זִיף. ט
וְאֶת-אֲדוֹרַיִם וְאֶת-לָכִישׁ, וְאֶת-עֲזֵקָה. י וְאֶת-צָרְעָה, וְאֶת-אַיָּלוֹן, וְאֶת-חֶבְרוֹן, אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן: עָרֵי,
מְצֻרוֹת. יא וַיְחַזֵּק, אֶת-הַמְּצֻרוֹת; וַיִּתֵּן בָּהֶם נְגִידִים, וְאֹצְרוֹת מַאֲכָל וְשֶׁמֶן וָיָיִן. יב וּבְכָל-עִיר וָעִיר צִנּוֹת
וּרְמָחִים, וַיְחַזְּקֵם לְהַרְבֵּה מְאֹד; וַיְהִי-לוֹ, יְהוּדָה וּבִנְיָמִן. {ס} יג וְהַכֹּהֲנִים, וְהַלְוִיִּם, אֲשֶׁר, בְּכָל-יִשְׂרָאֵל--הִתְיַצְּבוּ
עָלָיו, מִכָּל-גְּבוּלָם. יד כִּי-עָזְבוּ הַלְוִיִּם, אֶת-מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם, וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה, וְלִירוּשָׁלִָם: כִּי-הִזְנִיחָם יָרָבְעָם
וּבָנָיו, מִכַּהֵן לַיהוָה. טו וַיַּעֲמֶד-לוֹ כֹּהֲנִים, לַבָּמוֹת וְלַשְּׂעִירִים, וְלָעֲגָלִים, אֲשֶׁר עָשָׂה. טז וְאַחֲרֵיהֶם, מִכֹּל שִׁבְטֵי
יִשְׂרָאֵל, הַנֹּתְנִים אֶת-לְבָבָם, לְבַקֵּשׁ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל--בָּאוּ; יְרוּשָׁלִַם, לִזְבּוֹחַ, לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם. יז
וַיְחַזְּקוּ אֶת-מַלְכוּת יְהוּדָה, וַיְאַמְּצוּ אֶת-רְחַבְעָם בֶּן-שְׁלֹמֹה לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ: כִּי הָלְכוּ, בְּדֶרֶךְ דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה--לְשָׁנִים
שָׁלוֹשׁ. יח וַיִּקַּח-לוֹ רְחַבְעָם, אִשָּׁה--אֶת-מָחֲלַת, בַּן- (בַּת-) יְרִימוֹת בֶּן-דָּוִיד: אֲבִיהַיִל, בַּת-אֱלִיאָב בֶּן-יִשָׁי. יט
וַתֵּלֶד לוֹ, בָּנִים--אֶת-יְעוּשׁ וְאֶת-שְׁמַרְיָה, וְאֶת-זָהַם. כ וְאַחֲרֶיהָ לָקַח, אֶת-מַעֲכָה בַּת-אַבְשָׁלוֹם; וַתֵּלֶד לוֹ,
אֶת-אֲבִיָּה וְאֶת-עַתַּי, וְאֶת-זִיזָא, וְאֶת-שְׁלֹמִית. כא וַיֶּאֱהַב רְחַבְעָם אֶת-מַעֲכָה בַּת-אַבְשָׁלוֹם, מִכָּל-נָשָׁיו
וּפִילַגְשָׁיו--כִּי נָשִׁים שְׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה נָשָׂא, וּפִילַגְשִׁים שִׁשִּׁים; וַיּוֹלֶד, עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה בָּנִים--וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת. כב
וַיַּעֲמֶד לָרֹאשׁ רְחַבְעָם אֶת-אֲבִיָּה בֶן-מַעֲכָה, לְנָגִיד בְּאֶחָיו--כִּי, לְהַמְלִיכוֹ. כג וַיָּבֶן וַיִּפְרֹץ מִכָּל-בָּנָיו לְכָל-אַרְצוֹת
יְהוּדָה וּבִנְיָמִן, לְכֹל עָרֵי הַמְּצֻרוֹת, וַיִּתֵּן לָהֶם הַמָּזוֹן, לָרֹב; וַיִּשְׁאַל, הֲמוֹן נָשִׁים.

יום שישי ט״ז שבט

חומש - שישי פרשת יתרו

כ וַיֵּ֣רֶד יְהוָ֔ה עַל־הַ֖ר סִינָ֑י אֶל־רֹ֣אשׁ הָהָ֔ר וַיִּקְרָ֥א יְהוָ֛ה לְמֹשֶׁ֖ה אֶל־רֹ֣אשׁ הָהָ֑ר וַיַּ֖עַל מֹשֶֽׁה׃

וַיֵּ֣רֶד ה׳ עַל־הַ֖ר סִינָ֑י. יָכוֹל יָרַד עָלָיו מַמָּשׁ, תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם (שמות כ׳), מְלַמֵּד שֶׁהִרְכִּין שָׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים וְהִצִּיעָן עַל גַּבֵּי הָהָר כְּמַצָּע עַל הַמִּטָּה וְיָרַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד עֲלֵיהֶם (מכילתא):

כא וַיֹּ֥אמֶר יְהוָ֖ה אֶל־מֹשֶׁ֑ה רֵ֚ד הָעֵ֣ד בָּעָ֔ם פֶּן־יֶהֶרְסוּ֙ אֶל־יְהוָ֔ה לִרְאוֹת֙ וְנָפַ֣ל מִמֶּ֔נּוּ רָֽב׃

הָעֵד בָּעָם. הַתְרֵה בָּהֶם שֶׁלֹּא לַעֲלוֹת בָּהָר: **פֶּן־יֶהֶרְסוּ וגו׳.** שֶׁלֹּא יֶהֶרְסוּ אֶת מַצָּבָם, עַל יְדֵי שֶׁתַּאֲוָתָם אֶל ה׳, לִרְאוֹת, וְיִקְרְבוּ לְצַד הָהָר: **וְנָפַל מִמֶּנּוּ רָב.** כָּל מַה שֶּׁיִּפֹּל מֵהֶם, וַאֲפִלּוּ הוּא יְחִידִי, חָשׁוּב לְפָנַי רָב (שם): **פֶּן־יֶהֶרְסוּ.** כָּל הֲרִיסָה מַפְרֶדֶת אֶסְיפַת הַבִּנְיָן, אַף הַנִּפְרָדִין מִמַּצַב אֲנָשִׁים הוֹרְסִים אֶת הַמַּצָּב:

כב וְגַ֣ם הַכֹּהֲנִ֗ים הַנִּגָּשִׁים֙ אֶל־יְהוָ֔ה יִתְקַדָּ֖שׁוּ פֶּן־יִפְרָ֥ץ בָּהֶ֖ם יְהוָֽה׃

וְגַם הַכֹּהֲנִים. אַף הַבְּכוֹרוֹת שֶׁהָעֲבוֹדָה בָּהֶם (זבחים קטו״ו): **הַנִּגָּשִׁים אֶל־ה׳.** לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת, אַף הֵם לֹא יִסְמְכוּ עַל חֶשְׁבּוֹתָם לַעֲלוֹת: **יִתְקַדָּשׁוּ.** יִהְיוּ מְזֻמָּנִים לְהִתְעַצֵּב עַל עָמְדָן: **פֶּן־יִפְרָץ.** לְשׁוֹן פִּרְצָה; יַהֲרֹג בָּהֶם וְיַעֲשֶׂה בָהֶם פִּרְצָה:

כג וַיֹּ֥אמֶר מֹשֶׁ֖ה אֶל־יְהוָ֑ה לֹא־יוּכַ֤ל הָעָם֙ לַעֲלֹ֣ת אֶל־הַ֔ר סִינָ֖י כִּי־אַתָּ֣ה הַעֵדְתָּ֤ בָּנוּ֙ לֵאמֹ֔ר הַגְבֵּ֥ל אֶת־הָהָ֖ר וְקִדַּשְׁתּ֑וֹ׃

לֹא־יוּכַל הָעָם. אֵינִי צָרִיךְ לְהָעִיד בָּהֶם, שֶׁהֲרֵי מֻתְרִים וְעוֹמְדִין הֵם הַיּוֹם שִׁלְשֶׁת יָמִים, וְלֹא יוּכְלוּ לַעֲלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְשׁוּת:

כד וַיֹּ֥אמֶר אֵלָ֖יו יְהוָ֑ה לֶךְ־רֵ֥ד וְעָלִ֖יתָ אַתָּ֣ה וְאַהֲרֹ֔ן עִמָּ֑ךְ וְהַכֹּהֲנִ֣ים וְהָעָ֗ם אַל־יֶהֶרְסוּ֙ לַעֲלֹ֣ת אֶל־יְהוָ֔ה פֶּן־יִפְרָ֥ץ בָּהֶֽם׃

לֶךְ־רֵד. וְהָעֵד בָּהֶם שֵׁנִית, שֶׁמְּזָרְזִין אֶת הָאָדָם קֹדֶם מַעֲשֶׂה וְחוֹזְרִין וּמְזָרְזִין אוֹתוֹ בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה (מכילתא): **וְעָלִיתָ אַתָּה וְאַהֲרֹן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים.** יָכוֹל אַף הֵם עִמְּךָ, תַּלְמוּד לוֹמַר וְעָלִיתָ אַתָּה, אֱמֹר מֵעַתָּה, אַתָּה מְחֻצָּה לְעַצְמְךָ, וְאַהֲרֹן מְחֻצָּה לְעַצְמוֹ, וְהַכֹּהֲנִים מְחֻצָּה לְעַצְמָם – מֹשֶׁה נִגַּשׁ יוֹתֵר מִן הַכֹּהֲנִים, וְהָעָם כָּל עִקָּר אַל יֶהֶרְסוּ אֶת מַצָּבָם לַעֲלוֹת אֶל ה׳ (שם): **פֶּן־יִפְרָץ־בָּם.** אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נָקוּד חֲטַף קָמָץ אֵינוֹ זֶז מִגְּזֵרָתוֹ, כָּךְ דַּרְכָּהּ כָּל תֵּבָה שֶׁנְּקֻדָּתָהּ מְלֵאפוּם, כְּשֶׁהִיא סְמוּכָה בָּאָה בְּמַקָּף, מִשְׁתַּנָּה הַנִּקּוּד לַחֲטַף קָמָץ:

כה וַיֵּ֥רֶד מֹשֶׁ֖ה אֶל־הָעָ֑ם וַיֹּ֖אמֶר אֲלֵהֶֽם׃

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. הַתְרָאָה זוֹ:

פרק כ: א

וַיְדַבֵּ֥ר אֱלֹהִ֖ים אֵ֣ת כָּל־הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֔לֶּה לֵאמֹֽר׃

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים. אֵין אֱלֹהִים אֶלָּא דַּיָּן; לְפִי שֶׁיֵּשׁ פָּרְשִׁיּוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁאִם עָשָׂאן אָדָם מְקֻבָּל שָׂכָר, וְאִם לָאו אֵינוֹ מְקֻבָּל עֲלֵיהֶם פָּרָעָנוּת, יָכוֹל אַף עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת כֵּן, תַּלְמוּד לוֹמַר וְיִדַּבֵּר אֱלֹהִים – דַּיָּן לְפָרַע (מכילתא): **אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.** מְלַמֵּד שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת בְּדִבּוּר אֶחָד, מַה שָּׁאֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם לוֹמַר כֵּן, אִם כֵּן מַה תַּלְמוּד לוֹמַר עוֹד אָנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ? שֶׁחָזַר וּפֵרֵשׁ עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר בִּפְנֵי עַצְמוֹ (שם): **לֵאמֹר.** מְלַמֵּד שֶׁהָיוּ עוֹנִין עַל הֵן הֵן וְעַל לָאו לָאו (שם):

ב אָנֹכִ֣י יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ אֲשֶׁ֤ר הוֹצֵאתִ֙יךָ֙ מֵאֶ֣רֶץ מִצְרַ֔יִם מִבֵּ֖ית עֲבָדִֽים׃

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. כְּדַאי הִיא הַהוֹצָאָה שֶׁתִּהְיוּ מְשֻׁעְבָּדִים לִי; דָּבָר אַחֵר, לְפִי שֶׁנִּגְלָה בַּיָּם כְּגִבּוֹר מִלְחָמָה וְנִגְלָה כָּאן כְּזָקֵן מָלֵא רַחֲמִים, – שֶׁנֶּאֱמַר וַתַּחַת רִגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר (שמות כ״ד), זוֹ הָיְתָה לְפָנָיו בִּשְׁעַת הַשִּׁעְבּוּד, וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם, מְשֻׁנְּגָאלוּ – הוֹאִיל וַאֲנִי מְשֻׁתְּנֶה בְּמַרְאוֹת, אַל תִּאמְרוּ שְׁתֵּי רְשׁוּיוֹת הֵן, אָנֹכִי הוּא אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מִמִּצְרַיִם וְעַל הַיָּם. דָּבָר אַחֵר לְפִי שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹלוֹת הַרְבֵּה, שֶׁנֶּאֱמַר אֶת הַקּוֹלֹת – קוֹלוֹת בָּאִין מֵאַרְבַּע רוּחוֹת וּמִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ – אַל תֹּאמְרוּ רְשׁוּיוֹת הַרְבֵּה הֵן; וְלָמָּה אָמַר לְשׁוֹן יָחִיד אֱלֹהֶיךָ? לִתֵּן פִּתְחוֹן פֶּה לְמֹשֶׁה לְלַמֵּד סָנֵגוֹרְיָא בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, וְזֶה שֶׁאָמַר לָמָּה ה׳ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ – לֹא לָהֶם צִוִּיתָ לֹא יִהְיֶה לָכֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֶלָּא לִי לְבַדִּי (שמות רבה): **מִבֵּית העבדים.** מִבֵּית פַּרְעֹה שֶׁהֱיִיתֶם עֲבָדִים לוֹ, אוֹ אֵינוֹ אוֹמֵר אֶלָּא מִבֵּית עֲבָדִים שֶׁהָיוּ עֲבָדִים לַעֲבָדִים? תַּלְמוּד לוֹמַר וַיִּפְדְּךָ מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם (דברים ז׳), אֱמֹר מֵעַתָּה עֲבָדִים לַמֶּלֶךְ הָיוּ וְלֹא עֲבָדִים לַעֲבָדִים (מכילתא):

ג לֹ֥א יִהְיֶה־לְךָ֖ אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֑ים עַל־פָּנָֽי׃

לֹא יִהְיֶה־לְךָ. לָמָּה נֶאֱמַר? לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ, אֵין לִי אֶלָּא שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה, הֶעֱשׂוּ כְּבָר מִנַּיִן שֶׁלֹּא יִקְנֵיהֶם? תַּלְמוּד לוֹמַר לֹא יִהְיֶה לְךָ (שם): **אֱלֹהִים אֲחֵרִים.** שֶׁאֵינָן אֱלוֹהוּת אֶלָּא אֲחֵרִים עָשָׂאוּם אֱלֹהִים עֲלֵיהֶם, וְלֹא יִתְכֵּן לְפָרֵשׁ אֱלֹהִים אֲחֵרִים זוּלָתִי, שֶׁגְּנַאי כְּלַפֵּי מַעְלָה לְקָרֹאותָם אֱלוֹהוּת אֶצְלוֹ. דָּבָר אַחֵר אֱלֹהִים אֲחֵרִים, שֶׁהֵם אֲחֵרִים לְעוֹבְדֵיהֶם – צוֹעֲקִים אֲלֵיהֶם וְאֵינָן עוֹנִין אוֹתָם, וְדוֹמֶה כְּאִלּוּ הוּא אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מַכִּירוֹ מֵעוֹלָם: **עַל־פָּנָי.** כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי קַיָּם, שֶׁלֹּא תֹּאמַר לֹא נִצְטַוִּיתִי עַל עֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא אוֹתוֹ הַדּוֹר (מכילתא):

ד לֹֽא־תַעֲשֶׂה־לְךָ֥ פֶ֙סֶל֙ | וְכָל־תְּמוּנָ֔ה אֲשֶׁ֥ר בַּשָּׁמַ֖יִם | מִמַּ֑עַל וַאֲשֶׁ֥ר בָּאָ֖רֶץ מִתָּ֑חַת וַאֲשֶׁ֥ר בַּמַּ֖יִם | מִתַּ֥חַת

לָאָֽרֶץ׃

פֶּסֶל. עַל שֵׁם שֶׁנִּפְסָל׃ **וְכָל־תְּמוּנָה.** תְּמוּנַת דָּבָר אשר בשמים׃

ה לֹֽא־תִשְׁתַּחֲוֶ֥ה לָהֶ֖ם וְלֹ֣א תָעָבְדֵ֑ם כִּ֣י אֲנֹכִ֞י יְהוָ֤ה אֱלֹהֶ֙יךָ֙ אֵ֣ל קַנָּ֔א פֹּקֵ֥ד עֲוֹ֖ן אָבֹ֣ת עַל־בָּנִ֑ים עַל־שִׁלֵּשִׁ֥ים וְעַל־רִבֵּעִ֖ים לְשֹׂנְאָֽי׃

אֵל קַנָּא. מְקַנֵּא לִפְרַע וְאֵינוֹ עוֹבֵר עַל מִדָּתוֹ לְמְחֹל עַל עֲבוֹדַת אֱלִילִים; כָּל לְשׁוֹן קַנָּא אנפרי"מנט בְּלַעַז – נוֹתֵן לֵב לִפְרַע׃

לְשֹׂנְאָי. כְּתַרְגּוּמוֹ, כְּשֶׁאוֹחֲזִין מַעֲשֶׂה אֲבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם

ו וְעֹשֶׂ֥ה חֶ֖סֶד לָאֲלָפִ֑ים לְאֹהֲבַ֖י וּלְשֹׁמְרֵ֥י מִצְוֹתָֽי׃

וְעֹשֶׂה חֶסֶד. וְנוֹצֵר חֶסֶד שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, לְשַׁלֵּם שָׂכָר עַד לְאַלְפֵים דּוֹר; נִמְצֵאת מִדָּה טוֹבָה יְתֵרָה עַל מִדַּת פֻּרְעָנוּת אַחַת עַל חֲמֵשׁ מֵאוֹת, שֶׁזּוֹ לְאַרְבָּעָה דּוֹרוֹת וְזוֹ לַאֲלָפִים (תוספתא סוטה ד')׃

ז לֹֽא־תִשָּׂ֞א אֶת־שֵׁ֤ם יְהוָה֙ אֱלֹהֶ֔יךָ לַשָּׁ֑וְא כִּ֣י לֹֽא־יְנַקֶּ֤ה יְהוָה֙ אֵ֣ת אֲשֶׁר־יִשָּׂ֣א אֶת־שְׁמ֔וֹ לַשָּֽׁוְא׃

לַשָּׁוְא. חִנָּם, לַהֶבֶל, וְאֵיזֶהוּ שְׁבוּעַת שָׁוְא? נִשְׁבַּע לְשַׁנּוֹת אֶת הַיָּדוּעַ – עַל עַמּוּד שֶׁל אֶבֶן שֶׁהוּא שֶׁל זָהָב (שבועות כ"ט)׃

ח זָכ֣וֹר אֶת־י֔וֹם הַשַּׁבָּ֖ת לְקַדְּשֽׁוֹ׃

זָכוֹר. זָכוֹר וְשָׁמוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד נֶאֶמְרוּ, וְכֵן מְחַלְּלֶיהָ מוֹת יוּמָת (שמות ל"א), וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים (במדבר כ"ח); וְכֵן לֹא תְבַלֵּשׁ שַׁעַטְנֵז, גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ (דברים כ"ב); וְכֵן עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ (ויקרא י"ח), יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ (דברים כ"ה); הוּא שֶׁנֶּאֱמַר אַחַת דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם זוּ שָׁמָעְתִּי (תהילים ס"ב) זָכוֹר לְשׁוֹן פְּעוֹל הוּא, כְּמוֹ אָכוֹל וְשָׁתוֹ (ישעיהו כ"ב), הָלוֹךְ וּבָכֹה (שמואל ב ג'), וְכֵן פִּתְרוֹנוֹ: תְּנוּ לֵב לִזְכֹּר תָּמִיד אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁאִם נְזַדַּמֵּן לְךָ חֵפֶץ יָפֶה תְּהֵא מַזְמִינוֹ לְשַׁבָּת (מכילתא)׃

ט שֵׁ֥שֶׁת יָמִ֖ים תַּעֲבֹ֑ד וְעָשִׂ֖יתָ כָּל־מְלַאכְתֶּֽךָ׃

וְעָשִׂיתָ כָל־מְלַאכְתֶּךָ. כְּשֶׁתִּבָּא שַׁבָּת יְהֵא בְעֵינֶיךָ כְּאִלּוּ כָּל מְלַאכְתְּךָ עֲשׂוּיָה, שֶׁלֹּא תְהַרְהֵר אַחַר מְלָאכָה (שם)׃

י וְי֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֗י שַׁבָּ֤ת | לַיהוָה֙ אֱלֹהֶ֔יךָ לֹ֥א תַעֲשֶׂ֛ה כָּל־מְלָאכָ֖ה אַתָּ֣ה | וּבִנְךָ֣־וּבִתֶּ֑ךָ עַבְדְּךָ֥ וַאֲמָתְךָ֖ וּבְהֶמְתֶּ֑ךָ וְגֵרְךָ֕ אֲשֶׁ֖ר בִּשְׁעָרֶֽיךָ׃

אַתָּה וּבִנְךָ־וּבִתֶּךָ. אֵלּוּ קְטַנִּים; אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא גְּדוֹלִים? אָמַרְתָּ, הֲרֵי כְּבָר מַזְהִירִים הֵם, אֶלָּא לֹא בָא אֶלָּא לְהַזְהִיר גְּדוֹלִים עַל שְׁבִיתַת הַקְּטַנִּים; וְזֶהוּ שֶׁשָּׁנִינוּ (שבת קכ"א), קָטָן שֶׁבָּא לְכַבּוֹת אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁשְּׁבִיתָתוֹ עָלֶיךָ׃

יא כִּ֣י שֵׁ֣שֶׁת־יָמִ֗ים עָשָׂ֤ה יְהוָה֙ אֶת־הַשָּׁמַ֣יִם וְאֶת־הָאָ֔רֶץ אֶת־הַיָּ֖ם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּ֑ם וַיָּנַ֖ח בַּיּ֣וֹם הַשְּׁבִיעִ֑י עַל־כֵּ֗ן בֵּרַ֤ךְ יְהוָה֙ אֶת־י֣וֹם הַשַּׁבָּ֔ת וַיְקַדְּשֵֽׁהוּ׃

וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. כְּבְיָכוֹל הִכְתִּיב בְּעַצְמוֹ מְנוּחָה, לְלַמֵּד הֵימֶנּוּ קַל וָחֹמֶר לָאָדָם שֶׁמְּלַאכְתּוֹ בְעָמָל וִיגִיעָה שֶׁיִּהְיֶה נָח בְּשַׁבָּת (מכילתא)׃ **בֵּרַךְ וַיְקַדֵּשֵׁהוּ.** בֵּרְכוֹ בַמָּן – לְכָפְלוֹ בַּשִּׁשִּׁי לֶחֶם מִשְׁנֶה, וְקִדְּשׁוֹ בַמָּן – שֶׁלֹּא הָיָה יוֹרֵד בּוֹ (מכילתא)׃

יב כַּבֵּ֖ד אֶת־אָבִ֑יךָ וְאֶת־אִמֶּ֗ךָ לְמַעַן֙ יַאֲרִכ֣וּן יָמֶ֔יךָ עַ֚ל הָאֲדָמָ֔ה אֲשֶׁר־יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ נֹתֵ֥ן לָֽךְ׃

לְמַעַן יַאֲרִכוּן יָמֶיךָ. אִם תְּכַבֵּד יַאֲרִיכוּן וְאִם לָאו יְקַצְּרוּן, שֶׁדִּבְרֵי תוֹרָה נוֹטָרִיקוֹן הֵם נִדְרָשִׁים – מִכְּלַל הֵן לָאו וּמִכְּלַל לָאו הֵן (מכילתא)׃

יג לֹ֥א תִרְצָ֖ח ס לֹ֣א תִנְאָ֑ף ס לֹ֥א תִגְנֹ֖ב ס לֹֽא־תַעֲנֶ֥ה בְרֵעֲךָ֖ עֵ֥ד שָֽׁקֶר׃

לֹא תִנְאָף. אֵין נִאוּף אֶלָּא בְּאֵשֶׁת אִישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר מוֹת יוּמַת הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת (ויקרא כ'), וְאוֹמֵר הָאִשָּׁה הַמְנָאֶפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת זָרִים (יחזקאל ט"ז)׃ **לֹא תִגְנֹב.** בְּגוֹנֵב נְפָשׁוֹת הַכָּתוּב מְדַבֵּר, לֹא תִּגְנְבוּ (ויקרא י"ט), בְּגוֹנֵב מָמוֹן; אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא זֶה בְּגוֹנֵב מָמוֹן וּלְהַלָּן בְּגוֹנֵב נְפָשׁוֹת? אָמַרְתָּ דָּבָר לָמֵד מֵעִנְיָנוֹ – מַה לֹּא תִרְצָח, לֹא תִנְאָף, מְדַבֵּר בְּדָבָר שֶׁחַיָּבִין עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין, אַף לֹא תִּגְנֹב דָּבָר שֶׁחַיָּב עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין (סנהדרין פ"ו)׃

יד לֹ֥א תַחְמֹ֖ד בֵּ֣ית רֵעֶ֑ךָ ס לֹֽא־תַחְמֹ֞ד אֵ֣שֶׁת רֵעֶ֗ךָ וְעַבְדּ֤וֹ וַאֲמָתוֹ֙ וְשׁוֹרֹ֣ו וַחֲמֹר֔וֹ וְכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר לְרֵעֶֽךָ׃

תהילים- פרקים ע"ט-פ"ב

פרק עט: א מִזְמ֥וֹר לְאָסָ֑ף אֱלֹהִ֗ים בָּ֭אוּ גוֹיִ֣ם בְּנַחֲלָתֶ֑ךָ טִמְּא֥וּ אֶת־הֵיכַ֖ל קָדְשֶׁ֣ךָ שָׂ֣מוּ אֶת־יְרוּשָׁלִַ֔ם לְעִיִּֽים׃ ב נָתְנ֗וּ אֶת־נִבְלַ֣ת עֲבָדֶ֣יךָ מַאֲכָ֣ל לְע֣וֹף הַשָּׁמַ֑יִם בְּשַׂ֥ר חֲסִידֶ֝֗יךָ לְחַיְתוֹ־אָֽרֶץ׃ ג שָׁפְכ֣וּ דָמָ֣ם כַּמַּ֣יִם סְבִיבוֹת֮ יְרוּשָׁלִַ֪ם וְאֵ֫ין קוֹבֵֽר׃ ד הָיִ֣ינוּ חֶרְפָּ֣ה לִשְׁכֵנֵ֑ינוּ לַ֥עַג וָ֝קֶ֗לֶס לִסְבִיבוֹתֵֽינוּ׃ ה עַד־מָ֣ה יְ֭הוָ֣ה תֶּאֱנַ֣ף לָנֶ֑צַח תִּבְעַ֥ר כְּמוֹ־אֵ֝֗שׁ קִנְאָתֶֽךָ׃ ו שְׁפֹךְ֣ חֲמָתְךָ֣ אֶל־הַגּוֹיִ֣ם אֲשֶׁ֣ר לֹא־ יָדָ֑עוּךָ וְעַל־מַ֝מְלָכ֗וֹת אֲשֶׁ֤ר בְּשִׁמְךָ֥ לֹ֝א קָרָ֗אוּ׃ ז כִּֽי־אָכַ֣ל אֶת־יַעֲקֹ֣ב וְאֶת־נָוֵ֣הוּ הֵשַׁ֑מּוּ׃ ח אַל־ תִּזְכָּר־לָ֣נוּ עֲוֹנֹ֣ת רִאשֹׁנִ֑ים מַהֵ֥ר יְ֝קַדְּמ֗וּנוּ רַחֲמֶ֥יךָ כִּי דַלּ֥וֹנוּ מְאֹֽד׃ ט עָזְרֵ֣נוּ אֱ֭לֹהֵי יִשְׁעֵ֑נוּ עַל־ דְּבַ֥ר כְּב֣וֹד־שְׁמֶ֗ךָ וְהַצִּילֵ֥נוּ וְכַפֶּ֥ר עַל־חַטֹּאתֵ֑ינוּ לְמַ֝עַ֗ן שְׁמֶֽךָ׃ י לָ֤מָּה יאמְרוּ֙ הַגּוֹיִ֣ם אַיֵּ֣ה אֱלֹהֵיהֶ֑ם יִוָּדַ֤ע (בַּגּוֹיִם) [בַּגּוֹיִם] לְעֵינֵ֗ינוּ נִקְמַ֥ת דַּם־עֲבָדֶ֗יךָ הַשָּׁפֽוּךְ׃ יא תָּבֹ֣וא לְפָנֶ֣יךָ אֲנָקַ֣ת אָסִ֑יר כְּגֹ֥דֶל זְרוֹעֲךָ֥ הוֹתֵ֥ר בְּנֵי תְמוּתָֽה׃ יב וְהָשֵׁ֣ב לִשְׁכֵנֵ֣ינוּ שִׁבְעָתַ֣יִם אֶל־חֵיקָ֗ם חֶרְפָּתָ֥ם אֲשֶׁר־ חֵרְפ֥וּךָ אֲדֹנָֽי׃ יג וַאֲנַ֤חְנוּ עַמְּךָ֨ וְצֹ֪אן מַרְעִיתֶ֡ךָ נוֹדֶ֤ה לְךָ֨ לְעוֹלָ֗ם לְדֹ֣ור וָדֹ֑ר נְסַפֵּ֖ר תְּהִלָּתֶֽךָ׃

פרק פ: א לַמְנַצֵּ֗חַ אֶל־שֹׁושַׁנִּ֥ים עֵדוּת֮ לְאָסָ֪ף מִזְמֹ֫ור׃ ב רֹעֵ֣ה יִשְׂרָ֣אֵל הַאֲזִ֑ינָה נֹהֵ֥ג כַּצֹּ֝אן יוֹסֵ֗ף יֹשֵׁ֣ב הַכְּרוּבִ֑ים הוֹפִֽיעָה׃ ג לִפְנֵ֤י אֶפְרַ֨יִם֙ וּבִנְיָמִ֣ן וּמְנַשֶּׁ֔ה עוֹרְרָ֖ה אֶת־גְּבוּרָתֶ֑ךָ וּלְכָ֥ה לִישֵׁעָ֖תָה לָּֽנוּ׃ ד אֱלֹהִ֥ים הֲשִׁיבֵ֑נוּ וְהָאֵ֥ר פָּ֝נֶ֗יךָ וְנִוָּשֵׁעָֽה׃ ה יְ־הוָ֥ה אֱלֹהִ֗ים צְבָאוֹת֮ עַד־מָתַ֪י עָשַׁ֫נְתָּ בִּתְפִלַּ֥ת עַמֶּֽךָ׃ ו הֶאֱכַלְתָּ֥ם לֶ֝חֶם דִּמְעָ֗ה וַתַּשְׁקֵ֤מוֹ בִדְמָעוֹת֙ שָׁלִ֔ישׁ׃ ז תְּשִׂימֵ֥נוּ מָדוֹן֮ לִשְׁכֵנֵ֪ינוּ וְאֹיְבֵ֫ינוּ יִלְעֲגוּ־ לָֽמוֹ׃ ח אֱלֹהִ֥ים צְבָאוֹת֮ הֲשִׁיבֵ֪נוּ וְהָאֵ֥ר פָּ֝נֶ֗יךָ וְנִוָּשֵׁעָֽה׃ ט גֶּ֤פֶן

מִמְצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֵהוּ׃ י פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא־אָרֶץ׃ יא כָּסּוּ הָרִים צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי־אֵל׃ יב תְּשַׁלַּח קְצִירָהּ עַד־יָם וְאֶל־נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃ יג לָמָּה פָרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ יד יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז שָׂדַי יִרְעֶנָּה׃ טו אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃ טז וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל־בֵּן אִמַּצְתָּה לָךְ׃ יז שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יאבֵדוּ׃ יח תְּהִי־יָדְךָ עַל־אִישׁ יְמִינֶךָ עַל־בֶּן־אָדָם אִמַּצְתָּ לָךְ׃ יט וְלֹא־נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּינוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃ כ יְ־הוָ־ה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃

פרק פא: א לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃ ב הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ ג שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל׃ ד תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃ ה כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ ו עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃ ז הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃ ח בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֲבָחֲנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה׃ ט שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי׃ י לֹא־יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר׃ יא אָנֹכִי יְ־הוָ־ה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ׃ יב וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי׃ יג וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃ יד לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ׃ טו כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי׃ טז מְשַׂנְאֵי יְ־הוָ־ה יְכַחֲשׁוּ־לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם׃ יז וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָּ׃

פרק פב: א מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט׃ ב עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה׃ ג שִׁפְטוּ־דָל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ׃ ד פַּלְּטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ׃ ה לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ ו אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם׃ ז אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ׃ ח קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם׃

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ד

ומה שפיקוח נפש דוחה שאר עבירות וגם יעבור ואל יהרג היינו כפי' חז"ל אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה ולא משו' קלות העבירות וחומרן [תדע שהרי שבת חמורה ושקולה כע"ז לענין שחיטת מומר לדבר אחד בי"ד סי' ב' משא"כ במומר לגילוי עריות ואפי' הכי פיקוח נפש דוחה שבת ולא ג"ע אלא דגזירת הכתוב הוא] אלא שלאחר מעשה החטא אם היא מעבירות שאין בהן כרת ומיתה בידי שמים שאין נפשו האלהית מתה לגמרי ונכרתת משרשה באלהים חיים רק שנפגם קצת דביקותה ואחיזתה בשרשה בחטא זה:

הגהה (ולפי ערך וחלוקי בחי' הפגם בנפש ובשרשה בעליונים כך הם חלוקי בחי' המירוק והעונש בגיהנם או בעוה"ז לכלל עון וחטא עונש מיוחד למרק ולהעביר הלכלוך והפגם וכן בחייבי מיתה וכרת אין פוגמין כולם בשוה):

הרי גם נפשו החיוני' הבהמית המלובש' בגופו וכן גופו חוזרים ועולים מהס"א וקליפה זו ומתקרבים לקדושת נפש האלהית המלובשת בהם המאמינה בה' אחד וגם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית' רק שהיתה בבחי' גלות ממש תוך נפש הבהמית מס"א המחטיאה את הגוף ומורידתו עמה בעמקי שאול למטה מטה תחת טומאת הס"א וקליפת ע"ז ה' ישמרנו ואין לך גלות גדול מזה מאיגרא רמה כו' וכמש"ל דשרש ומקור נפשו' כל בית ישראל הוא מחכמה עילאה והוא ית' וחכמתו אחד וכו' והוא כמשל האוחז בראשו של מלך ומורידו למטה וטומן פניו בתוך בית הכסא מלא צואה שאין לך עלבון גדול מזה אפי' עושה כן לפי שעה שהקליפות וס"א נקראים קיא צואה כנודע:

היום יום - ט"ז שבט

אאמו"ר [הרש"ב] אמר: בין קרירות לכפירה מבדילה מחיצה דקה בלבד. נאמר: "כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא". אלוקות היא שלהבת אש; על לימוד ותפלה להיות מתוך התלהבות הלב ש"כל עצמותי תאמרנה" את דברי ה' בתורה ותפלה.

ספר המצוות לרמב"ם - שיעור שכ"ה

מצות לא תעשה מצוה רפו הזהיר הדיין שלא לקבל עדות בעל עבירה ומעשות דבר על פי עדותו. והוא אמרו אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס. ובא הפירוש אל תשת חמס עד להוציא החמסנים והגזלנים שהם פסולים לעדות שנאמר לא יקום עד חמס באיש. והתבארו משפטי מצוה זו בפ"ג מסנהדרין. (משפטים, שם פ"י):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק י"ב

א וַיְהִי, כְּהָכִין מַלְכוּת רְחַבְעָם וּכְחָזְקָתוֹ, עָזַב, אֶת-תּוֹרַת יְהוָה; וְכָל-יִשְׂרָאֵל, עִמּוֹ. {פ} ב וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית, לַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, עָלָה שִׁישַׁק מֶלֶךְ-מִצְרַיִם, עַל-יְרוּשָׁלִָם: כִּי מָעֲלוּ, בַּיהוָה. ג בְּאֶלֶף וּמָאתַיִם רֶכֶב, וּבְשִׁשִּׁים אֶלֶף פָּרָשִׁים; וְאֵין מִסְפָּר, לָעָם אֲשֶׁר-בָּאוּ עִמּוֹ מִמִּצְרַיִם--לוּבִים סֻכִּיִּים, וְכוּשִׁים. ד וַיִּלְכֹּד אֶת-עָרֵי הַמְּצֻרוֹת, אֲשֶׁר לִיהוּדָה; וַיָּבֹא, עַד-יְרוּשָׁלִָם. {ס} ה וּשְׁמַעְיָה הַנָּבִיא, בָּא אֶל-רְחַבְעָם, וְשָׂרֵי יְהוּדָה, אֲשֶׁר-נֶאֶסְפוּ אֶל-יְרוּשָׁלִַם מִפְּנֵי שִׁישָׁק; וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה-אָמַר יְהוָה, אַתֶּם עֲזַבְתֶּם אֹתִי, וְאַף-אֲנִי עָזַבְתִּי אֶתְכֶם, בְּיַד-שִׁישָׁק. ו וַיִּכָּנְעוּ שָׂרֵי-יִשְׂרָאֵל, וְהַמֶּלֶךְ; וַיֹּאמְרוּ, צַדִּיק יְהוָה. ז וּרְאוֹת יְהוָה כִּי נִכָּנְעוּ, הָיָה דְבַר-יְהוָה אֶל-שְׁמַעְיָה לֵאמֹר נִכָּנְעוּ לֹא אַשְׁחִיתֵם; וְנָתַתִּי לָהֶם כִּמְעַט לִפְלֵיטָה, וְלֹא-תִתַּךְ חֲמָתִי בִּירוּשָׁלִַם בְּיַד-שִׁישָׁק. ח כִּי יִהְיוּ-לוֹ, לַעֲבָדִים; וְיֵדְעוּ, עֲבוֹדָתִי, וַעֲבוֹדַת, מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת. {ס} ט וַיַּעַל שִׁישַׁק מֶלֶךְ-מִצְרַיִם, עַל-יְרוּשָׁלִַם, וַיִּקַּח אֶת-אֹצְרוֹת בֵּית-יְהוָה וְאֶת-אֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ, אֶת-הַכֹּל לָקָח; וַיִּקַּח אֶת-מָגִנֵּי הַזָּהָב, אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה. י וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם תַּחְתֵּיהֶם, מָגִנֵּי נְחֹשֶׁת; וְהִפְקִיד, עַל-יַד שָׂרֵי הָרָצִים, הַשֹּׁמְרִים, פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ. יא וַיְהִי מִדֵּי-בוֹא הַמֶּלֶךְ, בֵּית יְהוָה, בָּאוּ הָרָצִים וּנְשָׂאוּם, וֶהֱשִׁבוּם אֶל-תָּא הָרָצִים. יב וּבְהִכָּנְעוֹ, שָׁב מִמֶּנּוּ אַף-יְהוָה, וְלֹא לְהַשְׁחִית, לְכָלָה; וְגַם, בִּיהוּדָה, הָיָה, דְּבָרִים טוֹבִים. {ס} יג וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם, בִּירוּשָׁלִַם--וַיִּמְלֹךְ: כִּי בֶן-אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם, הָעִיר אֲשֶׁר-בָּחַר יְהוָה לָשׂוּם אֶת-שְׁמוֹ שָׁם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, וְשֵׁם אִמּוֹ, נַעֲמָה הָעַמֹּנִית. יד וַיַּעַשׂ, הָרָע: כִּי לֹא הֵכִין לִבּוֹ, לִדְרוֹשׁ אֶת-יְהוָה. {ס} טו וּדְבְרֵי רְחַבְעָם, הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים-הֲלֹא-הֵם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי שְׁמַעְיָה הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחוֹזֶה, לְהִתְיַחֵשׂ; וּמִלְחֲמוֹת רְחַבְעָם וְיָרָבְעָם, כָּל-הַיָּמִים. טז וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם-אֲבֹתָיו, וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד; וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה בְנוֹ, תַּחְתָּיו. {פ}

שבת קדש י״ז שבט

חומש - שביעי פרשת יתרו

טו וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק׃

וְכָל־הָעָם רֹאִים. מִלַּמֵּד שֶׁלֹּא הָיָה בָהֶם אֶחָד סוּמָא, וּמִנַּין שֶׁלֹּא הָיָה בָהֶם אִלֵּם? תַּלְמוּד לוֹמַר וַיַּעֲנוּ כָּל הָעָם, וּמִנַּין שֶׁלֹּא הָיָה בָהֶם חֵרֵשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (מכילתא)׃ **רֹאִים אֶת־הַקּוֹלֹת.** רוֹאִין אֶת הַנִּשְׁמָע, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר׃ **אֶת־הַקּוֹלֹת.** הַיּוֹצְאִין מִפִּי הַגְּבוּרָה׃ **וַיָּנֻעוּ.** אֵין נוֹעַ אֶלָּא זִיעַ׃ **וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק.** הָיוּ נִרְתָּעִין לַאֲחוֹרֵיהֶם שְׁנֵים עָשָׂר מִיל, כְּאֹרֶךְ מַחֲנֵיהֶם, וּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת בָּאִין וּמְסַיְּעִין אוֹתָן לְהַחֲזִירָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהילים ס"ח) מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן יִדֹּדוּן (שבת פ"ח)׃

טז וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה דַּבֶּר־אַתָּה עִמָּנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאַל־יְדַבֵּר עִמָּנוּ אֱלֹהִים פֶּן־נָמוּת׃

יז וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ כִּי לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם בָּא הָאֱלֹהִים וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם לְבִלְתִּי תֶּחֱטָאוּ׃

לְבַעֲבוּר נַסּוֹת אֶתְכֶם. לְגַדֵּל אֶתְכֶם בָּעוֹלָם, שֶׁיֵּצֵא לָכֶם שֵׁם בָּאֻמּוֹת שֶׁהוּא בִּכְבוֹדוֹ נִגְלָה עֲלֵיכֶם׃ **נַסּוֹת.** לְשׁוֹן הָרָמָה וּגְדֻלָּה, כְּמוֹ הָרִימוּ נֵס (ישעיהו ס"ב), אָרִים נִסִּי (שם מ"ט), כַּנֵּס עַל הַגִּבְעָה (שם ל') – שֶׁהוּא זָקוּף׃ **וּבַעֲבוּר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ.** עַל יְדֵי שֶׁרְאִיתֶם אוֹתוֹ יָרֵאוּ וּמְאֵיָם, תֵּדְעוּ כִּי אֵין זוּלָתוֹ וְתִירְאוּ מִפָּנָיו׃

יח וַיַּעֲמֹד הָעָם מֵרָחֹק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים׃

נִגַּשׁ אֶל־הָעֲרָפֶל. לִפְנִים מִשְּׁלֹשׁ מְחִצּוֹת׃ חֹשֶׁךְ, עָנָן, וַעֲרָפֶל; שֶׁנֶּאֱמַר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל (דברים ד')׃ עֲרָפֶל הוּא עַב הֶעָנָן שֶׁאָמַר לוֹ הִנֵּה אָנֹכִי בָּא אֵלֶיךָ בְּעַב הֶעָנָן (שמות י"ט)׃

יט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם׃

כֹּה תֹאמַר. בַּלָּשׁוֹן הַזֶּה׃ **אַתֶּם רְאִיתֶם.** יֵשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין מַה שֶּׁאָדָם רוֹאֶה לְמַה שֶּׁאֲחֵרִים מְשִׂיחִין לוֹ, שֶׁמַּה שֶּׁאֲחֵרִים מְשִׂיחִין לוֹ פְּעָמִים שֶׁלִּבּוֹ חָלוּק מִלְּהַאֲמִין (מכילתא)׃ **כִּי מִן־הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי.** וְכָתוּב אֶחָד אוֹמֵר וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי (שמות י"ט), בָּא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְהִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם – מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעֲךָ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְּרֶךָּ וְעַל הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה (דברים ד'), כְּבוֹדוֹ בַּשָּׁמַיִם וְאִשּׁוֹ וּגְבוּרָתוֹ עַל הָאָרֶץ; דָּבָר אַחֵר׃ הִרְכִּין שָׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהִצִּיעָן עַל הָהָר, וְכֵן הוּא אוֹמֵר וֵיֵט שָׁמַיִם וַיֵּרֶד (תהילים י"ח)׃

כ לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וֵאלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם׃

לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי. לֹא תַּעֲשׂוּן דְּמוּת שַׁמְשֵׁי הַמְשַׁמְּשִׁים לְפָנַי בַּמָּרוֹם (מכילתא)׃ **אֱלֹהֵי כֶסֶף.** בָּא לְהַזְהִיר עַל הַכְּרוּבִים שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה לַעֲמֹד אִתִּי, שֶׁלֹּא יִהְיוּ שֶׁל כֶּסֶף, שֶׁאִם שִׁנִּיתֶם לַעֲשׂוֹתָם שֶׁל כֶּסֶף הֲרֵי הֵן לְפָנַי כֶּאֱלֹהוּת׃ **וֵאלֹהֵי זָהָב.** בָּא לְהַזְהִיר שֶׁלֹּא יוֹסִיף עַל שְׁנַיִם, שֶׁאִם עָשִׂיתָ אַרְבָּעָה הֲרֵי הֵן לְפָנַי כֵּאלֹהֵי זָהָב (מכילתא)׃ **לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם.** לֹא תֹאמַר הֲרֵינִי עוֹשֶׂה כְּרוּבִים בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת כְּדֶרֶךְ שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה בְּבֵית עוֹלָמִים, לָכֵן נֶאֱמַר לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם (שם)׃

כא מִזְבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה־לִּי וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ אֶת־צֹאנְךָ וְאֶת־בְּקָרֶךָ בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ׃

מִזְבַּח אֲדָמָה. מִחֻבָּר בַּאֲדָמָה, שֶׁלֹּא יִבָּנוּ עַל גַּבֵּי עַמּוּדִים אוֹ עַל גַּבֵּי בָּסִיס; דָּבָר אַחֵר שֶׁהָיָה מְמַלֵּא אֶת חֲלַל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲדָמָה בְּשָׁעַת חֲנִיָּתָן (שם)׃ **תַּעֲשֶׂה־לִּי.** שֶׁתְּהֵא תְּחִלַּת עֲשִׂיָּתוֹ לִשְׁמִי׃ **וְזָבַחְתָּ עָלָיו.** אֲצִלּוֹ, כְּמוֹ וְעָלָיו מַטֵּה מְנַשֶּׁה (במדבר ב'), אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא עָלָיו מַמָּשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ (דברים י"ב), וְאֵין שְׁחִיטָה בְּרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ׃ **אֶת־עֹלֹתֶיךָ וְאֶת־שְׁלָמֶיךָ.** אֲשֶׁר מִצֹּאנְךָ וּמִבְּקָרֶךָ׃ (את צאנך ואת בקרך. פֵּרוּשׁ לְאֶת עוֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ׃) **בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי.** אֲשֶׁר אֶתֵּן לְךָ רְשׁוּת לְהַזְכִּיר שֵׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁלִּי, שָׁם אבוא אליך וברכתיך – אַשְׁרֶה שְׁכִינָתִי עָלֶיךָ; מִכָּאן אָתָּה לָמֵד שֶׁלֹּא נִתַּן רְשׁוּת לְהַזְכִּיר שֵׁם הַמְפֹרָשׁ אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁהַשְׁכִּינָה בָּאָה שָׁם, וְזֶהוּ בֵּית הַבְּחִירָה, שָׁם נָתַן רְשׁוּת לַכֹּהֲנִים לְהַזְכִּיר שֵׁם הַמְפֹרָשׁ בִּנְשִׂיאַת כַּפַּיִם לְבָרֵךְ אֶת הָעָם (סוטה ל"ח)׃

כב וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה־לִּי לֹא־תִבְנֶה אֹתָהֶן גָּזִית כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלְלֶהָ׃

וְאִם־מִזְבַּח אֲבָנִים. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר כָּל אִם וְאִם שֶׁבַּתּוֹרָה רְשׁוּת חוּץ מִג', וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִי, הֲרֵי אִם זֶה מְשַׁמֵּשׁ בִּלְשׁוֹן כַּאֲשֶׁר – וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לִי מִזְבַּח אֲבָנִים לֹא תִבְנֶה אתהן גזית, שֶׁהֲרֵי חוֹבָה עָלֶיךָ לִבְנוֹת מִזְבַּח אֲבָנִים, שֶׁנֶּאֱמַר אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה (דברים כ"ז) – וְכֵן אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה (שמות כ"ב), חוֹבָה הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְהַעֲבֵט תַּעֲבִיטֶנּוּ (דברים ט"ו) – וְאַף זֶה מְשַׁמֵּשׁ בִּלְשׁוֹן כַּאֲשֶׁר – וְכֵן וְאִם תַּקְרִיב מִנְחַת בִּכּוּרִים (ויקרא ב'), זוֹ מִנְחַת הָעֹמֶר שֶׁהִיא חוֹבָה, וְעַל כָּרְחֵךְ אֵין אִם הַלָּלוּ תְּלוּיִין אֶלָּא וַדַּאי, וּבִלְשׁוֹן כַּאֲשֶׁר הֵם מְשַׁמְּשִׁים׃ **גָּזִית.** לְשׁוֹן גְּזִיזָה, שֶׁפּוֹסְלָן וּמְכַתְּתָן בְּבַרְזֶל׃ **כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ.** הֲרֵי כִּי זֶה מְשַׁמֵּשׁ בִּלְשׁוֹן פֶּן, שֶׁהוּא דִּילְמָא – פֶּן תָּנִיף חַרְבְּךָ עָלֶיהָ׃ **וַתְּחַלְלֶהָ.** הָא לָמַדְתָּ שֶׁאִם הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ בַּרְזֶל חֻלַּלְתָּ, שֶׁהַמִּזְבֵּחַ נִבְרָא לְהַאֲרִיךְ יָמָיו שֶׁל אָדָם וְהַבַּרְזֶל נִבְרָא לְקַצֵּר יָמָיו שֶׁל אָדָם, אֵין זֶה בְּדִין שֶׁיּוּנַף הַמְקַצֵּר עַל הַמַּאֲרִיךְ (מכילתא). וְעוֹד שֶׁהַמִּזְבֵּחַ מֵטִיל שָׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, לְפִיכָךְ לֹא יָבֹא עָלָיו כּוֹרֵת וּמְחַבֵּל; וַהֲרֵי דְּבָרִים קַל

וְחֹמֶר, וּמָה אֲבָנִים שֶׁאֵינָן רוֹאוֹת וְלֹא שׁוֹמְעוֹת וְלֹא מְדַבְּרוֹת, עַל יְדֵי שֶׁמְּטִילוֹת שָׁלוֹם אָמְרָה תּוֹרָה וְלֹא תָּנִיחַ עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל, הַמֵּטִיל שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, בֵּין מִשְׁפָּחָה לְמִשְׁפָּחָה, בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁלֹּא תְּבוֹאֵהוּ פָּרָעָנוּת (שם):

כג וְלֹא־תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל־מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא־תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו:

וְלֹא־תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת. כְּשֶׁאַתָּה בוֹנֶה כֶּבֶשׁ לַמִּזְבֵּחַ לֹא תַעֲשֵׂהוּ מַעֲלוֹת מַעֲלוֹת, אשקלו"נש בְּלַעַז, אֶלָּא חָלָק יְהֵא וּמְשֻׁפָּע:

אֲשֶׁר לֹא־תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ. שֶׁעַל יְדֵי הַמַּעֲלוֹת אַתָּה צָרִיךְ לְהַרְחִיב פְּסִיעוֹתֶיךָ; וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ גָּלוּי עֶרְוָה מַמָּשׁ, שֶׁהֲרֵי כְּתִיב וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי בָד, מִכָּל מָקוֹם הַרְחָבַת הַפְּסִיעוֹת קָרוֹב לְגִלּוּי עֶרְוָה הוּא, וְאַתָּה נוֹהֵג בָּהֶם בְּנַהַג בְּזָיוֹן; וַהֲרֵי דְּבָרִים קַל וָחֹמֶר, וּמָה אֲבָנִים הַלָּלוּ שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת לְהַקְפִּיד עַל בְּזָיוֹנָן, אָמְרָה תּוֹרָה הוֹאִיל וְיֵשׁ בָּהֶם צֹרֶךְ לֹא תְּנַהֵג בָּהֶם מִנְהַג בְּזָיוֹן, חֲבֵרְךָ שֶׁהוּא בִּדְמוּת יוֹצְרְךָ, וּמַקְפִּיד עַל בְּזָיוֹנוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה:

הפטרה - ישעיהו פרק ו׳

א בִּשְׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת הַהֵיכָל. **ב** שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף. **ג** וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. **ד** וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן. **ה** וָאֹמַר אוֹי לִי כִי נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי. **ו** וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רִצְפָּה בְּמֶלְקָחַיִם לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ. **ז** וַיַּגַּע עַל פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה עַל שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר. **ח** וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר אֶת מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֶךְ לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי שְׁלָחֵנִי. **ט** וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל תֵּדָעוּ. **י** הַשְׁמֵן לֵב הָעָם הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ. **יא** וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה. **יב** וְרִחַק יְהוָה אֶת הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. **יג** וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרִיָּה וְשָׁבָה וְהָיְתָה לְבָעֵר כְּאֵלָה וְכָאַלּוֹן אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ.

תהלים - פרקים פ״ג-פ״ז

פרק פג: א שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: ב אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט אֵל: ג כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ: ד עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ: ה אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: ז אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים: ח גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר: ט גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה: י עֲשֵׂה־לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר הָיוּ דֹמֶן לָאֲדָמָה: יב שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח וּכְצַלְמֻנָּע כָּל־ נְסִיכֵמוֹ: יג אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֶת נְאוֹת אֱלֹהִים: יד אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי־ רוּחַ: טו כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים: טז כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרֶךָ וּבסופתך תְּבַהֲלֵם: יז מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וִיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ יְ־הוָ־ה: יח יֵבשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד וְיַחְפְּרוּ וְיאבֵדוּ: יט וְיֵדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְ־הוָ־ה לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ:

פרק פד: א לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: ב מַה־יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְ־הוָ־ה צְבָאוֹת: ג נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְ־הוָ־ה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל־אֵל חָי: ד גַּם־צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְ־הוָ־ה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי: ה אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶלָה: ו אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ־בָךְ מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: ז עֹבְרֵי בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם־בְּרָכוֹת יַעְטֶה מוֹרֶה: ח יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל־חָיִל יֵרָאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: ט יְ־הוָ־ה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: י מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: יא כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי הִסְתּוֹפֵף בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי־ רֶשַׁע: יב כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְ־הוָ־ה אֱלֹהִים חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְ־הוָ־ה לֹא־יִמְנַע טוֹב לַהֹלְכִים בְּתָמִים: יג יְ־הוָ־ה צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:

פרק פה: א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: ב רָצִיתָ יְ־הוָ־ה אַרְצֶךָ שַׁבְתָּ (שְׁבוּת) [שְׁבִית] יַעֲקֹב: ג נָשָׂאתָ עֲוֹן עַמֶּךָ כִּסִּיתָ כָל־חַטָּאתָם סֶלָה: ד אָסַפְתָּ כָל־עֶבְרָתֶךָ הֵשַׁבְתָּ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ: ה שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ: ו הַלְעוֹלָם תֶּאֱנַף־בָּנוּ תִּמְשֹׁךְ אַפְּךָ לְדֹר וָדֹר: ז הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ וְעַמְּךָ יִשְׂמְחוּ־בָךְ: ח הַרְאֵנוּ יְ־הוָ־ה חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־לָנוּ: ט אֶשְׁמְעָה מַה־יְּדַבֵּר הָאֵל יְ־הוָ־ה כִּי־יְדַבֵּר שָׁלוֹם אֶל־עַמּוֹ וְאֶל־חֲסִידָיו וְאַל־יָשׁוּבוּ לְכִסְלָה: י אַךְ קָרוֹב לִירֵאָיו יְשׁוּעוֹ לִשְׁכֹּן כָּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ: יא חֶסֶד־וֶאֱמֶת נִפְגָּשׁוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נָשָׁקוּ: יב אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח וְצֶדֶק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָף: יג גַּם־יְ־הוָ־ה יִתֵּן הַטּוֹב וְאַרְצֵנוּ תִּתֵּן יְבוּלָהּ: יד צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְיָשֵׂם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו:

פרק פו: א תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה יְ־הוָ־ה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי־עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי: ב שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי־חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: ג חָנֵּנִי אֲדֹנָי כִּי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־הַיּוֹם: ד שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי־אֵלֶיךָ אֲדֹנָי נַפְשִׁי אֶשָּׂא: ה כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: ו הַאֲזִינָה יְ־הוָ־ה תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי: ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי תַעֲנֵנִי: ח אֵין־ כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: ט כָּל־גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: י כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: יא הוֹרֵנִי יְ־הוָ־ה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ: יב אוֹדְךָ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל־לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם: יג כִּי־חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה: יד אֱלֹהִים זֵדִים קָמוּ עָלַי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם: טו וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל־רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת: טז פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן־אֲמָתֶךָ: יז עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי־אַתָּה יְ־הוָ־ה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי:
פרק פז: א לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוֹדָתוֹ בְּהַרְרֵי־קֹדֶשׁ: ב אֹהֵב יְ־הוָ־ה שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב: ג נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה: ד אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי הִנֵּה פְלֶשֶׁת וְצֹר עִם־כּוּשׁ זֶה יֻלַּד־שָׁם: ה וּלְצִיּוֹן יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד־בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן: ו יְ־הוָ־ה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד־שָׁם סֶלָה: ז וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים כָּל־מַעְיָנַי בָּךְ:

תניא - ליקוטי אמרים פרק כ"ה

פרק כה: וזהו שכתוב כי קרוב אליך הדבר מאד וגו' שבכל עת ובכל שעה בידו של אדם וברשותו הוא להעבי' רוח שטות והשכחה מקרבו ולזכור ולעורר אהבתו לה' אחד המסותרת בודאי בלבבו בלי שום ספק. וז"ש ובלבבך ונכלל בה גם דחילו דהיינו שלא ליפרד בשום אופן מיחודו ואחדותו יתברך אפי' במסירת נפש ממש בלי שום טעם ושכל מושג אלא בטבע אלהי וכ"ש בשבירת התאוות הקלה מיסורי מיתה שקרוב אליו הדבר יותר לכבוש היצר הן בבחי' סור מרע אפי' מעבירה קלה של דברי סופרים שלא לעבור על רצונו יתי' מאחר שנפרד בה מיחודו ואחדותו כמו בע"ז ממש בשעת מעשה והרי גם בע"ז יכול לעשות תשובה אח"כ. ואף שהאומר אחטא ואשוב אין מספיקין כו' היינו שאין מחזיקים ידו להיות לו שעת הכושר לעשות תשובה אבל אם דחק השעה ועשה תשובה אין לך דבר שעומד בפני התשובה. ואעפ"כ כל איש ישראל מוכן ומזומן למסור נפשו על קדושת ה' שלא להשתחוות לע"ז אפי' לפי שעה ולעשות תשובה אח"כ והיינו מפני אור ה' המלובש בנפשם כנ"ל שאינו בבחי' זמן ושעה כלל אלא למעלה מהזמן ושליט ומושל עליו כנודע.

היום יום - י"ז שבט

עומדין בעת קריאת השירה.
המנהג לאכול דייסה שחורה.
שבת בשלח שנת תרכ"א אמר ה"צמח צדק" המאמר 'ראו כי ה" הנדפס ב"לקוטי-תורה". וסיפר אח"כ לבנו אאזמו"ר [מהר"ש]: שבת בשלח שנת תקס"ה אמר אאזמו"ר [אדמו"ר הזקן] זה המאמר. אח"כ קרא אותי וסיפר לי, אשר בשנת תקכ"ט בהיותו במעזריטש, קרא אותו הרב המגיד לחדרו ואמר לו: שבת בשלח שנת תקט"ז אמר הבעש"ט מאמר ע"פ 'וישב הים לפנות בקר לאיתנו' - לתנאו, כמאמר רז"ל. בשנת תקכ"א (שנה אחרי הסתלקות הבעש"ט) היה אצלי - המשיך דבריו הרב המגיד - רבי (הבעש"ט) ואמר המאמר והוסיף ביאור בענין 'עושין רצונו - ולא דברו - של מקום'. והיום היה אצלי מורי לחזור המאמר. ואמר הרב המגיד המאמר לפני אדמו"ר הזקן, והוסיף ביאור בענין גנאי נהרה [=הנהר "גינאי", שכמסופר בתלמוד נבקע לפי ציווי של רבי פנחס בן יאיר כשהיה בדרכו לפדיון שבויים] שזהו כענין קריעת ים סוף.
וסיים הצ"צ: היום היו אצלי הבעש"ט, הרב המגיד ואאזמו"ר [אדמור הזקן], וכל אחד אמר לי המאמר בסגנונו. - כעבור איזה שעות קרא הצ"צ את אאזמו"ר [מהר"ש] עוד הפעם ואמר לפניו ביאור על המאמר.

ספר המצוות - שיעור שכ"ו

מצות לא תעשה מצוה רפז הזהיר הדיין שלא לקבל עדות הקרובים קצתם על קצתם. והוא אמרו לא

יומתו אבות על בנים. ובא הפירוש המקובל בספרי שלא יומתו אבות בעדות בנים ובנים בעדות אבות, והוא הדין לדיני ממונות ואמנם זכר לנו בדיני נפשות על צד הגוזמא שלא נאמר אחר שזה אבוד נפש לא נחשוד הקרוב בו אבל נעשה בעדותו אחר שעדותו לאבוד נפש קרובו הוא ואין זה מקום לחשדו, ולפיכך לקח למשל הראשון שבקרובים וגדול האהבה והוא אהבת אב לבן והבן לאב. והנה יאמר אחר שאין מקבלים עדות אב על הבן ואפילו לחייבו מיתה לא כל שכן שאר הקרובים שלא יקובלו. וזה גזרת הכתוב אין לה טעם בשום פנים. והתבארו משפטי מצוה זו בפ"ג מסנהדרין. (תצא, שם):

נ"ך - דברי הימים ב' פרק י"ג

א בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם; וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה, עַל-יְהוּדָה. ב שָׁלוֹשׁ שָׁנִים, מָלַךְ בִּירוּשָׁלִַם, וְשֵׁם אִמּוֹ, מִיכָיְהוּ בַת-אוּרִיאֵל מִן-גִּבְעָה; וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּה, וּבֵין יָרָבְעָם. ג וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת-הַמִּלְחָמָה, בְּחַיִל גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה, אַרְבַּע-מֵאוֹת אֶלֶף, אִישׁ בָּחוּר; {ס} וְיָרָבְעָם, עָרַךְ עִמּוֹ מִלְחָמָה, בִּשְׁמוֹנָה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר, גִּבּוֹר חָיִל. {ס} ד וַיָּקָם אֲבִיָּה, מֵעַל לְהַר צְמָרַיִם, אֲשֶׁר, בְּהַר אֶפְרָיִם; וַיֹּאמֶר, שִׁמְעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל. ה הֲלֹא לָכֶם, לָדַעַת, כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל-יִשְׂרָאֵל, לְעוֹלָם: לוֹ וּלְבָנָיו, בְּרִית מֶלַח. {פ} ו וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן-נְבָט, עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִיד; וַיִּמְרֹד, עַל-אֲדֹנָיו. ז וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו, אֲנָשִׁים רֵקִים בְּנֵי בְלִיַּעַל, וַיִּתְאַמְּצוּ, עַל-רְחַבְעָם בֶּן-שְׁלֹמֹה; וּרְחַבְעָם, הָיָה נַעַר וְרַךְ-לֵבָב, וְלֹא הִתְחַזַּק, לִפְנֵיהֶם. ח וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים, לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי מַמְלֶכֶת יְהוָה, בְּיַד, בְּנֵי דָוִיד; וְאַתֶּם, הָמוֹן רָב, וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי זָהָב, אֲשֶׁר עֲשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים. ט הֲלֹא הִדַּחְתֶּם אֶת-כֹּהֲנֵי יְהוָה, אֶת-בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם; וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם כֹּהֲנִים, כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת--כָּל-הַבָּא לְמַלֵּא יָדוֹ בְּפַר בֶּן-בָּקָר וְאֵילִם שִׁבְעָה, וְהָיָה כֹהֵן לְלֹא אֱלֹהִים. {ס} י וַאֲנַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְלֹא עֲזַבְנֵהוּ; וְכֹהֲנִים מְשָׁרְתִים לַיהוָה, בְּנֵי אַהֲרֹן, וְהַלְוִיִּם, בַּמְּלָאכֶת. יא וּמַקְטִרִים לַיהוָה עֹלוֹת בַּבֹּקֶר-בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב-בָּעֶרֶב וּקְטֹרֶת-סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל-הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר, וּמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָע�ֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב-- כִּי-שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ, אֶת-מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ; וְאַתֶּם, עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ. יב וְהִנֵּה עִמָּנוּ בָרֹאשׁ הָאֱלֹהִים וְכֹהֲנָיו, וַחֲצֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה--לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם; בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אַל-תִּלָּחֲמוּ עִם-יְהוָה אֱלֹהֵי-אֲבֹתֵיכֶם--כִּי-לֹא תַצְלִיחוּ. יג וְיָרָבְעָם, הֵסֵב אֶת-הַמַּאְרָב, לָבוֹא, מֵאַחֲרֵיהֶם; וַיִּהְיוּ לִפְנֵי יְהוּדָה, וְהַמַּאְרָב מֵאַחֲרֵיהֶם. יד וַיִּפְנוּ יְהוּדָה, וְהִנֵּה לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר, וַיִּצְעֲקוּ, לַיהוָה; וְהַכֹּהֲנִים, מחצצרים (מַחְצְרִים) בַּחֲצֹצְרוֹת. טו וַיָּרִיעוּ, אִישׁ יְהוּדָה; וַיְהִי, בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה, וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת-יָרָבְעָם וְכָל-יִשְׂרָאֵל, לִפְנֵי אֲבִיָּה וְיהוּדָה. טז וַיָּנוּסוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי יְהוּדָה; וַיִּתְּנֵם אֱלֹהִים, בְּיָדָם. יז וַיַּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ, מַכָּה רַבָּה; וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל, חֲמֵשׁ-מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר. יח וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל, בָּעֵת הַהִיא; וַיֶּאֶמְצוּ, בְּנֵי יְהוּדָה, כִּי נִשְׁעֲנוּ, עַל-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם. יט וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה, אַחֲרֵי יָרָבְעָם, וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים, אֶת-בֵּית-אֵל וְאֶת-בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת-יְשָׁנָה וְאֶת-בְּנוֹתֶיהָ; וְאֶת-עפרון (עֶפְרַיִן), וּבְנוֹתֶיהָ. כ וְלֹא-עָצַר כֹּחַ-יָרָבְעָם עוֹד, בִּימֵי אֲבִיָּהוּ; וַיִּגְּפֵהוּ יְהוָה, וַיָּמֹת. {פ} כא וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ--וַיִּשָּׂא-לוֹ, נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה; וַיּוֹלֶד, עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בָּנִים, וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, בָּנוֹת. כב וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה, וּדְרָכָיו וּדְבָרָיו--כְּתוּבִים, בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ. כג וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם-אֲבֹתָיו, וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד, וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ, תַּחְתָּיו; בְּיָמָיו שָׁקְטָה הָאָרֶץ, עֶשֶׂר שָׁנִים. {פ}

פרק משנה שבועי

בבא-בתרא פרק ב׳

משנה א: לא יַחְפֹּר אָדָם בּוֹר סָמוּךְ לְבוֹרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְלֹא שִׁיחַ, וְלֹא מְעָרָה, וְלֹא אַמַּת הַמַּיִם, וְלֹא נִבְרֶכֶת הַכּוֹבְסִין; אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִכֹּתֶל חֲבֵרוֹ שִׁלְשָׁה טְפָחִים, וְסָד בַּסִּיד. מַרְחִיקִין אֶת הַגֶּפֶת, וְאֶת הַזֶּבֶל, וְאֶת הַמֶּלַח, וְאֶת הַסִּיד, וְאֶת הַסְּלָעִים, מִכֹּתֶל שֶׁל חֲבֵרוֹ שִׁלְשָׁה טְפָחִים, וְסָד בַּסִּיד. מַרְחִיקִין אֶת הַזְּרָעִים, וְאֶת הַמַּחֲרֵשָׁה, וְאֶת מֵי רַגְלַיִם, מִן הַכֹּתֶל שִׁלְשָׁה טְפָחִים. וּמַרְחִיקִין אֶת הָרֵחַיִם שִׁלְשָׁה מִן הַשֶּׁכֶב, שֶׁהֵן אַרְבָּעָה מִן הָרֶכֶב; וְאֶת הַתַּנּוּר, שִׁלְשָׁה מִן הַכְּלָיָא, שֶׁהֵן אַרְבָּעָה מִן הַשָּׂפָה.

משנה ב: לא יַעֲמִיד אָדָם תַּנּוּר בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ עַל גַּבָּיו גֹּבַהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. הָיָה מַעֲמִידוֹ בָּעֲלִיָּה צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא תַּחְתָּיו מַעֲזֵיבָה שִׁלְשָׁה טְפָחִים, וּבְכִירָה טָפַח; וְאִם הִזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: לֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁעוּרִין הָאֵלּוּ, אֶלָּא שֶׁאִם הִזִּיק פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם.

משנה ג: לא יִפְתַּח אָדָם חָנוּת שֶׁל נַחְתּוֹמִין וְשֶׁל צַבָּעִין תַּחַת אוֹצָרוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְלֹא רֶפֶת בָּקָר. בֶּאֱמֶת, בַּיַּיִן הִתִּירוּ, אֲבָל לֹא רֶפֶת בָּקָר. חָנוּת שֶׁבֶּחָצֵר יָכוֹל לְמְחוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ: אֵינִי יָכוֹל לִישַׁן מִקּוֹל הַנַּכְנָסִין וּמִקּוֹל הַיּוֹצְאִין. עוֹשֶׂה כֵּלִים, יוֹצֵא וּמוֹכֵר בְּתוֹךְ הַשּׁוּק; אֲבָל אֵינוֹ יָכוֹל לְמְחוֹת בְּיָדוֹ וְלוֹמַר לוֹ: אֵינִי יָכוֹל לִישַׁן, לֹא מִקּוֹל הַפַּטִּישׁ, וְלֹא מִקּוֹל הָרֵחַיִם, וְלֹא מִקּוֹל הַתִּינוֹקוֹת.

משנה ד: מִי שֶׁהָיָה כָּתוּל סָמוּךְ לְכֹתֶל חֲבֵרוֹ לֹא יִסְמֹךְ לוֹ כֹּתֶל אַחֵר, אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְהַחַלּוֹנוֹת מִלְמַעְלָן וּמִלְמַטָּן וּמִכְּנֶגְדָּן, אַרְבַּע אַמּוֹת.

משנה ה: מַרְחִיקִין אֶת הַסֶּלָּם מִן הַשּׁוֹבָךְ אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּקְפֹּץ הַנְּמִיָּה. וְאֶת הַכֹּתֶל מִן הַמַּזְחֵילָה אַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא זוֹקֵף אֶת הַסֶּלָּם. מַרְחִיקִין אֶת הַשּׁוֹבָךְ מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה; וְלֹא יַעֲשֶׂה אָדָם שׁוֹבָךְ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָל רוּחַ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית אַרְבַּעַת כּוֹרִין, מִלֹּא שָׁגָר הַיּוֹנָה. וְאִם לְקָחוֹ, אֲפִלּוּ בֵּית רֹבַע הֲרֵי הוּא בְּחֶזְקָתוֹ.

משנה ו: נִפּוּל הַנִּמְצָא בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה הֲרֵי הוּא שֶׁל בַּעַל הַשּׁוֹבָךְ; חוּץ מֵחֲמִשִּׁים אַמָּה, הֲרֵי הוּא שֶׁל מוֹצְאוֹ. נִמְצָא בֵּין שְׁנֵי שׁוֹבָכוֹת, קָרוֹב לָזֶה שֶׁלּוֹ; קָרוֹב לָזֶה שֶׁלּוֹ; מֶחֱצָה עַל מֶחֱצָה - שְׁנֵיהֶם יַחֲלְקוּ.

משנה ז: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן מִן הָעִיר עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמָּה, וּבֶחָרוּב וּבַשִּׁקְמָה חֲמִשִּׁים אַמָּה. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: כָּל אִילָן סָרָק חֲמִשִּׁים אַמָּה. אִם הָעִיר קְדָמָה, קוֹצֵץ וְאֵינוֹ נוֹתֵן דָּמִים; וְאִם הָאִילָן קָדַם, קוֹצֵץ וְנוֹתֵן דָּמִים; סָפֵק זֶה קָדַם, סָפֵק זֶה קָדַם קוֹצֵץ וְאֵינוֹ נוֹתֵן דָּמִים.

משנה ח: מַרְחִיקִין גֹּרֶן קִבּוּעָה מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה. לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם גֹּרֶן קִבּוּעָה בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲמִשִּׁים אַמָּה לְכָל רוּחַ; וּמַרְחִיק מִנְּטִיעוֹתָיו שֶׁל חֲבֵרוֹ וּמִנִּירוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַזִּיק.

משנה ט: מַרְחִיקִין אֶת הַנִּבְלוֹת וְאֶת הַקְּבָרוֹת, וְאֶת הַבֹּרְסְקִי מִן הָעִיר חֲמִשִּׁים אַמָּה. אֵין עוֹשִׂין בֹּרְסְקִי אֶלָּא לְמִזְרַח הָעִיר; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לְכָל רוּחַ הוּא עוֹשֶׂה, חוּץ מִמַּעֲרָבָהּ, וּמַרְחִיק חֲמִשִּׁים אַמָּה.

משנה י: מַרְחִיקִין אֶת הַמִּשְׂרָה מִן הַיָּרָק, וְאֶת הַכִּרְישִׁין מִן הַבְּצָלִים, וְאֶת הַחַרְדָּל מִן הַדְּבוֹרִים. רַבִּי יוֹסֵי - מַתִּיר בַּחַרְדָּל.

משנה יא: מַרְחִיקִין אֶת הָאִילָן מִן הַבּוֹר עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמָּה, וּבֶחָרוּב וּבַשִּׁקְמָה חֲמִשִּׁים אַמָּה, בֵּין מִלְמַעְלָה, בֵּין מִן הַצַּד. אִם הַבּוֹר קָדַם קוֹצֵץ וְנוֹתֵן דָּמִים; וְאִם הָאִילָן קָדַם לֹא יָקֹץ; סָפֵק זֶה קָדַם, וְסָפֵק זֶה קָדַם לֹא יָקֹץ; רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁהַבּוֹר קָדַם לָאִילָן לֹא יָקֹץ, שֶׁזֶּה חוֹפֵר בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְזֶה נוֹטֵעַ בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ.

משנה יב: לא יִטַּע אָדָם אִילָן סָמוּךְ לִשְׂדֵה חֲבֵרוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת; אֶחָד גְּפָנִים וְאֶחָד כָּל אִילָן. הָיָה גָּדֵר בִּנְתַּיִם זֶה סוֹמֵךְ לַגָּדֵר מִכָּאן, וְזֶה סוֹמֵךְ לַגָּדֵר מִכָּאן. הָיוּ שָׁרָשִׁים יוֹצְאִים לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ מַעֲמִיק שְׁלשָׁה טְפָחִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְעַכֵּב אֶת הַמַּחֲרֵשָׁה. הָיָה חוֹפֵר בּוֹר, שִׁיחַ וּמְעָרָה קוֹצֵץ וְיוֹרֵד, וְהָעֵצִים שֶׁלּוֹ.

משנה יג: אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לִשְׂדֵה חֲבֵרוֹ קוֹצֵץ מִלֹּא הַמַּרְדֵּעַ עַל גַּבֵּי הַמַּחֲרֵשָׁה; וּבֶחָרוּב וּבַשִּׁקְמָה כְּנֶגֶד

הַמִּשְׁקֹלֶת. בֵּית הַשְּׁלָחִין כָּל הָאִילָן כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקֹלֶת. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: כָּל אִילַן סָרָק כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקֹלֶת.

משנה י"ד: אִילָן שֶׁהוּא נוֹטֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים קוֹצֵץ, כְּדֵי שֶׁיִּהֶא גָּמָל עוֹבֵר וְרוֹכְבוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: גָּמָל טָעוּן פִּשְׁתָּן אוֹ חֲבִילֵי זְמוֹרוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: כָּל הָאִילָן כְּנֶגֶד הַמִּשְׁקֹלֶת, מִפְּנֵי הַטֻּמְאָה.

תהלים

פרק של הרב שליט"א

פרק פ"א: א לַמְנַצֵּחַ עַל הַגִּתִּית לְאָסָף. ב הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. ג שְׂאוּ זִמְרָה וּתְנוּ תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם נָבֶל. ד תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. ה כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב. ו עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע. ז הֲסִירוֹתִי מִסֶּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה. ח בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל מֵי מְרִיבָה סֶלָה. ט שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי. י לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר. יא אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ. יב וְלֹא שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי. יג וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם. יד לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ. טו כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי. טז מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם. יז וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָּ.

פרק של הרבי

פרק קכ"ג: א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם. ב הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ. ג חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי רַב שָׂבַעְנוּ בוּז. ד רַבַּת שָׂבְעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לְגֵאֵיוֹנִים.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתִסְמְכֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם. (ואם דעתו לחזור מיד אומר: וְתַחֲזִירֵנוּ לְשָׁלוֹם). וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל-אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלִסְטִים וְחַיּוֹת רָעוֹת בַּדֶּרֶךְ. וּמִכָּל פֻּרְעָנֻיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת וּבָאוֹת לְעוֹלָם. וְתִשְׁלַח בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ. וְתִתְּנֵנִי (בל' יחיד) לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ. וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים. וְתִשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵינוּ. כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה: בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: